

2030 > **STRATEGIA 2.0**

Raport z konsultacji społecznych projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”

SPIS TREŚCI

I.	Informacje ogólne	3
II.	Przebieg i wyniki konsultacji	4
II.1.	Ankieta konsultacyjna	4
II.1.1.	Ankieta i respondenci	4
II.1.2.	Pytania zamknięte w ankiecie konsultacyjnej	6
II.1.3.	Formularz uwag do treści dokumentu	9
II.1.4.	Rozstrzygnięcia zgłoszonych uwag za pomocą ankiety	10
II.2.	Wystąpienia o opinie, spotkania i dyżury konsultacyjne	11
II.2.1.	Wystąpienia o opinie	11
II.2.2.	Spotkania i dyżury konsultacyjne	12
III.	Najważniejsze zaproponowane zmiany w projekcie dokumentu po konsultacjach	17
	Załączniki	19

I. Informacje ogólne

W ramach prac na aktualizację strategii rozwoju Bydgoszczy przygotowany został projekt dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”. Strategia rozwoju Bydgoszczy jest podstawowym dokumentem określającym pożądane kierunki rozwoju miasta. Nie jest to dokument obligatoryjny, nie stanowi również prawa miejscowego, jednak z chwilą uchwalenia przez Radę Miasta Bydgoszczy będzie stanowił podstawę do działań w zakresie programowania rozwoju.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w pracach nad aktualizacją strategii, przygotowanie dokumentu realizowane było w oparciu o partycypacyjny model prac – na każdym etapie w działania włączani byli mieszkańcy i przedstawiciele różnych środowisk. Połączenie zaangażowania przedstawicieli Urzędu Miasta oraz środowisk lokalnych i różnych grup interesariuszy w dyskusję nad przyszłością Bydgoszczy miało na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczących przyszłości miasta oraz wypracowanie poczucia współodpowiedzialności za zaproponowane w zaktualizowanym dokumencie kierunki rozwoju.

Cel konsultacji

Celem konsultacji jest zebranie opinii mieszkańców w sprawie zaproponowanych kierunków rozwoju miasta oraz uwag i wniosków do zapisów projektu dokumentu.

Podstawa prawna

Uchwała Nr XLI/879/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 marca 2017 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Bydgoszczy (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2017 r., poz. 1681).

Zarządzenie Nr 692/2019 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 8 listopada 2019 roku w sprawie przeprowadzenia na terenie miasta Bydgoszczy konsultacji społecznych dotyczących projektu strategii rozwoju Bydgoszczy.

Zasięg i okres konsultacji

Konsultacje miały zasięg ogólnomiejski.

Konsultacje odbyły się w terminie od 25 listopada 2019 roku do 15 stycznia 2020 roku.

Narzędzia zastosowane podczas procesu konsultacji:

- ankieta konsultacyjna w formie elektronicznej i tradycyjnej dostępna w dniach 25.11.2019 r. -15.01.2020r.,
- dyżury i spotkania konsultacyjne.

Inne formy dotarcia do mieszkańców z informacją o konsultacjach:

- informacje zamieszczone na:
  - miejskich stronach internetowych: www.bydgoszcz.pl, www.strategia.bydgoszcz.pl, www.bydgoskiekonsultacje.pl oraz miejskich jednostek organizacyjnych,
  - profilach miasta w mediach społecznościowych,
- plakaty informacyjne na osiedlach, uczelniach, szkołach oraz w budynkach miejskich,
- akcje mailingowe,
- bezpośrednie zaproszenia skierowane do osób, organizacji, stowarzyszeń itp.,
- artykuł w magazynie „Bydgoszcz informuje”,
- informacje w mediach.

II. Przebieg i wyniki konsultacji

II.1. Ankieta konsultacyjna

II.1.1. Ankieta i respondenci

Ankieta konsultacyjna składała się z dwóch głównych części:

- Pytań zamkniętych dotyczących czytelności i komunikatywności dokumentu (3 pytania) oraz wyzwań i kierunków rozwoju (2 pytania), z możliwością uzasadnienia negatywnej opinii,
- Formularza uwag do projektu dokumentu.

W ramach konsultacji wpłynęło łącznie 119 ankiet.

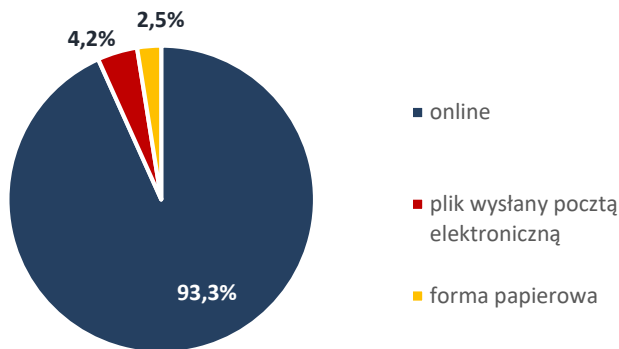
68 ankiet, tj. 57,1% zawierało wyłącznie pozytywną odpowiedź na 5 pytań dotyczących czytelności i komunikatywności projektu strategii oraz wyzwań i kierunków rozwoju (brak uwag do zapisów projektu dokumentu)

51 ankiet, tj. 42,9% zawierało uwagi
z czego:

- 35 przedstawiało uzasadnienie odpowiedzi negatywnej na pytania o czytelność, komunikatywność oraz wyzwania i kierunki rozwoju (76 uwag);
- 34 zawierało uwagi, propozycje zmian lub nowych zapisów do projektu strategii (126 uwag).

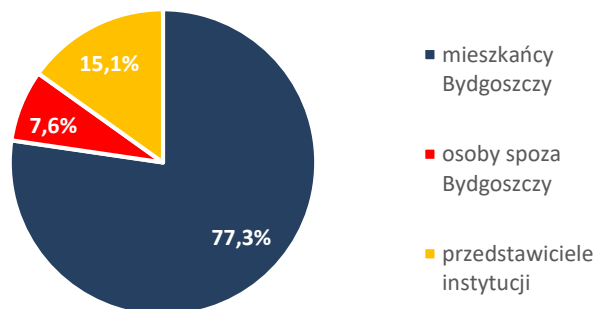
Wśród osób, które wypełniając ankietę określili płeć 50,6% stanowiły kobiety.

Ankiety według kanałów komunikacji (wykres 1).

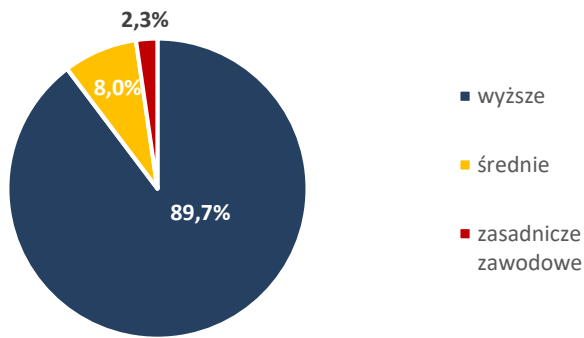
Najwięcej ankiet wpłynęło drogą elektroniczną, z czego 111 wypełniono za pośrednictwem aplikacji na stronie internetowej: www.strategia.bydgoszcz.pl, 5 przesłano na adres: strategia@um.bydgoszcz.pl. Dostarczono też 3 ankiety papierowe.

Ankiety według respondentów (wykres 2).

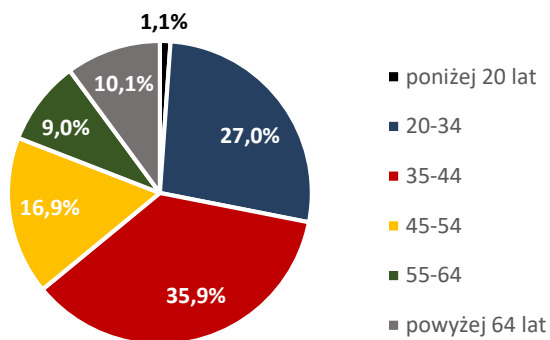
Ankietę wypełniło 92 mieszkańców Bydgoszczy, 9 mieszkańców z innych miast i miejscowości oraz 18 przedstawicieli organizacji i instytucji.

Respondenci według poziomu wykształcenia (wykres 3).

Na pytanie o poziom wykształcenia odpowiedziało 88 osób. Pawie 90% z nich zadeklarowało wykształcenie wyższe – 79 osób. Natomiast pozostali respondenci oświadczyli, że posiadają wykształcenie średnie – 7 osób, a zasadnicze zawodowe – 2 osoby.

Respondenci według wieku (wykres 4).

Wśród 89 osób, które podały swój wiek, najczęściej ankiet pochodziło od mieszkańców w wieku 35-44 lata – 32 osoby zadeklarowały ten przedział wiekowy. Z kolei przedział wiekowy 20-34 lata – 24 mieszkańców. Natomiast 15 osób wskazało przedział 45-54 lata. Poza tym ankiet wypełniło także 17 osób w wieku powyżej 55 lat i 1 w wieku poniżej 20 lat.

Wśród 90 osób, które określiły osiedle na którym żyją, najczęściej ankiet wypełnili mieszkańcy osiedli: Bartodzieje, Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Kapuściska i Szwederowo.

Respondenci według osiedli zamieszkania (mapa 1).

II.1.2. Pytania zamknięte w ankiecie konsultacyjnej.

łącznie na wszystkie pięć pytań udzielono 595 odpowiedzi, odnoszących się do czytelności, komunikatywności dokumentu, zapisanych wyzwań i kierunków rozwoju. Na większość, tj. 78,3% pytań udzielano pozytywnie.

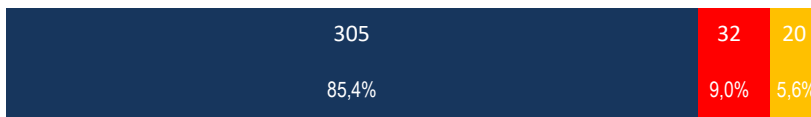
Opinie dotyczące czytelności, komunikatywności oraz wyzwań i kierunków rozwoju (wykres 5).

a. Ogółem

W przypadku trzech pierwszych pytań, dotyczących czytelności i komunikatywności dokumentu, udział pozytywnych odpowiedzi wyniósł 85,4%. Dla dwóch pytań na temat wyzwań i kierunków rozwoju łączny udział odpowiedzi „tak” stanowił 67,6%.

b. Czytelność i komunikatywność

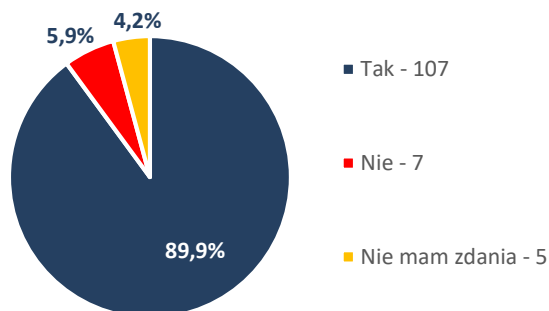
c. Wyzwania i kierunki rozwoju

Odpowiedzi wraz z uzasadnieniami negatywnych odpowiedzi przedstawiały się następująco:

Czytelność i komunikatywność dokumentu.

Pyt. 1. Czy Pani/Pana zdaniem konstrukcja dokumentu, oparta na sześciu kluczowych obszarach rozwoju miasta jest zrozumiała? (wykres 6)

Na 119 ankiet tylko w **7** zaznaczona została odpowiedź **NIE**. W takim przypadku prosiliśmy o uzasadnienie.

Uzasadnienia zapisane w 7 ankietach dotyczyły:

- zbyt ogólności dokumentu,
- braku wskazania wyróżnika Bydgoszczy (dokument pasowałby do większości miast),
- zbyt ogólności dokumentu, zbyt wielu zagadnień,
- wyboru obszarów kluczowych.

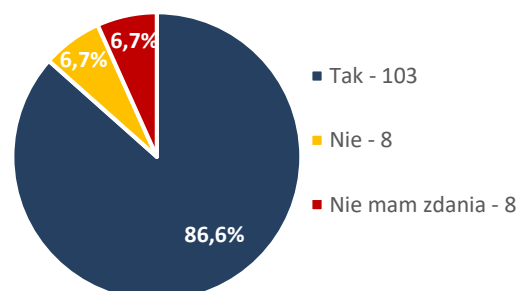
Pyt. 2. Czy Pani/Pana zdaniem układ całego dokumentu jest przejrzysty? (wykres 7)

Na 119 ankiet tylko w **8** zaznaczona została odpowiedź **NIE**. W takim przypadku prosiliśmy o uzasadnienie, które zostało podane w 6 ankietach.

Uzasadnienia dotyczyły:

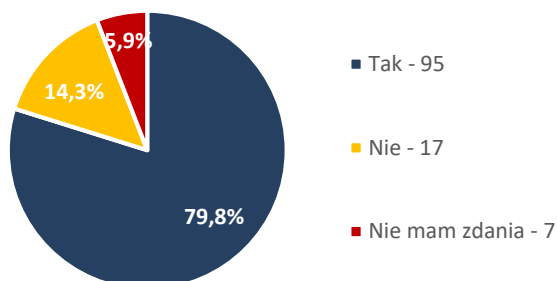
- zawłości i niespójności obszarów,
- szczegółowości wskaźników, co nie obrazuje zmian w obszarze,
- specjalistycznych sformułowań, zbyt ogólności projektu,
- zwiększenia elementów graficznych i zmiany czcionki.

Pyt. 2. Czy Pani/Pana zdaniem układ całego dokumentu jest przejrzysty? (wykres 7)

Pyt. 3. Czy Pani/Pana zdaniem język dokumentu i użyte sformułowania są komunikatywne i czytelne? (wykres 8)

Na 119 ankiet w **17** zaznaczona została odpowiedź **NIE**. W takim przypadku prosiliśmy o uzasadnienie, które zostało podane w 16 z nich.

Uzasadnienia dotyczyły:

- zbyt specjalistycznego języka, skomplikowanego słownictwa, użycia angielskojęzycznych sformułowań, zbyt wielu informacji, wielokrotnie złożonych zdań, które trudno się czyta,
- ogólnikowych sformułowań w wizji, pasujących do każdego miasta, a nie wyróżniających Bydgoszczy,
- zbyt ogólnych zapisów,
- potrzeby rozwinięcia skrótów i wyjaśnienia niektórych zwrotów,
- dodania elementów graficznych.

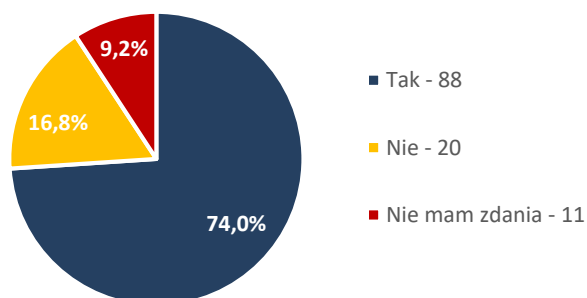
Wyzwania i kierunki rozwojowe

Pyt.4. Czy Pani/Pana zdaniem przesłanie wynikające z wizji Bydgoszczy – miasta oferującego każdemu mieszkańcowi najlepsze warunki do życia i rozwoju na wszystkich etapach życia – jest widoczne w całym dokumencie i ma odzwierciedlenie we wskazanych kierunkach rozwojowych? (wykres 9)

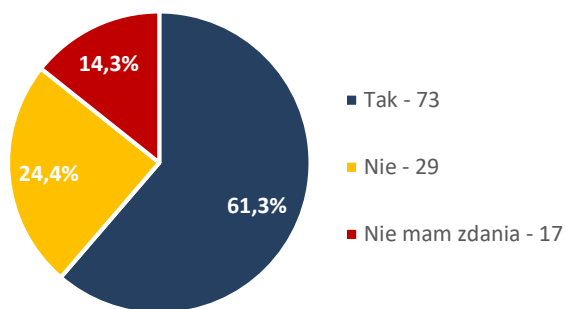
Na 119 ankiet w **20** zaznaczona została odpowiedź **NIE**. W takim przypadku prosiliśmy o uzasadnienie, które w 19 ankietach zostało wpisane.

Uzasadnienia dotyczyły:

- zbyt ogólności wizji:
  - wizja jest zbyt ogólna, nieczytelna, niekonkretna, a tym samym nic nieznacząca,
  - brak odniesienia sformułowania „każdy znajdzie odpowiednie warunki” do konkretnych wskazań, takich jak: zrównoważony rozwój, zrównoważony transport, edukacja wyższa,
  - w wizji brak jasnych odniesień do cech wyróżniających Bydgoszcz spośród innych miast, cele są zbyt ogólne i niedostosowane do specyfiki miasta, brak odniesień do marki miasta,
- zbyt ogólności dokumentu:
  - kierunki działań i proponowane programy wdrożeniowe, to na tyle ogólne sformułowania, że nie wiadomo na czym konkretnie miałyby polegać,
  - zapisy w całej strategii są na tyle ogólne, że pasują do wszystkiego,
  - nie jest opisane w jaki sposób można osiągnąć cele,
  - brak wskazania konkretnie co zostanie zrealizowane w dzielnicach, dla konkretnych osób,
- zbyt dużej ilości informacji, co utrudnia zrozumienie dokumentu,
- zachowawczego podejścia do rozwoju miasta, braku działań nowatorskich,
- braku odwołań do perspektywy długookresowej,
- pytań w zakresie działań proekologicznych.

Pyt. 5. Czy Pani/Pana zdaniem lista wyzwań rozwojowych zapisanych w projekcie dokumentu jest wyczerpująca? (wykres 10)

Na 119 ankiet w **29** zaznaczona została odpowiedź **NIE**. W takim przypadku prosiliśmy o jej uzasadnienie, które w 28 ankietach zostało zapisane.

W uzasadnieniach najczęściej wskazywano różnego rodzaju zagadnienia i propozycje działań do realizacji w Bydgoszczy. Wydaje się, że uwagi nie zawsze dotyczyły listy wyzwań rozwojowych, ale różnych elementów dokumentu.

Uwagi przekazane do pytania o listę wyzwań rozwojowych:

- za mało lub za dużo wyzwań bez wskazania zmiany zapisów,
- zbyt duża ogólnikowość, brak konkretnych wizji, zadań i rozwiązań jako zobowiązania do realizacji, powinno znaleźć się więcej szczegółów i konkretnych projektów,
- brak celów, zadań, wsparcia, rozwiązań skierowanych do osób niepełnosprawnych,
- brak paru fajnych pomysłów, które sprawiłyby, że w naszym mieście żyłoby się jeszcze lepiej,
- brak wyzwań, zapisów, konkretnych projektów dotyczących:
  - zwalczania problemów ekologicznych, walki ze smogiem, zapewnienia czystego powietrza, programu mającego rozwiązać problem skażenia po ZACHEMIE,
  - zwiększenia terenów zieleni i zapewnienia dostępu do zieleni publicznej,
  - wykorzystania usytuowania Bydgoszczy nad Brdą i Wisłą, zagospodarowania nabrzeży Brdy,
  - kompleksowej rewitalizacji Śródmieścia, remontów kamienic oraz podłączenia ich do centralnego ogrzewania,
  - źródeł bezemisyjnych – OZE,
  - rozwiązania problemów transportu lokalnego, komunikacji publicznej funkcjonującej zgodnie z rozkładem jazdy i obsługującej całe miasto, zwiększenia nakładów, rozwoju transportu niskiemisyjnego,
  - stworzenia systemu Bydgoskiej Kolei Aglomeracyjnej, sieci szybkiej kolei miejskiej,
  - nowoczesnych zasad zagospodarowania drogami osiedlowymi, szczególnie zadrzewień, zieleni, chodników,
  - zapewnienia mieszkańcom dostępu do opieki lekarskiej w godzinach nocnych i w weekendy,
  - nauczania ustawicznego nakierowanego na osoby dorosłe i dojrzałe (55+),
  - rozwoju Centrum Targowego w Myślęcinku,
  - lokowania wysokiej zabudowy biurowo-mieszaniowej w rejonie centrum miasta,
- należy rozszerzyć, uszczegółowić zapisy dotyczące: wsparcia dla uczniów zdolnych, zwiększenia aktywności seniorów,
- wskazanie potrzeby działań Miasta w zakresie:
  - uruchomienia w mieście sądu apelacyjnego,
  - rozwoju kierunków prawniczych, medycznych i powiązanych z medycznymi (przyciąganie młodych ludzi do miasta),
  - inicjatyw ukierunkowanych na studentów oraz osoby poszukujące miejsca, gdzie mogłyby w przyszłości studiować, a później zacząć pracę i założyć rodzinę,
- rezygnacja z zapisów dotyczących rozwoju żeglugi śródlądowej, ze względu na prognozowane obniżanie się poziomu wód płynących i zagrożenie dla środowiska naturalnego.

II.1.3. Formularz uwag do treści dokumentu

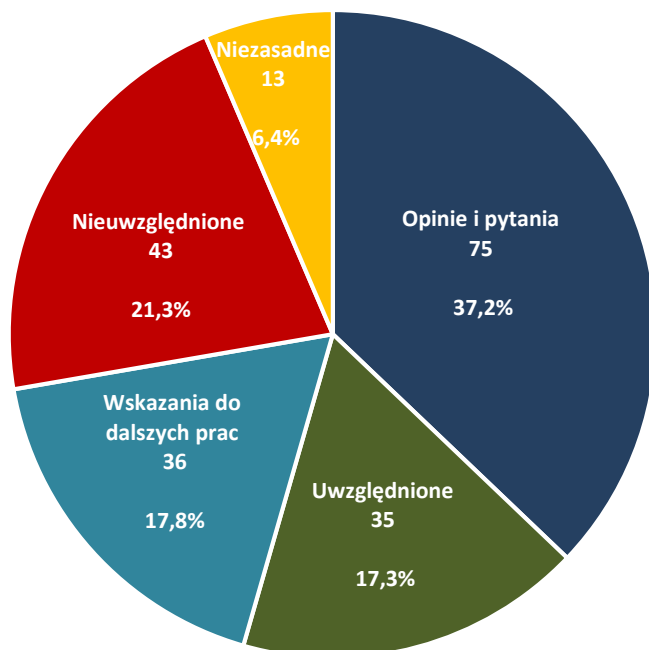
Na 119 ankiet w 34, zgłoszono uwagi do projektu dokumentu. Łącznie, na podstawie zapisów, wyodrębniono 126 uwag, które dotyczyły przede wszystkim:

- ogólności dokumentu, braku konkretnych zadań i sprecyzowanego kierunku rozwoju, braku czytelności wizji,
- braku wyróżnika w stosunku do innych miast,
- zmian dotyczących określenia siły wpływu Miasta na realizację celów,
- współpracy z gminami ościennymi, potrzeby zacieśniania współpracy w ważnych dla rozwoju regionu kwestiach,
- rozwoju współpracy z innymi miastami w kraju i poza jego granicami,
- uwzględnienia w działaniach Miasta rozwoju procesów partycypacyjnych oraz zwiększenia roli i zaangażowania organizacji pozarządowych,
- budowy społeczeństwa obywatelskiego, propozycji akcji edukacyjnych dla mieszkańców,
- uwypuklenia, że działania będą kierowane do osób niepełnosprawnych,
- zwiększenia wartości docelowych wskaźników w zakresie opieki żłobkowej,
- dodania, rozszerzenia oraz uszczegółowienia zapisów oraz wartości docelowych wskaźników odnoszących się do działań proekologicznych, w szczególności walki ze smogiem, terenów dawnego Zachemu, terenów zieleni, dostosowania do zmian klimatycznych, retencji wód, transportu niskoemisyjnego,
- propozycji konkretnych programów działań na rzecz środowiska oraz akcji proekologicznych dla mieszkańców,
- wyeksponowania zagadnień związanych z rozwojem transportu rowerowego, propozycje rozdzielania programu rozwoju ruchu rowerowego od pieszego,
- z jednej strony rezygnacji z zapisów dotyczących rozwoju żeglugi śródlądowej, ze względu na zmiany klimatyczne oraz zagrożenie dla środowiska naturalnego, z drugiej konieczności zwiększenia działań w tym zakresie,
- przeniesienia celu „e-dostępność” z obszaru V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA do obszaru I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM,
- zastrzeżeń do użycia w wartościach docelowych wskaźników sformułowań „tendencja wzrostowa/spadkowa”, „utrzymanie poziomu”,
- konieczności zapisania harmonogramu szczegółowych działań i przedsięwzięć, wyznaczenia koordynatorów i środków,
- potrzeby wyjaśnienia użytych pojęć, sformułowań i skrótów, poprawek redakcyjnych,
- wskazania wielu konkretnych działań dotyczących:
  - inwestycji drogowych, bezpieczeństwa na drogach, upłynnienia ruchu drogowego,
  - komunikacji publicznej, w tym kolejowej,
  - likwidacji barier architektonicznych dla osób z ograniczeniami w poruszaniu (powtarzająca się przebudowa ronda Jagiellonów),
  - inwestycji w usługi o randze ponadregionalnej,
  - promocji miasta, rozwoju atrakcji turystycznych,
  - pozyskiwania nowych inwestorów,
  - przedsięwzięć proekologicznych,
  - rozbudowy powierzchni zieleni urządzonej,
  - zagospodarowania terenów nadrzecznych.

II.1.4. Rozstrzygnięcia uwag zgłoszonych za pomocą ankiety

Za pomocą 51 ankiet, w których respondenci zamieścili propozycje zmian, nowych zapisów, opinie czy pytania do treści projektu dokumentu, także w ramach uzasadnień do negatywnych odpowiedzi na 5 pytań zamkniętych, przekazano 202 uwagi. Wszystkie zostały wnikliwie przeanalizowane i zakwalifikowane do jednej z 5 kategorii.

Rozstrzygnięcia zgłoszonych uwag do treści dokumentu (wykres 12)

Należy podkreślić, że granice pomiędzy poszczególnymi kategoriami uwag nie zawsze były wyraźne. Podstawą podziału było ich literalne brzmienie. Jednak większość opinii i komentarzy, ale też niektórych uwag uznanych za nieuważnione, było podstawą do wniesienia zmian w projekcie dokumentu, jednak np. w innym niż sugerowany przez zgłaszającego elemencie (w większości dotyczyło to propozycji rozszerzenia i uszczegółowienia listy wyzwań rozwojowych), w ujęciu zagadnienia w szerszym kontekście lub w mniejszej intensywności.

Ponadto, tak jak w całym procesie aktualizacji strategii uwypukliły się różne konflik-

ty, również uwagi zgłaszane do projektu dokumentu były często sprzeczne. „Klasycznym” tego przykładem jest podejście do kwestii mobilności miejskiej: z jednej strony sugestie dotyczące zwiększenia przepustowości dróg, upłynnienia ruchu samochodowego, budowy miejsc parkingowych, a z drugiej wprowadzania ograniczeń dla indywidualnej komunikacji samochodowej. Innym przykładem może być propozycja wysokościowej zabudowy w centrum i okolicy, w kontrze do obostrzeń zabudowy głównych arterii komunikacyjnych ze względu na zachowanie korytarzy wentylacyjnych miasta.

Kategoria niezasadne, zawierała przede wszystkim propozycje, które były już zamieszczone w projekcie.

Niezwykle cenne były dla nas uwagi, stanowiące źródło specjalistycznej wiedzy i najnowszych informacji na temat trendów światowych i stosowanych praktyk w rozwoju miast. Stały się one przyczynkiem do dalszych analiz i badań w różnych obszarach. Doprowadziły też do zmiany lub wzmocnienia niektórych treści.

Opinie i pytania upewniły o potrzebie szerokiego informowania o możliwościach udziału w procesach tworzenia dokumentów rozwojowych, dających szansę do wprowadzenia własnych idei lub konkretnych projektów do odpowiednich dokumentów rozwojowych dla Bydgoszczy.

Wszystkie zgłoszone propozycje i uwagi były wnikliwie analizowane. Większość z nich będzie służyć jako baza do prac nad programami wdrożeniowymi, które wyznaczą ramy dla konkretnych przedsięwzięć, określając m.in. szacunkowe koszty zadań i źródła ich finansowania oraz wyznaczając koordynatora, odpowiedzialnego za wdrażanie dokumentu oraz realizatorów poszczególnych zadań.

II.2. Wystąpienia o opinie, spotkania i dyżury konsultacyjne

Szacuje się, że łącznie w innych niż ankieta formach konsultacji (przesłanie opinii, spotkania i dyżury) wzięło udział ok. **380** osób, a na podstawie dyskusji oraz przesłanych po spotkaniach informacji i uwag, Wydział Zintegrowanego Rozwoju zredagował około 180 uwag, opinii oraz propozycji zadań (o różnym stopniu szczegółowości).

Wszystkie zostały wnikliwie przeanalizowane, wiele było podstawą wniesienia zmian do projektu dokumentu, przedstawionych w rozdziale *III. Najważniejsze zaproponowane zmiany w projekcie dokumentu*. Spotkania ze środowiskiem naukowym i organizacjami społecznymi przyczyniły się szczególnie do udoskonalenia zestawu wskaźników oraz kierunków działań związanych ze szkolnictwem wyższym, transportem i komunikacją oraz ekologią. Inne przedstawione opinie i propozycje działań zostaną wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

II.2.1. Wystąpienia o opinie

- Prezydent Bydgoszczy skierował pismo z prośbą o opinie do jednostek samorządu terytorialnego Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.

W odpowiedzi na przesłane pismo, opinię dotyczącą projektu strategii wyraziło siedem samorządów: Dąbrowy Chełmińskiej, Dobrcza, Kcyni, Koronowa, Nowej Wsi Wielkiej, Sicienka oraz powiatu bydgoskiego.

Przekazane zostały pozytywne opinie dotyczące zapisów projektu dokumentu, ze wskazaniem na szczególnie istotne zapisy o ponadlokalności, otwartości na innych i rozwijaniu współpracy pomiędzy gminami Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, które zostały zaakcentowane w projekcie.

- Wystąpiono do 11 gremiów doradczych: Młodzieżowej Rady Miasta, Bydgoskiej Rady Seniorów, Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy, Bydgoskiej Rady ds. Równego Traktowania, Społecznej Rady ds. Estetyki Miasta, Rady Sportu Miasta Bydgoszczy, Rady ds. Partycypacji Społecznej, Obywatelskiej Rady ds. Kultury, Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, Zespołu do działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego Miasta Bydgoszczy, Zespołu ds. polityki rowerowej Miasta Bydgoszczy.

Odpowiedź uzyskano od 5 z nich:

- Bydgoska Rada Seniorów, Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy oraz Zespół do działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego Miasta Bydgoszczy wydały opinie pozytywne bez uwag,
  - Zespół ds. polityki rowerowej Miasta Bydgoszczy, po spotkaniu konsultacyjnym w dniu 14 stycznia 2020 r., przekazał uwagi dotyczące braku wyszczególnienia oraz sparametryzowania komunikacji rowerowej, rozdziału w zapisach dokumentu komunikacji rowerowej i pieszej oraz rozszerzenia programów wdrożeniowych,
  - Przedstawiciele Rady ds. Partycypacji Społecznej wnieśli uwagi dotyczące ogólności wizji miasta, wskaźników w obszarze I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM, wzmocnienia procesów i narzędzi partycypacyjnych, ochrony środowiska oraz skomplikowanego słownictwa.
- Opinia do projektu strategii przekazana przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego – uwagi dotyczyły kwestii wypuklenia ponadregionalnej roli Bydgoszczy, sprzeciwu wobec zapisów o zagrożeniu związanym z polityką władz regionalnych w stosunku do naszego miasta oraz braku bezpośrednich odwołań do współpracy z Toruniem.

II.2.2. Spotkania i dyżury konsultacyjne

Spotkania ze środowiskiem naukowym i dyżury na terenie bydgoskich uczelni

Spotkania konsultacyjne ze środowiskiem akademickim odbyły się 11 grudnia 2019 r. na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy oraz 9 stycznia 2020 r. na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Dyskusja dotyczyła głównie kwestii związanych z rozwojem bydgoskich uczelni, zarówno w odniesieniu do zapisów strategii, jak również bieżącego działania, ale dotyczyło również wielu różnorodnych kwestii, dotyczących funkcjonowania miasta. Omawiane zagadnienia to przede wszystkim:

- konstrukcja i budowa strategii,
- wizja miasta i podejście do programowania rozwoju,
- konieczność wspierania uczelni przez Miasto, również finansowo,
- zwiększenie współpracy Miasta i uczelni,
- wyeksponowanie w projekcie zapisów dotyczących udziału środowisk akademickich w życiu miasta,
- zagospodarowanie przestrzenne,
- zagadnienia szczegółowe takie jak: działania na rzecz dzieci z rodzin o niskim statusie socjoekonomicznym, wsparcie instytucji kultury, rozwiązania transportowe,
- weryfikacja wskaźników i ich wartości docelowych z zakresu szkolnictwa wyższego w obszarach: II. Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele oraz VI. Nowoczesna gospodarka oraz uzupełnienia zestawienia o informacje o użytkownikach bibliotek,
- potrzeba silniejszego wyeksponowania w projekcie zapisów dotyczących akademickości w mieście,
- brak zapisów dotyczących kwestii wspierania przedsiębiorczości akademickiej (przedsiębiorstwa typu spin-off i spin-out)
- niewystarczające wyartykułowanie kwestii związanych z budową wspólnoty i wzmocnieniem poczucia tożsamości mieszkańców.

W ramach konsultacji odbyło się także 7 dyżurów na bydgoskich uczelniach:

- 27 listopada 2019 r.: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego,
- 30 listopada 2019 r.: Bydgoska Szkoła Wyższa, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa,
- 3 grudnia 2019 r.: Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego, Wyższa Szkoła Gospodarki,
- 5 grudnia 2019 r.: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich,
- 12 grudnia 2019 r.: Wyższa Szkoła Bankowa.

Podczas dyżurów przekazywano informacje dotyczące głównych założeń dokumentu oraz konsultacji społecznych. Prowadzone rozmowy dotyczyły:

- wizji rozwoju Bydgoszczy,
- rozwoju szkolnictwa wyższego,
- relacji władz miasta z uczelniami,
- wzrostu liczby obcokrajowców, w tym wzrostu zainteresowania studiowaniem w Bydgoszczy osób z zagranicy,
- spraw związanych z ochroną środowiska.

Dyżury w siedzibach Rad Osiedli

Dyżury odbyły się w okresie od 27 listopada 2019 r. do 7 stycznia 2020 r. według następującego harmonogramu:

Data	Godzina dyżuru	Dyżur Rady Osiedla	Miejsce
27.11.2019 środa	17-18	Górzyskowo	RO Górzyskowo, ul. Gnieźnieńska 21
	18-19	Wilczak-Jary	Ognisko TKKF "Świt", ul. Nakielska 70
	18-19	Wzgórze Wolności	RO Wzgórze Wolności, ul. Ujejskiego 66
28.11.2019 czwartek	17-18	Osowa Góra	RO Osowa Góra, ul. Dolna Waleniowa 1b
02.12.2019 poniedziałek	17-18	Jachcice	RO Jachcice, ul. Średnia 34
	17-18	Miedzyń-Prądy	Zespół Szkół Nr 8, ul. Pijarów 4
	17-19	Smukała- Opławiec-Janowo	Przychodnia Rejonowa „Opławiec”, ul. Opławiec 153
03.12.2019 wtorek	17:30-19	Bydgoszcz Wschód- -Siernieczek	Szkoła Podstawowa Nr 9, ul. Kapliczna 7
	18-19	Łęgnowo	RO Łęgnowo, ul. Świetlicowa 8
	17-19	Nowy Fordon	RO Nowy Fordon, ul. Rupniewskiego 10
04.12.2019 środa	18-19	Łęgnowo Wieś	RO Łęgnowo Wieś, ul. Toruńska 185/187
09.12.2019 poniedziałek	17-19	Bielawy	XI Liceum Ogólnokształcące, ul. Cicha 59
	17-18	Błonie	Biblioteka Publiczna, ul. Broniewskiego 1
	17-19	Kapuściska	Szkoła Podstawowa Nr 57, ul. Bohaterów Westerplatte 2
	18-19	Glinki-Rupienica	BKS „Chemik”, ul. Glinki 79
10.12.2019 wtorek	18-19	Brdujście	Szkoła Podstawowa Nr 43, ul. Łowicka 45
	17-18	Szwederowo	RO Szwederowo, ul. Konopnickiej 28
	18-19	Tatrzańskie	Szkoła Podstawowa Nr 67, ul. Kromera 11
	18-20	Tereny Nadwiślań- skie	Szkoła Podstawowa Nr 9, ul. Bora-Komorowskiego 2
11.12.2019 środa	17-19	Bartodzieje	Zespół Szkół Medycznych, ul. Swarzewska 10
	18-19	Flisy	RO Flisy, ul. Mińska 45
16.12.2019 poniedziałek	17-18	Leśne	RO Leśne, ul. 11 Listopada 15
	17-18	Wyżyny	RO Wyżyny, ul. Wojska Polskiego 19 b
17.12.2019 wtorek	18-20	Zimne Wody- Czersko Polskie	RO Zimne Wody-Czersko Polskie, ul. Równa 1
	17-18	Okole	RO Okole, ul. Grunwaldzka 35
	18-19	Stary Fordon	RO Stary Fordon, ul. Rynek 6
07.01.2020 wtorek	18-19	Czyżkówko	RO Czyżkówko, ul. Łanowa 2
	18-19	Piaski	RO Piaski, ul. Drzycimska 7
	17-19	Bocianowo - - Śródmieście - Stare Miasto	RO Bocianowo - Śródmieście - Stare Mia- sto, Plac Wolności 1

Na dyżurach pracownicy Wydziału Zintegrowanego Rozwoju przedstawili projekt dokumentu, jego podstawowe założenia i zawarte w nim idee. Informowali także o procesie konsultacji społecznych i możliwości zgłaszania uwag i wniosków do projektu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”. Na spotkaniach przekazano także egzemplarze projektu dokumentu oraz ankiety konsultacyjne.

W spotkaniach wzięło udział ok. 220 osób, w wielu z nich uczestniczyli Radni Rady Miasta Bydgoszczy.

Dyskusja na spotkaniach dotyczyła samego dokumentu, bezpośrednio jego zapisów oraz różnorodnych zagadnień dotyczących funkcjonowania miasta, które winny mieć swoje odzwierciedlenie w działaniach miejskich oraz w strategii i programach wdrożeniowych. Większość spotkań poświęcona była potrzebom i problemom poszczególnych osiedli. Dyskusję zdominowały tematy dotyczące codziennych warunków życia mieszkańców, związanych z funkcjonalnością oraz jakością przestrzeni publicznych. Często jednak, te konkretne zadania również wskazują na szersze, strategiczne zagadnienia. Materiały ze spotkań stanowią bardzo duży zasób do wykorzystania w dalszej pracy Urzędu, a szczególnie w pracach nad przygotowaniem programów wdrożeniowych.

Dyskusja na spotkaniach potwierdziła wnioski wynikające z uwag i zgłoszeń, zebranych podczas wcześniejszych spotkań i rozmów z mieszkańcami, wskazujące ważne aspekty funkcjonowania miasta, wymagające zmian. Można je pogrupować w następujące zagadnienia:

- jakość zamieszkania, w tym m.in.: bliskość i jakość terenów zieleni oraz rekreacji, osiedlowa infrastruktura komunikacyjna (utwardzanie ulic, chodniki, oświetlenie, drogi rowerowe, miejsca parkingowe),
- dostosowanie infrastruktury do osób niepełnosprawnych ruchowo,
- tworzenie osiedlowych miejsc spotkań mieszkańców i ośrodków kultury, w tym domów dziennego pobytu dla seniorów,
- budowa społeczeństwa obywatelskiego: zasady dotyczące funkcjonowania Rad Osiedli oraz Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego,
- bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- zagadnienia komunikacyjne, zarówno w zakresie upłynnienia ruchu samochodowego jak i rozwoju komunikacji publicznej,
- bezpieczeństwo w ruchu drogowym: progi zwalniające, doświetlenie przejść dla pieszych,
- jakość przestrzeni publicznych, a w szczególności ład przestrzenny,
- problemy środowiskowe, przede wszystkim: walka ze smogiem, kontrole czystości i sprzątanie terenów zieleni miejskiej, edukacja ekologiczna,
- rozwój promocji miasta,
- podnoszenie jakości usług miejskich,
- problemy w komunikacji z urzędnikami,
- bardziej zrównoważone przestrzennie planowanie i realizacja inwestycji miejskich,
- likwidacja różnic i dysproporcji w dostępie do podstawowej infrastruktury miejskiej pomiędzy osiedlami, szczególnie dotyczy to osiedli oddalonych od centrum.

Wszystkie powyższe kwestie i problemy mają swoje odzwierciedlenie w projekcie strategii. Natomiast szczegółowe wskazania zostaną wykorzystane w pracach nad programami wdrożeniowymi.

Dyżury w siedzibie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

Dyżury odbywały się w okresie konsultacji w każdy czwartek, w godzinach od 12 do 14 – odbyło się 6 dyżurów.

Podczas dyżuru konsultacyjnego w dniu 2 stycznia 2020 r. jedna osoba wyraziła opinię dotyczącą różnych aspektów funkcjonowania miasta, nie wnosząc bezpośrednich uwag do projektu dokumentu. Wskazane zostały konkretne propozycje zadań, odnoszące się przede wszystkim do: promocji miasta, współpracy zagranicznej, eksponowania ciekawych miejsc, komunikacji publicznej, ruchu samochodowego, warunków działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrony środowiska. Propozycje przedsięwzięć zostaną wykorzystane w dalszych pracach, na etapie przygotowania programów wdrożeniowych i w bieżącej działalności.

Stały punkt konsultacyjny

Przez cały okres konsultacji, od 25 listopada 2019 r. do 15 stycznia 2020 r., w siedzibie Wydziału Zintegrowanego Rozwoju przy ul. Grudziądzkiej 9-15, w godzinach pracy Urzędu Miasta, funkcjonował stały punkt konsultacyjny. Do wydziału, na rozmowy w sprawie projektu dokumentu przyszło 8 osób, przeprowadzonych zostało też kilka rozmów telefonicznych. Dyskusje dotyczyły następujących zagadnień:

- całości zagadnień związanych z pracą nad dokumentem i konsultacjami społecznymi,
- konstrukcji dokumentu, zintegrowanego podejścia do rozwoju, poszczególnych celów w obszarach,
- wyboru wskaźników w ramach poszczególnych obszarów kluczowych rozwoju miasta,
- kierunków działań w obszarze V. Nowoczesny transport i komunikacja,
- wskaźników i kierunków działań dotyczących zieleni,
- ujęcia w projekcie dokumentu zagadnień dotyczących Bydgoskiego Węzła Wodnego i różnic w stosunku do obowiązującej strategii,
- podejścia do opisanego wpływu Miasta na osiągnięcie poszczególnych celów.

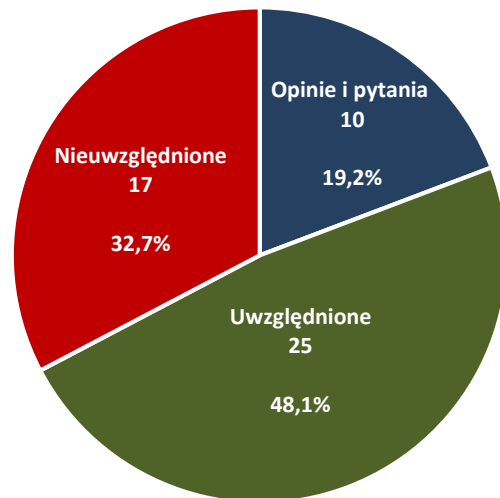
Do Wydziału Zintegrowanego Rozwoju, poza ankietami konsultacyjnymi, wpłynęły również pisma oraz korespondencja przesłana na adres: strategia@um.bydgoszcz.pl. Zebrane opinie i uwagi dotyczyły przede wszystkim:

- uwzględnienia w projekcie ponadlokalności oraz deklaracji otwartości na innych,
- wzmacniania i rozwijania współpracy gmin w ramach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz,
- braku nawiązywania w dokumencie do założeń polityki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie funkcjonowania Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego,
- poparcia kierunków działań z zakresu zapobiegania przestępczości oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- braku uwzględnienia w projekcie dokumentu zagadnień z zakresu wykorzystywania przez mieszkańców rowerów, rozumianych jako alternatywa dla samochodów osobowych i czynnik sprzyjający poprawie jakości powietrza,
- rozgraniczenia zagadnień związanych z ruchem pieszym oraz rowerowym (także w programach wdrożeniowych) oraz uzupełnienia i uszczegółowienia wskaźników dotyczących infrastruktury rowerowej,
- uwzględnienia w przykładach konfliktów komunikacji rowerowej na równi z komunikacją publiczną w kontrze do indywidualnej komunikacji samochodowej,
- wyeksponowania w projekcie zapisów dotyczących akademickości w mieście,

- weryfikacji zestawu wskaźników wraz z wartościami docelowymi z zakresu szkolnictwa wyższego w obszarach: II. Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele oraz VI. Nowoczesna gospodarka,
- dodania wskaźników odnoszących się do użytkowników bibliotek,
- uszczegółowienia zapisów kierunków działań dotyczących poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Wśród 52 uwag przesłanych w innej formie niż ankieta prawie połowa została uwzględniona w projekcie dokumentu

Rozstrzygnięcia uwag przesłanych elektronicznie w innej formie niż ankieta (wykres 13)

III. Najważniejsze zaproponowane zmiany w projekcie dokumentu po konsultacjach

- Przebudowa zapisów *Obszaru IV. Zdrowe i bezpieczne środowisko*, dotycząca przede wszystkim wyodrębnieniem celu związanego z jakością powietrza, a w konsekwencji tego zmiana układu celów i wskaźników monitorujących.
- Zmiany w zestawieniu, obrazującym wpływ Miasta na osiągnięcie celów w Planie strategicznym:
  - zmniejszenie wpływu miasta na realizację celów *1.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta oraz 1.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym* w obszarze I. **SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM**, a także zwiększenie wpływu Miasta na realizację celu *VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego* w obszarze VI. **NOWOCZESNA GOSPODARKA**.
  - dodanie opisu sposobu interpretacji ikonki określającej siłę wpływu Miasta na realizację celów.
- Przeredagowanie części proponowanych kierunków działań:
  - w obszarze I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM**
    - wprowadzenie kierunków działań dotyczących współpracy uczelni wyższych z Miastem i wykorzystania potencjału analitycznego i badawczego środowiska naukowego na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Bydgoszczy, które pierwotnie zapisane były w obszarze VI,
    - podkreślenie potrzeby rozwoju funkcji ponadregionalnych i międzynarodowych Bydgoszczy jako stolicy województwa kujawsko-pomorskiego,
  - w obszarze III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA**
    - rozszerzenie zapisów dotyczących środowisk senioralnych,
    - uwypuklenie potrzeby stosowania rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
  - w obszarze IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO**
    - dopisanie kierunku o zwiększaniu powierzchni asymilacyjnej zieleni w mieście przez stosowanie pionowych i powierzchniowych rozwiązań w zazielenianiu przestrzeni miejskich,
    - rozszerzenie kierunku działań dotyczącego retencjonowania wód opadowych,
    - uwydatnienie zapisu o zwalczaniu negatywnych skutków wynikających ze skażenia terenów dawnego „ZACHEMU”,
  - w obszarze V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA**
    - wprowadzenie kierunków dotyczących modernizacji zaplecza technicznego komunikacji miejskiej,
    - rozdzielanie kierunków rozwoju dla ruchu rowerowego i pieszego,
    - zmiana zapisu dotyczącego rozwoju żeglugi śródlądowej oraz dostępu do bezpłatnego Internetu w obiektach użyteczności publicznej,
    - przeniesienie z obszaru IV. kierunku działań dotyczącego ograniczenia hałasu komunikacyjnego,
  - w obszarze VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA**
    - wprowadzenie kierunku dotyczącego pobudzania przedsiębiorczości akademickiej typu spin-off i spin-out.
- W zakresie programów wdrożeniowych:
  - w obszarze I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM**
    - połączenie dwóch programów w jeden o nazwie *Program zarządzania kontaktami z mieszkańcami oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (planowany)*,

w obszarze II. AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE

- dodanie planowanego do opracowania dokumentu *Bydgoskiego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania*,

w obszarze IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO

- wykreślenie *Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja bydgoska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego arsenu*, z powodu zakończenia obowiązywania programu w 2020 r. oraz brak w ostatnich latach przekroczeń poziomu docelowego arsenu,
- skrócenie nazwy programu *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy*,

w obszarze V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA

- przeniesienie z obszaru IV. *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy*.

- Dopracowanie zestawu wskaźników (wprowadzenie nowych, modyfikacja istniejących, aktualizacja danych):

w obszarze II. AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE

- obniżenie wartości docelowej (ze 100 na 90) wskaźnika *Liczba studentów na 1.000 mieszkańców*,
- rezygnacja ze wskaźnika dotyczącego studentów studiów doktoranckich, spowodowane przewidywanymi zmianami w kształceniu doktorantów związanymi z wprowadzeniem ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- rozszerzenie wskaźnika dotyczącego organizacji pozarządowych o informacje dotyczące organizacji zarejestrowanych od co najmniej 3 lat,

w obszarze III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA

- wprowadzenie wskaźnika *Liczba czytelników w bibliotekach publicznych w ciągu roku*,

w obszarze IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO

- powrócono do wskaźnika *Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM10 w ciągu roku*;
- w związku z nowelizacją przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 19 lipca 2019 r. zmodyfikowano wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz segregacji odpadów komunalnych,
- *rezygnacja ze wskaźnika, dotyczącego nasadzeń i ubytków drzew, ze względu na brak wiarygodnych danych i wrywkowe badanie tematu przez statystykę publiczną*,

w obszarze V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA

- wydzielenie we wskaźniku opisującym strukturę podróży wewnętrznych według środków transportu podróży komunikacją publiczną lub rowerem,
- przeniesienie wskaźnika *Udział osób ekspozowanych na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem długookresowego średniego poziomu dźwięku, wyznaczonego w ciągu wszystkich dób w roku z uwzględnieniem pory dnia $L_{DWN}>55$ dB z IV do V obszaru*,
- dodanie wskaźników: *Długość wydzielonej infrastruktury rowerowej przypadająca na 100 km² powierzchni miasta* oraz *Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską*,

w obszarze VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA

- modyfikacja nazwy i źródła danych dla wskaźnika dotyczącego praw własności przemysłowej uzyskanych przez bydgoskie instytucje naukowe,
- zastąpienie wskaźnika *Liczba wdrożeń wyników badań naukowych lub prac rozwojowych jednostek naukowych przez podmioty z siedzibą w Bydgoszczy* wskaźnikiem *Liczba projektów obejmujących badania naukowe lub prace rozwojowe*, z powodu zmian w systemie zbierania danych o nauce i szkolnictwie wyższym (POL-on). Wprowadzenie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnic-

twie wyższym i nauce spowodowało, że dane na temat wdrożeń badań naukowych przez podmioty gospodarcze nie będą od 2019 r. gromadzone w systemie POL-on,
— wprowadzenie dodatkowego wskaźnika *Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw akademickich typu spin-off oraz spin-out na uczelniach bydgoskich*.

- Wprowadzenie zestawu wskaźników dla interwencji ze szczebla regionalnego i krajowego na rzecz rozwoju funkcji metropolitalnych.
- Przeredagowanie opisów wizji w obszarach: III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA i IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO, rozszerzające przede wszystkim zapisy na temat zagospodarowania terenów zieleni w mieście.
- Dopisanie formuły o równości wszystkich mieszkańców bez względu m.in. na płeć, wiek, niepełnosprawność w dostępie do proponowanych w strategii działań.
- Podkreślenie w wizji i kierunkach działań potrzeby wzmacniania tożsamości lokalnej bydgoszczan i budowy wspólnoty, a także dążenia do rozwoju funkcji metropolitalnych.
- Uzupełnienie dokumentu o wyjaśnienia dotyczące interpretacji określenia tendencja rosnąca/malejąca/utrzymanie poziomu.
- Zmiany redakcyjne, usunięcie zwrotów anglojęzycznych, rozwinięcie skrótów, modyfikacja grafik.

Ze względu na przyjęte założenia aktualizacji strategii oraz zaproponowany system wdrażania, zapisy nie zostały rozszerzone o konkretne przedsięwzięcia, zadania i wytyczne, które będą mogły stać się elementem programów wdrożeniowych.

Załączniki:

1. Zestawienie uwag zgłoszonych do projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” za pomocą ankiety konsultacyjnej.
2. Zestawienie uwag do projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” przesłanych w innej formie niż ankieta.
3. Zestawienie uwag zgłoszonych podczas spotkań, które odbyły się w siedzibach Rad Osiedli oraz w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.
4. Zestawienie uwag zgłoszonych podczas spotkań ze środowiskiem akademickim oraz dyżurów konsultacyjnych w bydgoskich uczelniach wyższych.

Załącznik 1. Zestawienie uwag zgłoszonych do projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” za pomocą ankiety konsultacyjnej.

I. Uwagi do treści projektu strategii.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
1.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Obszar II, str. 21	Cel II.1. BYDGOSZCZANIE ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI do podpunktów dotyczących kierunków działań dodałabym: - pomoc finansowa młodym, zdolnym uczniom - naukowcom w ich badaniach itp. Uzasadnienie: często młodzi ludzie mają jakieś super pomysły, biorą udział w jakiś konkursach a nie stać ich na sfinansowanie części do stworzenia jakiejś maszyny, czy na opatentowanie jakiegoś pomysłu. Trzeba im pomóc bo gdy znajdą się fundusze na badania mogą jeszcze lepiej się rozwijać i tworzyć jakieś wynalazki techniczne, medyczne czy matematyczne/
2.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Obszar I, Obszar II, Obszar VI	Rozwój szkolnictwa wyższego. Wg mnie należy zabiegać o uruchomienie w mieście sądu apelacyjnego (obecnie Nasze województwo podlega pod Gdańsk), wokół rozbudowanej infrastruktury sądowniczej należy rozwijać jak najszybciej kierunki prawnicze, przyciągnie to młodych ludzi do miasta. Tak samo z kierunkami medycznymi, skoro rozwój CM jest zablokowany przez UMK, to stwórzmy kierunki powiązane z medycznymi na UTP tak jak zrobiono z inżynierią biomedyczną.
3.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Cel V.1., str. 34-35	Chcemy rozwijać system ITS, a jednocześnie będziemy podejmować działania, aby spadła liczba samochodów na 1000 mieszkańców. Czy spadek liczby samochodów nie może również oznaczać, że mieszkańcy biednieją? Może lepiej wprowadzić wzrost liczby samochodów elektrycznych, hybrydowych i innych uważanych za ekologiczne?
4.		Cel IV.1.2., str. 31	Potencjał ekologiczny rzeki Brdy - czy nie warto powalczyć o pierwszą klasę czystości w kontekście celów strategii?
5.		CEL I.2.1., str. 19	Udział jednostek miejskich podłączonych do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej - to zadanie wymaga wyłącznie środków finansowych. Wielokrotnie było zgłaszane do budżetu i wielokrotnie nie otrzymywało środków. Jeżeli nie będzie zapisanych konkretnych środków na to zadanie, to jego realizacja nie będzie możliwa.
6.		CEL I.2.1. str. 19	Liczba osób korzystających z portalu otwartych danych miejskich - portal nie istnieje. Kto będzie go prowadził, jakie dane należy w nim umieścić? Walczymy o Biuro ds. Cyfryzacji Usług Miejskich, które mogłoby pociągnąć organizacyjnie takie tematy, skoro Organizacja nie może.
7.		Obszar I. str. 17-19	Wiele działań wpisanych w ramach OBSZARU I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM znajduje się również w aktualnie obowiązującej jeszcze Strategii. Nie udało się na nie albo znaleźć finansowania, albo właściciela tematu. W związku z tym pojawiają się dwa pytania: – Czy ustalimy harmonogram realizacji poszczególnych działań i zapiszemy na ich realizację środki w WPF? – Czy powstaną jednostki, które będą w stanie wdrożyć rozwiązania i

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			później je utrzymywać i rozwijać, bo mam wrażenie, że w tej chwili trudno jest pozyskać chętnych do nowych przedsięwzięć?
8.		Obszar V. str. 35	OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA - Rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną -już jest w OBSZARZE I. Czy nie dublujemy tego samego?
9.		Obszar V. str. 35	OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA - Tworzenie miejskich punktów bezpłatnego dostępu do Internetu. - czy warto ponosić te koszty? Budowa punktów, to zarządzanie nimi, ich utrzymanie, a to wiąże się z opłatami dla dostawców tych rozwiązań. Stoimy w przededniu rewolucji 5G. Przy obecnych cenach usług dla telefonii komórkowej, rozbudowa miejskiego WiFi mija się z celem. Chyba, że chcemy mobilizować inne podmioty do inwestycji w sieć WiFi.
10.	Mieszkanca/ mieszkaniac Bydgoszczy	Cel III.3. str. 28	III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej. Liczba miejsc w żłobkach na 1.000 dzieci do lat 3 Wartość docelowa w 2030 roku powinna być wyższa, a zmiany, tzn. powiększenie liczby miejsc w żłobkach, powinny być wdrożone jak najszybciej, ponieważ obecnie odnotowuje się wysoką liczbę urodzeń (również z uwagi na program rządowy 500+). Uważam, że obecne 14,25% bardzo ogranicza aktywizację zawodową oraz powrót do pracy młodych matek.
11.	Osoba spoza Bydgoszczy	Cel I.2.2. str. 19 Cały dokument	W dokumencie powinna być ujęta współpraca z sąsiednimi gminami, w przypadku zadań, tj. budowa portu multimodalnego, rekultywacja terenu po Zachemie. Co prawda jest określona w niektórych dziedzinach współpraca z Metropolią Bydgoszcz, ale niektóre zadania dotyczą tylko współpracy z konkretną gminą.
12.	Mieszkanca/ mieszkaniac Bydgoszczy	Analiza SWOT str. 12 - 13	SWOT - atuty: "Wykorzystywanie różnorodnych narzędzi partycypacji społecznej w procesie zarządzania miastem." - to jest chyba elementarna zasada w społeczeństwie obywatelskim, a nie silna strona, czyli coś co na wyróżnia pozytywnie wśród innych miast.
13.		Analiza SWOT str. 12 - 13	SWOT - atuty: "Mechanizmy aktywizacji społecznej różnych grup mieszkańców." - jak sam mechanizm może być naszą siłą?
14.		Analiza SWOT str. 12 - 13	SWOT - atuty: "Ważny węzeł transportowy (transport drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny śródlądowy)." - to chyba jest szansa wynikająca z położenia miasta w takim, a nie innym otoczeniu!
15.		Analiza SWOT str. 12 - 13	Słabości: np.: "Skutki środowiskowe działalności dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem”." - słabością jest raczej brak pomysłu na rozwiązanie tego problemu, a nie sam skutek środowiskowy.
16.		Analiza SWOT str. 12 - 13	Szanse - to co zostało tam wymienione to nie są sprzyjające nam trendy w najbliższym otoczeniu. To są ogólne pozytywne trendy zauważalne w kraju. Analogiczna uwaga do zagrożeń - to są niesprzyjające zjawiska o charakterze uniwersalnym. Poza tym, nie rozumiem jaką szczególną szansę dla Bydgoszczy można upatrywać w "Rosnącym znaczeniu w gospodarce krajowej sektorów

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>kreatywnych."</p> <p>Poziom merytoryczny samej analizy SWOT jest żenująco niski i to zвычайnie wstyd, że Bydgoszcz – miasto wojewódzkie będzie miało taką strategię!!!</p>
17.	Gmina Nowa Wieś Wielka	Cały dokument	<p>Po zapoznaniu się z projektem strategii rozwoju Bydgoszczy 2030 z zadowoleniem zauważyliśmy, że zwrócono w tym dokumencie uwagę na nasze potrzeby. Gmina Nowa Wieś Wielka wchodzi w skład Metropolii Bydgoszcz, ale przede wszystkim znajduje się w ścisłym obszarze funkcjonalnym Bydgoszczy. Wiele sfer codziennego życia naszych Mieszkańców niczym nie różni się od potrzeb i sposobów ich zaspokajania przez Bydgoszczan. Miasto jest olbrzymim rynkiem pracy, miejscem nauki, aktywnego wypoczynku, oferty kulturalnej. W nim umiejscowiona jest specjalistyczna służba zdrowia oraz ma swą siedzibę szereg urzędów i innych instytucji życia publicznego. To wszystko generuje potrzebę dostępności i cieszymy się, że w przedłożonym dokumencie duży nacisk został położony na tę sferę i zostały dostrzeżone problemy z nią związane. Południowy wjazd do Bydgoszczy zdecydowanie powinien zostać usprawniony. Obecnie jest on uciążliwy zarówno dla Mieszkańców Miasta, jak i wszystkich korzystających z jego atutów metropolitalnych. Nie rozwiążemy tego, bez wykonania nowych rozwiązań komunikacyjnych – przede wszystkim w postaci budowy drogi S10, ale również ścieżek rowerowych, kontynuowania (a może i dalszego rozwijania) komunikacji miejskiej obejmującej „sąsiadów”, z wszystkimi implikacjami tego rozwiązania, np. w postaci możliwości korzystania ze wspólnego biletu. Odrębnym zagadnieniem jest uruchomienie komunikacji kolejowej (analogicznej do BiT City) na trasie z Inowrocławia do Bydgoszczy. Systematycznie jeżdżące proekologiczne szynobusy, zatrzymujące się na stacjach w poszczególnych miejscowościach i wszystkich stacjach w Bydgoszczy, zdecydowanie przeniosłyby potok dojeżdżających z dróg na tory. Przyczyniłyby się również do poprawy rozwiązań komunikacyjnych w samym Mieście. W tej propozycji trudno znaleźć słabe strony.</p> <p>Wszyscy absolwenci szkół prowadzonych przez naszą Gminę korzystają z możliwości kontynuowania nauki w placówkach prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz. Cieszymy się z wagi przykładanej w Mieście do oświaty, w tym kształcenia specjalnego, a przede wszystkim zawodowego. Rozwój tego ostatniego i powiązanie go z rynkiem pracy pozwala z uzasadnionym optymizmem patrzeć na dalsze kształcenie naszej młodzieży.</p> <p>W Strategii z należytą uwagą odniesiono się do kwestii dbałości o środowisko naturalne. Działania podejmowane obecnie, między innymi badania jakości powietrza na terenie metropolitalnym, w przyszłości powinny przełożyć się na konkretne działania zmierzające do poprawy jakości powietrza. Jesteśmy przekonani, że będziemy je podejmować w ścisłej współpracy.</p>
18.	Przedstawiciel – Urząd Miasta Bydgoszczy	Wizja Miasta – str. 11	<p>WIZJA MIASTA str. 11 brzmi: "BYDGOSZCZ w 2030 roku będzie miastem, w którym każda mieszkanka i każdy mieszkaniec znajdzie odpowiednie warunki rozwoju, to miasto zapewniające bydgoszczankom i bydgoszczanom najlepsze rozwiązania na każdym etapie życia – dobre</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
	(I.STR.)		<p>miejsce do życia."</p> <p>Sformułowanie trochę jak z "Ucha Prezesa" - My Polki i Polacy".</p> <p>Po co akcentować w wizji miasta słowa mieszkanka/ mieszkańiec, bydgoszczankom / bydgoszczanom. Te sformułowania rozmywają wizję miasta i uważam że przez to przekaz wizji jest nieczytelny.</p> <p>Uważam, iż w wizji miasta powinny pojawić się słowa: metropolia, gospodarka, mieszkańcy.</p> <p>Moja wstępna propozycja: "Bydgoszcz metropolią opartą na wiedzy i rozwijającej się gospodarce, atrakcyjną dla obecnych i przyszłych mieszkańców".</p>
19.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Plan strategiczny – wartości docelowe	<p>Generalnie do poniższych punktów ale i innych.</p> <p>Jeżeli używamy sformułowania tendencja wzrostowa lub spadkowa to należy podać jakiś przedział czasowy (minimum 3 lata) a nie jeden rok, inaczej jest to odbierane jako próba zafałszowania danych.</p>
20.		Cel V.1.2. str. 34	Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego określenie tendencja spadkowa - nic nie znaczy.
21.		Cel V.1.1. str. 34	Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe Udział sygnalizacji świetlnych objętych systemem ITS w całkowitej liczbie sygnalizacji świetlnych w mieście 49% 2018 80%co stoi na przeszkodzie by za 10 lat ITS działał w 100% a nie 80 % - przecież jest to w pełni gotowy system i właścicielem jest miasto. To jest działanie zachowawcze.
22.		Cel VI.1.1. str. 37	Udział przedsiębiorstw przemysłowych (z liczbą pracujących powyżej 49 osób), które wprowadziły innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne lub marketingowe w % ogółu przedsiębiorstw przemysłowych w ostatnich 3 latach 60,0% 2017 tendencja wzrostowa - co to znaczy? albo miasto jest w stanie wskazać w jakim obszarze to się poprawi i ma na to wpływ albo ten punkt jest zbędny.
23.		Cel VI.1.1. str. 37	<p>Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych – w tym turystom zagranicznym</p> <p>459.804</p> <p>114.879 2018</p> <p>tendencja wzrostowa - to samo albo miasto ma jakiś cel i jest swoimi działaniami możliwe osiągnięcie tego celu albo punkt jest zbędny.</p>
24.		Cel VI.1.1. str. 37	Liczba międzynarodowych wydarzeń MICE (trwających co najmniej 2 dni, z liczbą uczestników co najmniej 50 osób) 28 2018 tendencja wzrostowa - tutaj to jakaś tragedia widać brak koncepcji miasta na jego turystyczne uatrakcyjnienie pisanie tendencja wzrostowa mówi tylko o tym że znajdzie się może przez 10 lat KTOŚ co wymyśli COŚ Co podtrzyma lepszy wynik - osoba, która napisała ten punkt nie powinna dostać premii przez te dziesięć lat.
25.		Cel VI.2. str. 39	<p>SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI</p> <p>tutaj same bzdury - uczelnie nie poprawiają swoich wyników nie ma tendencji wzrostowej. Jeżeli miasto nie będzie inwestować we wspólne przedsięwzięcia wszystkich uczelni to ten punkt jest nieprawdziwy.</p>
26.		Cel IV.1.2. str. 31	Przywracanie i utrzymywanie standardów jakości środowiska Udział osób ekspozowanych na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem LDWN>55 dB 56,7% 2016 45,0% - -to jest skandal w ciągu 10 lat tylko

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			spadek o 10% Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 34,9% 2018 powyżej 55% Powierzchnia terenów zieleni: lasów, parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz ulicznej na 1 mieszkańca 185,7 m2 2018 utrzymanie poziomu - to jest skandal może ktoś łaskawie powiąże ten podpunkt z podpunktem dotyczącym hałasu i wymusi wdrożenie wizji nasadzeń tłumiących hałas powiększą się tereny zielone i zmniejszy hałas.
27.		Cel IV.1.3. str. 31	Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu kolejne działania zachowawcze proszę doprecyzować co to znaczy tendencja spadkowa tzn. ile? Stosunek liczby nasadzeń drzew do liczby ubytków w ostatnich trzech latach 1,7 2018 utrzymanie poziomu – to za mało mamy tak dużo terenów nie uporządkowanych, dzikich Bydgoszcz Zimne Wody, Łęgowo, Brdyujście, Fordon, Babia Wieś, bulwary nadrzeczne, bulwary nad kanałami itd. utrzymanie poziomu to za mało.
28.		Cel III.3.2. str. 28	Wspieranie aktywizacji zawodowej. Liczba miejsc w żłobkach na 1.000 dzieci do lat 3 142,5 2018 190 - to nie jest wspieranie aktywizacji.
29.		Cel III.3.2. str. 28	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na 1.000 dzieci w wieku 3-6 lat 1041,9 2018 utrzymanie poziomu - co to znaczy? tzn. że mamy 1041,9 miejsc na 1000 dzieci czy mamy w sumie 1041,9 miejsc w sumie?
30.		Cel III.3.2. str. 28	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych 48,5% 2018 tendencja spadkowa - jak w nagłówku czy miasto zamierza z tym walczyć w jaki sposób. Powinna ta liczba nie być większa niż 10%. Powinny być przymusowe prace interwencyjne sponsorowane przez miasto - sprzątanie, zieleń miejska, sprzątanie, zieleń miejska, malowanie, pomoc w hospicjach, szpitalach, osobom starszym.
31.	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszcy	Uwarunkowania rozwojowe (nasze atuty) str. 12	Propozycja rozwinięcia zapisu w zdaniu – Dobra jakość nauczania w szkołach średnich, branżowych/zawodowych. Uzasadnienie: oferta bydgoskich szkół publicznych i niepublicznych kształcących na poziomie szkół branżowych jest równie atrakcyjna co w szkołach średnich, cały czas się rozwija umożliwiając kształcenie w zawodach dostosowanych do aktualnych potrzeb pracodawców.
32.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszcy	Plan strategiczny, str. 14-16	Plan strategiczny, str. 14-16 - Brak stosownego opisu legendy, tj. wyjaśnienia co oznacza "mały, średni, duży ....wpływ" Propozycja: Kilkuzdaniowe określenie co autorzy mają na myśli pisząc "małe, średnie, duże ..."
33.		Plan strategiczny, str. 14-16	Wskaźniki wpływu miasta na osiągnięcie celów str. 15, 16 - Zintegrowana opieka zdrowotna - niezrozumiały "mały" wpływ miasta na ten wskaźnik - Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego- brak wyjaśnienia dla przeciętnego odbiorcy co ten wskaźnik oznacza - Atrakcyjne miejsca pracy - w naszej ocenie wskaźnik ten powinien być określony jako co najmniej duży.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>Miasto ma duży wpływ na ściągnięcie potencjalnych inwestorów, tworzenie przestrzeni na prowadzenie działalności a co za tym idzie atrakcyjnych dla społeczności lokalnej miejsc pracy.</p> <p>- Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości - w naszej ocenie wskaźnik ten powinien być określony jako duży. Miasto powinno zachęcać do rozwoju przedsiębiorczości poprzez ulgi podatkowe, strefy ekonomiczne itp.</p> <p>- Miasto atrakcyjne turystycznie - w naszej ocenie wskaźnik ten powinien być określony jako duży. Można posłużyć się przykładem EXPLO-SEUM, które jest włączone do europejskiego szlaku dziedzictwa przemysłowego, a w naszej ocenie ma bardzo małą promocję na arenie krajowej czy też międzynarodowej.</p> <p>- Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu- w naszej ocenie wskaźnik ten powinien być co najmniej określony jako średni. Miasto powinno przejąć rolę koordynatora we współpracy na tym obszarze.</p>
34.		Plan strategiczny, str. 14-16	- Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego- w naszej ocenie wskaźnik ten powinien być określony jako duży. Miasto Bydgoszcz jest największym członkiem Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, w związku z tym powinien nadawać ton i przejąć rolę lidera przy współpracy z innymi członkami na rzecz rozwoju gospodarki.
35.	Stowarzyszenie Miłośników Starego Fordonu	Wskaźniki celu I.1.2 str. 18	<p>Proponowane wskaźniki odnoszą się do indywidualnych obywateli, pojedynczych osób. Tymczasem miarą aktywności jest współdziałanie i samoorganizacja społeczna. Społeczeństwo obywatelskie to nie zbiór zatowarowanych ludzi, to sieć współdziałających wspólnot.</p> <p>Uważam, że powinien pojawić się wskaźnik badający udział zorganizowanych grup mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta. Mam na myśli organizacje pozarządowe oraz grupy nieformalne. Ponadto wartość docelowa wskaźnika drugiego (ponad 20 procesów konsultacyjnych) jest zdecydowanie za mała! Kilka miesięcznie powinno być. Proponuję ponad 30.</p>
36.		Wskaźniki celu II.2.1 str. 22	<p>Liczba zarejestrowanych NGO na 1000 mieszkańców nie jest celnym wskaźnikiem. Stosunkowo łatwo założyć org pozarządową. Pytanie, ile przetrwają i jak są silne. Moim zdaniem powinny być tu brane pod uwagę NGO przynajmniej z trzyletnim stażem istnienia (ich liczba na 1000 mieszkańców). Wtedy możemy bardziej przypuszczać, że jest to wskaźnik silnych i aktywnych organizacji społecznych.</p> <p>W perspektywie do 2030 można takie kryterium łatwo przyjąć.</p>
37.		Wskaźniki celu II.2.1 str. 22	<p>Przede wszystkim jednak uważam, że na realizację tego celu może mieć wpływ Miasto poprzez przekazywanie coraz większej kwoty organizacjom społecznym na realizację zadań własnych (konkursy ofert w wielu różnorodnych sferach).</p> <p>Dlatego bardzo ważny jest wskaźnik „Kwota przeznaczana przez Miasto organizacjom społecznym na realizację zadań własnych” z tendencją wzrostową oczywiście.</p>
38.		Uwaga ogólna – konstrukcja	W skład dokumentu powinien wejść harmonogram i jednostki odpowiedzialne za powstanie poszczególnych (wielu) programów wdrożeniowych.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		dokumentu	Dotychczasowy dokument razi dwubiegunowością – od absolutnych ogólników (w celach) do drobiazgowej szczegółowości (we wskaźnikach). Kluczowe są konkretne, osadzone w miejscu, czasie i zasobach PROGRAMY WDROŻENIOWE. Bez wyznaczenia harmonogramu zaginą we mgle... Pasjonująco brzmi np. tytuł „Program rozwoju społeczeństwa obywatelskiego”. Kiedy będzie można się z nim zapoznać?
39.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	OBSZAR IV str. 29-32	Strony 29-32 Należy zapisać cel w obszarze IV Bydgoszcz miastem bez smogu Programy wdrożeniowe należy uzupełnić o: - uchwałę antysmogową dla Bydgoszczy w sprawie w sprawie wprowadzenia na obszarze Bydgoszczy ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw zakazującą od 1.01.2024r. używania kotłów na paliwa stałe tożsamą jak wprowadzona od 1.09.2019r. dla Krakowa - program instalacji we wszystkich obiektach urzędowych oraz szkołach należących do miasta elektronicznych termostatów obniżających maksymalnie temperaturę w czasie zamknięcia szkoły, czy urzędu i zwiększających ją do normalnej przed otwarciem danego obiektu - zakładanie miejskich farm fotowoltaicznych Cel operacyjny o likwidację niskiej emisji pochodzącej z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych wskaźniki ilość źródeł niskiej emisji wartość docelowa 2030 – 0.
40.		OBSZAR V str. 33-35	Należy uzupełnić programy wdrożeniowe o program bezkolizyjnego ruchu polegający na uwzględnieniu w każdej miejskiej inwestycji oraz istniejących rozwiązaniach budowy podziemnych przejść, czy przejazdów w celu poruszania się pieszych i rowerzystów w przejściach , czy przejazdach pod ulicą. Rozwiązania takie są stosowane np. w Niemczech i innych krajach niezwykle upłynniając ruch oraz powodując zmniejszenie ryzyka kolizji, czy wypadków na przejściach. Należy uzupełnić programy wdrożeniowe o program bezpieczna droga polegający na wykorzystaniu istniejących systemów kamer miejskich oraz drogowych ITS do budowy systemów odcinkowej kontroli prędkości w celu ograniczenia liczby wypadków, kolizji i ofiar. Należy uzupełnić programy wdrożeniowe o program Bydgoszcz bez diesli polegający na wprowadzeniu w określonej perspektywie czasowej zakazu wjazdu do Śródmieścia w pierwszej kolejności dla pojazdów zarejestrowanych poza Bydgoszczą docelowo dla wszystkich bądź wprowadzeniu opłat za wjazd takich pojazdów.
41.		Uwaga ogólna	Odnoszę wrażenie, że cały projekt jest bardzo ogólny czyli jest w nim zawarte "wszystko i nic".
42.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Wprowadzenie str. 4	"W nowym dokumencie punkt ciężkości został przesunięty z niwelowania zapóźnień infrastrukturalnych na rzecz podnoszenia jakości zasobów." <- zapis jest zapewne poprawny językowo ale słowo "zapóźnienie" brzmi dość egzotycznie.
43.		Obszar I, str. 17, 31, Cały doku-	Propozycja programów wdrożeniowych – tylko jeden dokument jest wymieniony od myślnika, reszta od "kwadratu", czy nie jest to błąd pisarski?

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		ment	
44.		Obszar V, str. 31	"Udział osób ekspozycyjnych na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem LDWN 55 dB" <- "DWN" koniecznie indeks dolny!
45.		Cały dokument	Cały dokument jest bardzo czytelny i mimo "aż" 43 stron można się z nim sprawnie zapoznać! Ciekawa koncepcja, profesjonalne wykonanie!
46.	Mieszkanca/ mieszkaniac Bydgoszczy	OBSZAR IV Kierunki działań str. 32	W kontekście walki ze smogiem szczególnie w okresie tzw. grzewczym, istotne działanie proekologiczne stanowiłoby wprowadzenie obowiązku zastosowania przynajmniej jednego odnawialnego źródła energii w nowo powstających budynkach, w których występować będzie zapotrzebowanie na energię. Wprowadzenie takiego obowiązku należałoby zamieścić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
47.		OBSZAR IV Kierunki działań str. 32	Zgodnie z opracowaniem: "Uwarunkowania aerodynamiczne Miasta Bydgoszczy" z 2016 r., korytarze wentylacji podstawowej to również główne arterie komunikacyjne, które powinny podlegać takim samym obostrzeniom, jak wymienione w projekcie przedmiotowego dokumentu tereny przybrzeżne cieków wodnych. Na terenach tych powinien obowiązywać zakaz budowy obiektów wielokondygnacyjnych i zakaz podnoszenia wysokości obiektów istniejących.
48.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	Cel V.1 str. 33	Proponujemy dopisać punkt o następującej treści do Kierunków działań: Modernizacja i przebudowa Ronda Jagiellonów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Uzasadnienie: Obecnie Rondo Jagiellonów jest najbardziej niedostosowanym obiektem publicznym w Bydgoszczy o strategicznym położeniu. Rondo rozdziela Śródmieście od Starego Miasta. Wokół niego znajduje się szereg istotnych instytucji np. Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, budynki dydaktyczne UKW oraz CM UMK, banki, Pałac Młodzieży, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny czy Poczta Polska. Dodatkowo na rondzie znajdują się przystanki tramwajowe. Aktualnie obiekt ten niedostępny jest dla: a) osób niepełnosprawnych b) osób starszych c) podróżnych z ciężkimi bagażami d) matek z wózkami dziecięcymi e) dostawców towaru do sklepów mieszczących się pod rondem. Skoro w kierunkach działań jest ujęta rozbudowa lotniska bydgoskiego ze względu na wagę inwestycji oraz liczbę użytkowników, to również powinna być dodana Modernizacja i przebudowa Ronda Jagiellonów. Powyższa inwestycja zgodna jest z założeniami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
49.	Bydgoskie koło stowarzyszenia Ostra Zielen	Cel IV.1. str. 32	Wskazany został (jak najbardziej słusznie) kierunek działań "monitorowanie i likwidacja zagrożeń wynikających ze skażenia dawnego terenu ZACHEMU" (str. 4 dokumentu zamieszczonego na stronie Bydgoskie Konsultacje). - Jednocześnie potrzeba adnotacji, z jakimi instytucjami Miasto zamie-

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>rza współpracować, aby cel ten osiągnąć. Bowiem kompleksowa likwidacja skażenia kilkukrotnie przekracza roczny budżet miasta, w związku z tym należy uznać, że jest niewykonalna przez samo Miasto.</p> <p>- Brakuje zapisu o wsparciu dla okolicznych mieszkańek i mieszkańców osiedla Łęgnowo Wieś (ok. 1000 osób). Zgodnie z badaniami, które zlecone zostały przez Miasto w ramach projektu GreenerCites, woda ze studni indywidualnych nie nadaje się do użytku. Potrzeba również wsparcia natury medycznej, ze względu na narażenie mieszkańek i mieszkańców na kontakt z substancjami, które w powszechnym rozumieniu są uznawane za szkodliwe, jak np. aniliny, toluidyny, chloroaniliny, nitrobenzen oraz nitrotoluen.</p>
50.		Cel IV.1. str. 31	<p>Wskazać należy również na problem z oznaczeniem "tendencja spadkowa" i "tendencja wzrostowa" (str. 3) w tabeli dotyczącej zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska. Przykładowo - gdy mówimy o rocznej emisji CO₂ z całego miasta w wysokości 2518907 Mg CO₂e (w 2018r.), należałoby zapytać, jakie są szacunki władz miasta, co do możliwego ograniczenia/wyeliminowania emisji? Zgodnie z logiką, już poziom 2518906 byłby obniżeniem względem roku 2018 i można by doszukiwać się tutaj tendencji spadkowej, jednak realnym osiągnięciem by to nie było.</p>
51.		Cel IV.1. str. 32	<p>Kwestia budownictwa energooszczędnego i jego promowania (wymienione na str. 4) nie znalazły odzwierciedlenia we wskaźnikach. W związku z tym należałoby zadać pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy Miasto dysponuje informacjami, jaki procent budynków w Bydgoszczy to budowle energooszczędne? - Jaki stopień energooszczędności jest pożądanym przez Miasto? Przykładowo - czy ujęcie kwestii energooszczędności w Strategii dotyczy jedynie docieplenia budynków, czy również montażu paneli fotowoltaicznych?
52.		Cel IV.1. str. 32	<p>Nie jest jasne również, jakie grupy społeczne są priorytetem z punktu widzenia Miasta, w kwestii edukacji ekologicznej. Również zabrakło wskaźników, wedle których można by oceniać powodzenie lub niepowodzenie tegoż projektu. Przykładowo - jaki procent osób powinien w 2030r. posiadać wiedzę (i używać tejże wiedzy w praktyce) nt. segregacji śmieci, ograniczenia generowania odpadów i innych praktyk, służących ochronie środowiska? A ile osób już teraz takową wiedzę posiada i stosuje? Jaki procent mieszkańek i mieszkańców jest świadomych problemów związanych z katastrofą ekologiczną i ile osób świadomych będzie w 2030r.?</p>
53.	Mieszkanek/mieszkańce Bydgoszczy	Wprowadzenie str. 4	<p>Dodanie w treści fragmentów dotyczących dostosowywania się miasta do zmian klimatycznych i poruszenie problemów ekologicznych (smog, Zachem, wysychanie rzek i jezior).</p>
54.		OBSZAR I str. 17	<p>Dodanie do projektów wdrożeniowych "Reforma ustroju administracyjnego miasta - jednolity podział miasta na dzielnice, które byłyby jednostkami pomocniczymi miasta, z własnym budżetami i radami, a które wybierano by w ogólnomiejskich wyborach tego samego dnia" i odpowiednie rozwinięcie zapisów w pozostałej części tej sekcji.</p>
55.		Cel I.1. kierunki	<p>Dodanie w punkcie "Rozwój zróżnicowanych form partycypacji mieszkańców w decydowaniu o mieście." zapisu "i zmniejszenie wymaganej</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		działań str. 18	liczby podpisów dla inicjatywy obywatelskiej".
56.		Cel I.2. kierunki działań str. 19	Ze względu na brak jednoznacznych zapisów dot. tworzenia metropolii, dodanie w punkcie "Działania na rzecz integracji funkcjonalnej i instytucjonalnej bydgoskiego obszaru funkcjonalnego." oraz utworzenie związku gmin dla lepszej realizacji wspólnych zadań gmin należących do BOF.
57.		Cel II.2.2. str. 20	W ogólnym opisie zawarto informacje o integracji obywateli pochodzących z różnych kręgów kulturowych, jednocześnie brak pomysłu na program wdrożeniowy na rzecz integracji i wsparcia tychże, proponuje dodanie odpowiedniego programu wdrożeniowego.
58.		OBSZAR III	Dodanie zapisów związanych ze zwalczaniem problemu smogu w mieście, przekładającego się na mniejszą ilość problemów zdrowotnych mieszkańców miasta.
59.		Cel III.2.	Dodanie programu zwiększenia udziału zieleni w tkance miejskiej i stworzenie nowych parków oraz skwerów, które podwyższą jakość życia mieszkańców oraz walory rekreacyjne miasta. Uwzględnienie tej kwestii w ramach kierunków działań.
60.		OBSZAR IV	W opisie dodanie koncepcji "miasta ogrodu" jako elementu ładu przestrzennego.
61.		OBSZAR IV programu wdrożeniowe str. 30	Dodanie programu aktywnego zwalczania negatywnych skutków skażenia pozachemowego oraz zaplanowanie odrębnej uchwały anty-smogowej dla miasta; dodanie zapisu o eliminacji na terenie miasta tzw. kopciuchów do roku 2030 i odpowiednie uwzględnienie w dalszej części działu; dodanie zapisu o programie zwiększenia liczby podłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej i odpowiednie uwzględnienie w dalszej części działu.
62.		OBSZAR IV kierunki działań str. 32	Dodanie zapisu "zastosowanie w przestrzeni publicznej idei miejskich i "wiszących" ogrodów – innowacyjne wykorzystywanie zieleni na elewacjach, dachach i małej przestrzeni wokół istniejącej zabudowy, a także wkomponowanie elementów zieleni w inwestycje infrastrukturalne" b) dodanie zapisu "objęcie zieleni na kolejnych obszarach miasta ochroną poprzez tworzenie lasów, parków i skwerów miejskich".
63.		Obszar V wizja w obszarze str. 33	Rezygnacja z zapisu o transporcie śródlądowym (ze względu na zmiany klimatyczne i niski stan wód na terenie województwa, jest to zapis niemożliwy do zrealizowania, a próby jego realizacji będą miały negatywne skutki ekologiczne).
64.		Obszar V kierunki działań str. 34	Zapis "Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego (w zakresie funkcjonalności, komfortu podróżowania, dostępności, dostosowania do potrzeb osób w każdym wieku itp.) – nowe linie tramwajowe, systemy: parkuj i jedź, parkuj i idź, pożegnaj i jedź oraz zostaw rower i jedź, bus pasy, infrastruktura przystankowa, węzły przesiadkowe, aplikacje, systemy płatności." dodanie "analiza możliwości wykorzystania innych form niskoemisyjnego transportu miejskiego" (trolejbusy, autobusy elektryczne, alternatywne formy paliw).
65.		Obszar V	Dodanie zapisu "utworzenie międzygminnej instytucji integrującej

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		kierunki działań str. 34	transport zbiorowy na terenie BOF".
66.		Obszar V kierunki działań str. 34	Wykreślenie "Lobbing i promocja działań na rzecz poprawy warunków żeglugowych międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 oraz rozwoju żeglugi śródlądowej" ze względu na trudną sytuację hydrologiczną regionu w najbliższej przyszłości.
67.		Obszar V kierunki działań str. 35	Zapis "Większe wykorzystanie transportu kolejowego w ruchu dojazdowym – zmiana stacji końcowych np. pociągi z kierunku Inowrocławia kończące bieg na stacji Bydgoszcz Wschód" zamiana stacji Bydgoszcz Wschód (w zapisie) na Bydgoszcz Fordon i dodanie "wraz ze stworzeniem - przy współpracy z operatorami kolejowymi - odpowiedniej infrastruktury dla stacji początkowo-końcowej".
68.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Wyzwania rozwojowe str. 11	Wyzwania rozwojowe, którym chcemy sprostać: Proponuję zmianę zapisów: "Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej bydgoszczan" na zapis "Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej bydgoszczan, w tym także osób niepełnosprawnych".
69.		Cel III.1 str. 15	Proponuję zmianę zapisów: "Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców" na zapis: "Bogata oferta sportowo- rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych".
70.		Cel III.3 str. 15	Proponuję zmianę zapisów: "Wspieranie aktywizacji zawodowej" na zapis: "Wspieranie aktywizacji zawodowej, w tym także osób niepełnosprawnych (w tym osób niepełnosprawnych intelektualnie)".
71.		Cel II.1 str. 21	Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców. Liczba uczestników stałych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia na 1000 dzieci .....: W mojej ocenie brak jest uwzględnienia zajęć pozalekcyjnych/pozaszkolnych, z których mogłyby korzystać dzieci niepełnosprawne, brak grup dla zajęć sportowych (zajęcia organizowane przez miasto nie zakładają udziału dzieci niepełnosprawnych, tym samym kadra nie jest przygotowana na tego typu zajęcia). Propozycja dotyczy umieszczenia dodatkowego myślnika: - zajęcia pozaszkolne/lekcyjne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej lub uwzględnienia dopisku: "zajęcia pozalekcyjne (w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnej, w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie).
72.		Cel II.2.1 str. 22	Uważam, że brakuje takich wskaźników jak: - Udział wolontariuszy w działaniach społecznych organizowanych przez miasto jak i organizacji pozarządowych - Udział organizacji pozarządowych zaangażowanych w konsultacje społeczne - Liczba zadań zleczanych przez miasto organizacjom pozarządowym.
73.		OBSZAR III programy wdroże-	Propozycja programów wdrożeniowych: - Program rozwoju sportu osób niepełnosprawnych - Program wsparcia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		niowe str. 24	w tym także niepełnosprawnych intelektualnie.
74.		Cel III.1.2 str. 25	Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców Propozycja zmiany zapisu: "Liczba uczestników imprez sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych przez placówki oświatowe" na zapis: "Liczba uczestników imprez sportowych dla dzieci i młodzieży (w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej) organizowanych przez placówki oświatowe".
75.		Cel III.3.2. str. 28	Uważam, że brakuje wskaźnika: "Udział miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami (w tym niepełnosprawnością intelektualną)".
76.		Uwaga ogólna	Generalna uwaga -> wartości bazowe wskaźników realizacji celów operacyjnych powinno być faktycznie wskaźnikiem a nie konkretną liczbą - np. liczba osób biorących udział w głosowaniu w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego powinna być frekwencją w stosunku do liczby mieszkańców uprawnionych do głosowania w programie BBO.
77.	Urząd Miasta Bydgoszczy	PLAN STRATEGICZNY Cel I.1.2. str. 14	Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta, określono Wpływ Miasta na osiągnięcie celu jako duży. Moim zdaniem miasto ma wpływ tylko poprzez zastosowanie różnych narzędzi edukacyjnych i kampanii informacyjnych zachęcających mieszkańców do decydowania o mieście. Jednym z narzędzi jest również budżet obywatelski. Nie mniej jednak wpływ miasta na aktywny (tu chciałabym podkreślić to słowo) udział mieszkańców jest nadinterpretacją, zwłaszcza iż taki sam wpływ ma miasto na udział mieszkańców w wyborach a w tym celu określamy rolę miasta jako średnią. W związku z powyższych proponuję określenie wpływu miasta na osiągnięcie celu jako "średni" lub wykreślenie z nazwy celu słowa "aktywny".
78.		Cel I.2.3. str. 14	Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym określono Wpływ Miasta na osiągnięcie celu jako duży. Uważam to za błędne podejście z uwagi m.in. na brak ustawy metropolitalnej oraz fakt, iż w dużej mierze ranga ośrodka metropolitalnego nie jest zależna tylko od miasta. Piszą Państwo przecież w ZAGROŻENIACH W OTOCZENIU BYDGOSZCZY - 1. Pomniejszanie roli i znaczenia Bydgoszczy jako centrum regionu na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa) oraz na szczeblu krajowym (deprecjonowanie roli dużych miast w rozwoju kraju – SOR, KSRR) czy też 2. Silna konkurencja innych ośrodków miejskich w kraju i za granicą w przyciąganiu inwestorów oraz osób kreatywnych i o wysokich kwalifikacjach. Mając na uwadze zdiagnozowane zagrożenia jak i nasze słabości mające wpływ na rangę metropolii np. Mały udział bydgoskich uczelni w życiu miasta, proponuję określenie wpływu miasta na powyższy cel jako - średni.
79.	Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszch w	Wprowadzenie – grafika str.5	Należałoby wprowadzić opisy grafiki w j. polskim, w tym nazwy miast, oraz wyjaśnić wskazanie akurat tych dwóch a nie innych miast w zestawieniu z Bydgoszczą.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
	Bydgoszczy		
80.		Wprowadzenie str.10	Proponujemy użycie sformułowania „życie w mieście i w jego sąsiedztwie” – sformułowanie „poza granicami” oznacza również dalekie odległości gdzie związek z miastem jest już znikomy, a „sąsiedztwo” może podkreślać też związki wewnątrz Metropolii Bydgoszcz.
81.		Uwarunkowania rozwojowe (szanse) str. 13	Należałoby skorygować do formy: „Budowa dróg ekspresowych S5 i S10”.
82.		Uwarunkowania rozwojowe (zagrożenia) str. 13	„brak decyzji dotyczącej budowy S10” należałoby skorygować do formy: „budowy drogi ekspresowej S10” oraz wskazać podmiot, którego brak decyzji jest omawianym zagrożeniem, aby właściwie zaadresować przeciwdziałania
83.		Uwarunkowania rozwojowe (zagrożenia) str. 13	„deprecjonowanie roli dużych miast w rozwoju kraju – SOR, KSRR należałoby wyjaśnić/rozwinąć zastosowane skróty
84.		Plan strategiczny cel VI.1.4. str. 16	Proponujemy by zwiększyć rolę miasta do poziomu „dużego” z tej racji, że zarówno największe atrakcje turystyczne (np. muzea, węzeł wodny, przestrzeń publiczna) znajdują się w gospodarowaniu władz miasta, a prywatne atrakcje są zdecydowanie w mniejszej skali (np. Muzeum Mydła); ponadto promowanie miasta jako całości (atrakcji publicznych i prywatnych) należy też w zdecydowanie większej mierze do władz miasta (np. obecność na targach międzynarodowych i krajowych).
85.		Obszar I str. 17	Proponujemy połączenie obu tych programów ze względu na znaczną zbieżność tematyczną jak i ograniczenie ilości programów dopiero „planowanych”, np. jako: „Program zarządzania kontaktami z mieszkańcami i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (planowany)”.
86.		Obszar I. cel I.1.1 str. 18	Wskaźnik: „Udział osób głoszących w wyborach do Rad Osiedli wśród pełnoletnich mieszkańców osiedli, na których odbyły się wybory w danym roku” wartość docelowa: „tendencja wzrostowa” proponujemy zamiast niedookreślonego wskaźnika „tendencja wzrostowa” określenie analogiczne jak przy pozostałych wskaźnikach związanych z frekwencją wyborczą, tj. „powyżej średniej dla miast wojewódzkich” –można z powodzeniem uzyskać dane i wyliczyć wskaźnik udziału mieszkańców w wyborach do rad osiedli/dzielnicy w miastach wojewódzkich, a dopiero porównanie z sytuacją zewnętrzną da obraz zaangażowania mieszkańców Bydgoszczy w przedmiotowych wyborach
87.		Cel II.2.1. cel II.2.2. str. 22	W opisie wskaźników należałoby rozwinąć/zmienić skróty, np. „NGO” na „organizacje pozarządowe”, „KK” na „kodeks karny”.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
88.		Cel III.1.2. str. 25	<p>Proponujemy dopisać wskaźnik: „Długość (w km) infrastruktury rowerowej w granicach miasta” z wartością bazową 2018: 85 km* i docelową 2030: co najmniej 200 km (ewentualnie wskaźnik ten umieścić w celu V.1, „Zrównoważony i spójny system transportowy”); dla porównania Wrocław: „Przez ostatni rok powstało nowych 29 km dróg dla rowerów, a obecnie system tras liczy już blisko 1500 km”**</p> <p>*https://www.morizon.pl/blog/rowerowy-ranking-miast-2018-bydgoszcz/ (należy zauważyć, publicznie dostępne dane ZDMiKP kończą się na... 2011 roku i wartości 81 km: http://www.zdmikp.bydgoszcz.pl/pl/drogimiejskie/infrastruktura-rowerowa/drogi-rowerowe)</p> <p>**https://www.facebook.com/sutrykjacek/posts/2620479121506680?__tn__=-R</p>
89.		Obszar IV. str. 30	<p>Programy wdrożeniowe: „Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych” proponujemy uzupełnienie o sieć ciepłowniczą jako efektywny sposób dostarczania ciepła, alternatywny do indywidualnego spalania paliw, tj. o zapis w postaci: „Plan rozwoju i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej”.</p>
90.		Cel IV.1.3. str. 31	<p>Wartość docelowa wskaźnika na 2030 r. określona jako „utrzymanie poziomu (2018: 1,7)”, tj. stosunek 1:1,7 jest niedopuszczalna i niezgodna z obecną wiedzą naukową (gdzie podaje się stosunek 1:~1500)*, a niski poziom tego wskaźnika przeczy pozostałym założeniom o ochronie klimatu i zieleni omawianych w dziale określonym przecież jako „Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska”. Konieczna jest zmiana wartości docelowej: zamiast „utrzymanie poziomu” to co najmniej „stosunek 1:100”, co jest z jednej strony absolutnym minimum a z drugiej realnie osiągalne, a jednocześnie obecne już w lokalnej debacie publicznej wskutek propozycji organizacji proekologicznych oraz zgodne z oczekiwaniami społecznymi.** Proponowany wskaźnik winien obowiązywać w perspektywie co najmniej 10-letniej, a więc na czas obowiązywania Strategii, w przyszłości można go zweryfikować w zależności od osiągniętych długofalowych rezultatów.</p> <p>*http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C414182%2Ceksper-t-w-miastach-potrzebne-sa-duze-drzewaa-nie-ich-sadzonki.html</p> <p>**https://bydgoszcz.wyborcza.pl/bydgoszcz/7,48722,25376906,100-sadzonek-za-jedno-wyciete-drzewo-chcanegocjacji-z-prezydentem.html</p>
91.		Cel IV.1.3 str. 31	<p>proponujemy nowy wskaźnik zakładający wymianę wszystkich pieców kopciuchów do 2030 r., tj. wartość docelowa: 0</p>
92.		Cel IV.1. kierunku działań str. 31	<p>„Wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego (dostępność dla wszystkich ludzi –zasada 8/80)” powinien zostać wyjaśniony kontekst użycia „zasady 8/80” w związku z licznymi niejednoznacznymi definicjami w literaturze przedmiotu oraz dla przejrzystości i zrozumiałości tekstu</p>
93.		Cel V.1. kierunku działań str. 35	<p>str. 35 – kierunek: „Wyłączenie lub ograniczenie ruchu samochodowego na terenie śródmieścia” proponujemy bardziej precyzyjny zapis, zgodny z podziałem miasta na dzielnice, tj. „Wyłączenie lub ograniczenie ruchu samochodowego na terenie Starego Miasta i Śródmieścia”</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
94.		Cel V.2. kierunki działań str. 35	Cel V.2 E-dostępność należy wyłączyć ten cel z obszaru „Nowoczesny transport i komunikacja” jako niezgodny z jego podstawowym rozumieniem (zdefiniowanym na str. 6) jako „smart mobility” (gdzie „mobility” nie można uznać za odpowiednik „komunikacji” w znaczeniu nie-transportowym) i przenieść do bliższego znaczeniowo obszaru, tj. „Sprawne i efektywne zarządzanie miastem” (smart governance), „Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele” (smart people) lub „Przyjazne warunki życia” (smart living); nazwę obszaru V można zaś zawęzić do „Nowoczesny transport” (jako odpowiednik „mobility”).
95.		Cel VI.1.4. str. 37	Wskaźnik: „Liczba międzynarodowych wydarzeń MICE” należałoby rozwinąć/zmienić skrót: „MICE” dla przejrzystości i zrozumiałości tekstu.
96.	Mieszkanka/ mieszkaniac Bydgoszczy	Wprowadzenie, Bydgoszcz w 2030 r., Uwarunkowania rozwojowe str. 4-13 wskaźniki w obszarach	Jest bardzo dużo informacji. Z jednej strony dobrze ale z drugiej dla mnie jako zwykłego mieszkańca to za dużo. Można byłoby to skrócić o parę stron i napisać tylko o chodzi z tą strategią i po co jest co zmienić w krótki konkretny sposób. Opis obszarów wg. mnie nie potrzebna jest tabelka z danymi. Męczyło mnie to podczas czytania aż w ogóle przestałem na to zwracać uwagę. Ktoś się napracował nie potrzebnie. Doceniam wysiłek ale dla mnie to było za dużo.
97.	Mieszkanka/ mieszkaniac Bydgoszczy	Obszar II. Cel II.1. kierunki działań	Wspieranie akcji edukacyjnych mieszkańców: Akcje środowiskowe: - dbanie o środowisko - filozofia Zero Waste - dbanie o siebie rozwój osobisty - warsztaty psychoterapeutyczne (np. jak ponieść pewność siebie,, jak mądrze inwestować pieniądze, droga sukcesu itd.) Możliwa współpraca z O4 coworking w Gdańsku - szkolenia z funduszy europejskich - szkolenia z zarządzanie projektami - szkolenia z pozyskiwania sponsorów na różne wydarzenia - poszerzanie wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii Z tymi zagadnieniami można byłoby zorganizować festyny nie tylko dla dzieci ale i również dla dorosłych. Pogłębianie wiedzy o wielkich Bydgoszczanach np. Marian Rejewski. Wystawy, wydarzenia tematyczne nie tylko dla dzieci ale i również dla młodzieży i dorosłych.
98.		Obszar I. str. 17	Współpraca z innymi większymi miastami np. Gdańsk, Poznań w celu rozwoju promocji miasta zarządzania nimi, wymiana firm. To samo z miastami zza granicy np. Monachium Berlin, Bergen. Współpraca miałyby polegać na wymianie wiedzy doświadczeń know how , ulepszaniu ,zabytków, przemysłu, nauki w mieście. ściągnięcie do miasta zagranicznych inwestorów np. Siemens, Bosch, firm IT. Współpraca z zagranicą również mogłoby obejmować nasze uczelnie i nie chodzi mi o standardowe programy np. MOST czy DAAD , Erasmus. Uczelnie w tym przypadku powinny same zacząć współpracę ale można je w jakiś sposób zachęcić wspomóc w realizacji tego zadania.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
99.		Obszar III. str.23	<p>Rewitalizacja bulwarów nad Brdą w stronę TESCO do biurowców Arkady Investments. Odbudowa ścieżek przyrzecze, remont parku przy Artego Arenie. Rewitalizacja umożliwiłaby bydgoszczanom jeszcze większą aktywność fizyczną przy rzece. Remont kamienic na bydgoskiej Wenecji. Mamy piękną Wyspę Młyńską, ale niestety po drugiej stronie rzeki są straszne kamienice blaszane płoty, za którymi ukrywa się zielsko. Magiczne schodki nie są aż tak magiczne, są niestety brudne. Można byłoby to jakoś wyremontować odnowić i to miejsce byłoby jeszcze piękniejsze ściągając przy tym jeszcze więcej turystów. Magiczne schodki można byłby pomalować w różne kolory i na każdym stopniu napisać jakieś przysłowie np. :</p> <p>https://pl.tripadvisor.com/Attraction_Review-g274772-d15276575-Reviews-Kolorowe_schody-Krakow_Lesser_Poland_Province_Southern_Poland.html</p> <p>Wybudowanie mariny wodnej w Starym Fordonie. Marina powinna być wyposażona w pełne zaplecze socjalne od pokojów gościnnych po pralnię, sklep dla wodniaków i warsztat dla przyjeżdżających łodzi. Taka Marina istnieje w Kamieniu Pomorskim. Byłby to świetny punkt dla ludzi którzy odbywaliby rejsy do Bydgoszczy.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=bYydH4YS_j8</p> <p>Wprowadzenie akcji "Rowerem do pracy". Pracownicy dojeżdżający do pracy co tydzień otrzymują kanapki do pracy za darmo po przejechaniu określonego dystansu. Uczestnicy po przejechaniu większego dystansu mogą rywalizować o cenniejsze nagrody. Taka akcja propagowałaby zdrowy styl życia mieszkańców i eliminuje jakąś część samochodów z miasta. Więcej szczegółów o akcji:</p> <p>https://www.roveremdopracy.tczew.pl/cel-konkursu</p> <p>Zwiększenie ilości informacji w miejscach historycznych np. na starym rynku montaż tablic informacyjnych o wydarzeniach które kiedyś w tym miejscu się odbyły. Zwiększenie informacji map w Myślicinku. Dodanie więcej atrakcji i możliwości od organizowania różnych wydarzeń. Promocja Ostromecka. Stworzenia ogrodów np. miłości, angielskiego, chińskiego. Rewitalizacja i promocja tego wspaniałego miejsca do wypoczynku.</p>
100.		Obszar IV. str.29	<p>Jesteśmy na terenach które w najbliższym czasie ulegną wysychaniu. Może warto jeszcze pomyśleć o tym aby zachować w jakiś sposób wodę z opadów nie kierować ją do ścieków. Nie możemy również dopuścić do tego aby stała tak na ulicach i parowała. Trzeba w jakiś sposób temu zaradzić np. przez magazynowanie jej. Myślę tutaj o zbiornikach wodnych. Wiem że miasto inwestuje w budowę takich miejsc ale jest ich nadal mało. W wielu miejscach woda przy obfitych opadach stoi na drodze i każdy czeka aż wyparuje. Nie warto marnować tak wody tylko trzeba pomyśleć o przyszłości ponieważ za parę lat jeszcze więcej ludzi opuści te tereny z powodu suszy. Temat terenów po byłych zakładach chemicznych Zachem mianowicie składowisk i miejsc z odpadami chemicznymi przewija się już bardzo długo. W tym przypadku widzę rozwiązanie jedynie wykorzystaniu środków na remediację tych terenów.</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
101.		Obszar V. str. 33	Dostosowanie przejść naziemnych podziemnych dla osób niepełnosprawnych, Zamontowanie platform mocowanych do ściany dla przejścia podziemnego pod rondem Jagiellonów. Ułatwienie podjazdów i zjazdów dla rowerów w tym przejściu poprzez zmniejszenie pochylecia w zejściu. Dobudowanie wind do kładki na ulicy Wojska Polskiego. Dodanie do gamy roweru metropolitalnego rowerów 3kołowych dla osób niepełnosprawnych. Zbudowanie bezpiecznego przejścia naziemnego przez rondo Kujawskie. Korzystając z obniżenia terenu które jest realizowane można byłby zrobić mały podjazd i zbudować kładkę na drugą stronę ulicy od strony Zielnych Arkad Taką kładkę można również byłby przeprowadzić na ulicę Solskiego. Zwiększyłoby to bezpieczeństwo i przepustowość przejazdu samochodów w tym miejscu.
102.	Mieszkanka/ mieszkaniac Bydgoszczy	Obszar IV. str.32	Mając na uwadze bardzo duże znaczenie ochrony środowiska proponuję kierunki rozwoju rozszerzyć o miejski program refundacji działań proekologicznych polegający na dodatkowym (poza rządowym) dofinansowaniu działań związanych z wymianą źródeł energii pozyskiwanej ze spalania paliwa na fotowoltaikę.
103.		Obszar V. str. 34	W kierunkach działań proponuje się ujęcie rzeki Wisły i Brdy jako alternatywnych dróg komunikacji miejskiej, na których realizowany byłby poprzez fotoelektryczne tramwaje wodne stały transport mieszkańców. Bydgoszcz byłaby pewnie pierwszym miastem w Polsce, które miałyby taki stały rodzaj transportu. Oprócz funkcji transportowej działanie to z pewnością sprzyjałoby wartości wizerunkowej oraz marketingowej naszego miasta.
104.		Obszar V. str. 34	W zakresie transportu drogowego, a przede wszystkim bezpieczeństwa mieszkańców, proponuję długoterminowy program objęcia wszystkich przejść dla pieszych, (gdzie ruch nie jest regulowany sygnalizacją świetlną), indywidualnym doświetleniem przejścia z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
105.	Stowarzyszenie ZESPOLAKI	Cel II.1.2. str. 14 Cel III.3.2. str. 15	Chcielibyśmy aby rozwój i kształcenie mieszkańców, a także aktywizacja zawodowa dotyczyła również osób z niepełnosprawnościami. Umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnościami nauki wraz ze zdrowymi rówieśnikami, klasy włączające, szkoły integracyjne, a także szkoły specjalne mogące współdziałać z innymi instytucjami to przyszłość dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami. Umożliwienie i wsparcie przy zatrudnieniu osób m.in. z zespołem Downa da poczucie przynależności do społeczeństwa, nadzieję, a także poprawi własne mniemanie o sobie. Będziemy ogromnie wdzięczni za ułatwienie startu w dorosłość dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami.
106.	Mieszkanka/ mieszkaniac Bydgoszczy	–	Dostosowanie przejść dla rowerów i dla osób niepełnosprawnych. Remont przejścia pod rondem Jagiellonów i dostosowanie tego przejścia dla rowerów i dla osób niepełnosprawnych. Znalezienie sponsora i stworzenie w ogrodach parku w Ostromecku świetlnych iluminacji tak jak w parku Oliwskim w Gdańsku.
107.	Mieszkanka/ mieszkaniac Bydgoszczy	Cel IV.1. kierunki działań	Zamiast zapisu ograniczenie ruchu samochodowego zapis upłynnienie ruchu samochodowego -samochody, które płynnie się poruszają, a nie stoją w korkach emitują mniej zanieczyszczeń

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		str. 32	
108.		Cel IV.1. kierunki działań str. 32	Brakuje zapisów odnośnie monitorowania/ patrolowania terenów zielonych p/k pozostawionych śmieci. Brakuje zapisów odnośnie ustawienia w mieście większej ilości pojemników na śmieci co ograniczy wyrzucanie śmieci do lasów i innych tego typu miejsc. Brakuje zapisów odnośnie ustawienia w mieście butelkomatów. Powinno się podejmować w/w działania aby ograniczyć ilość nielegalnych wysypisk śmieci.
109.		Cel V.1. kierunki działań str. 34	Kierunek działania infrastruktura przystankowa powinien być uszczegółowiony o zapis, że przystanki autobusowe tam gdzie to tylko możliwe powinny znajdować się na poboczu, a nie w osi jezdni ponieważ wtedy ruch pojazdów będzie płynniejszy
110.		Cel V.1. kierunki działań str. 35	Brakuje zapisów, iż tam gdzie to tylko możliwe będą budowane drogi bezkolizyjne w postaci wiaduktów, tuneli, tzw. ślimaki, a więc drogi na poziomie +1 i/lub -1, brakuje zapisu o nastawieniu na budowę rond turbinowych, takie rozwiązanie upłynniając ruch pojazdów.
111.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Obszar IV. kierunki działań str. 32	<p>Kierunki działań - Projekt modernizacji i rozbudowy kanalizacji deszczowej wraz z systemem retencjonowania wody oraz zadaniami ujętymi w „Katalogu zielono-niebieskich rozwiązań”.</p> <p>Uzasadnienie wraz z propozycją zmiany.</p> <p>Kwestia gospodarowania wodami opadowymi (deszczowymi i roztopowymi) na terenie miasta, poprzez zaproponowany zapis - kierunek działania, w mojej ocenie, została potraktowana zbyt wąsko. Zapis wyraźnie odnosi się do projektu realizowanego przez MWiK, który w głównej mierze zakłada modernizację i rozbudowę sieci kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami służącymi do retencjonowania wody (spowolnienia odpływu).</p> <p>Nowoczesna gospodarka wodami opadowymi powinna łączyć w zintegrowany sposób zarówno tzw. szarą jak i błękitno-zieloną infrastrukturę. W rozwój tej ostatniej powinni zostać zaangażowani wszyscy „odpowiedzialni za własny fragment Bydgoszczy”.</p> <p>„Katalog zielono-niebieskiej infrastruktury” opracowany na zlecenie MWiK skierowany jest przede wszystkim do właścicieli nieruchomości, ogrodów, autorów inwestycji przemysłowych, publicznych, handlowych, komunikacyjnych i mieszkaniowych. Istotne jest, że zawiera on jedynie wybrane propozycje niebieskozielonych rozwiązań, nie wyczerpuje całego spektrum możliwości zatrzymania wód opadowych w miejscu ich powstawania.</p> <p>Stąd propozycje bardziej ogólnego ujęcia kierunku działania dla Bydgoszczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o tzw. szarą i błękitno-zieloną infrastrukturę, 2) Zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi. Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej oraz zastosowanie technik zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia, lub jeszcze ogólniej, 3) Zwiększenie retencji wód opadowych w przestrzeni miasta. <p>Podkreślenie znaczenia retencji wód opadowych jest ważne w kontekście spójności z założeniami innych dokumentów, takich jak: Plan przeciwdziałania skutkom suszy (pro-</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			jekt), Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Bydgoszczy, Strategia gospodarowania wodą (projekt w ramach CWC), Strategia zielonych dachów(projekt w ramach GRAD).
112.	Tramwaj Fordon Sp. z o.o.	Cel V.1. kierunki działań str. 34	<p>Proponujemy dodatkowy zapis: Podniesienie efektywności komunikacji tramwajowej poprzez modernizację i rozbudowę jej zaplecza technicznego.</p> <p>Uzasadnienie powyższej uwagi:</p> <p>Rozbudowa zaplecza technicznego (pętli Łoskoń) oraz wyposażenie jej w takie urządzenia jak tokarka podtorowa przyniesie następujące korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ciągła diagnostyka oraz bieżące szlifowanie obręczy co ograniczy emisję hałasu generowanego przez tramwaje - mniejsze przestoje tramwajów (szczególnie nowego taboru niskopodłogowego) - w przyszłości możliwość wykorzystania tokarki w celu zarobkowym poprzez świadczenie usług toczenia dla operatorów zewnętrznych (MZK Toruń, MZK Grudziądz, inne).
113.	Członkowie Rady ds. Partycypacji Społecznej	Uwaga ogólna	Proponujemy zwiększenie roli procesów partycypacyjnych w zarządzaniu miastem, tj. konsultacji społecznych i budżetu obywatelskiego poprzez wzmocnienie kompetencji Urzędu Miasta, np. poprzez połączenie Zespołu ds. Organizacji Pozarządowych oraz Referatu Partycypacji Społecznej i wzmocnienie obsady wzorem np. Laboratorium Innowacji Społecznych UM w Gdyni lub Centrum Komunikacji Społecznej UM w Warszawie (po ok. 50 osób).
114.	Członkowie Rady ds. Partycypacji Społecznej	Obszar I. str. 17	W programach dot. "rozwoju społeczeństwa obywatelskiego" oraz "zarządzaniem kontaktami z mieszkańcami" należy ująć rolę Rady ds. Partycypacji Społecznej przy Prezydencie M. Bydgoszczy.
115.		Obszar I. cel I.1.1. str. 18	Do wskaźnika "Udział osób głosujących w wyborach do Rad Osiedli" proponujemy miernik dot. wartości docelowej 2030 tożsamy z pozostałymi, tj. "powyżej średniej dla miast woj."
116.		Obszar I. cel I.1.2. str. 19	Do wskaźnika "Liczba procesów konsultacyjnych" proponujemy, oprócz wskaźnika wyrażonego liczbowo uzupełnienie o podanie wskaźnika procentowego względem liczby ludności miasta (wartość bazowa i docelowa) mieszkańców biorących udział w tych procesach.
117.		Obszar I. cel I.1.2. str. 19	Do kierunków dot. "elektronizacji usług dla mieszkańców oraz procesów i procedur" oraz "Uruchomienie zintegrowanego systemu elektronicznego do komunikowania się z mieszkańcami" proponujemy szczególne uwzględnienie ww. narzędzi w procesach partycypacyjnych.
118.		Uwaga ogólna	We wszystkich procesach i kierunkach działań proponujemy szczególny nacisk na ochronę środowiska, tj. ograniczenia liczby dokumentów papierowych, wewnętrznych w urzędzie, jak i kierowanych do mieszkańców (np. w 2019 r. wydrukowano 100 000 kart do głosowania w BBO, a tylko ok. 10% wrzucono do urn).
119.		Uwaga ogólna programy wdroże-	W dokumentach strategicznych, jak Bydgoszcz 2030, jak i wynikających z wielu działań urzędu miasta oraz programów wdrożeniowych, powinna być uwzględniona jak największa partycypacja mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych - na każ-

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		niowe	dym etapie tworzenia dokumentu, od powstania założeń (np. tematyczne zespoły robocze) do konsultacji końcowego kształtu dokumentu (jak najszersze informowanie mieszkańców i organizacji pozarządowych), szczególnie z uwzględnieniem roli komórek urzędu miasta ds. partycypacji i organizacji pozarządowych - w nawiązaniu do uwagi nr 1.
120.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Bydgoszcz w 2030 roku wizja str. 11	Poprawa jakości przestrzeni publicznych - z dominującą rolą zieleni (z dominacją zieleni) w przestrzeniach publicznych. "Miasto zatopione w zieleni". Zieleń pochłania smog, tłumi hałas, obniża temperaturę w mieście latem, poprawia samopoczucie, zatrzymuje pył.
121.		Obszar IV. str. 31-32	Życzę sobie, aby w moim mieście zrozumiano, że inwestycja w zieleni ma kluczowe znaczenie dla dobrego samopoczucia mieszkańców. Nie wystarczy utrzymanie powierzchni na obecnym poziomie. Potrzebny jest wzrost powierzchni i przebudowa. Wzrost jakości. Niepotrzebne są wielkie połacie trawników koszone do ziemi. Potrzebne są nasadzenia roślinności wysokiej, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków, które według badań naukowych, efektywnie wchłaniają zanieczyszczenia. Nie wystarczy zachowanie obszarów prawnie chronionych. Jeżeli ma powstać sieć korytarzy ekologicznych z połączeniem terenów zieleni w zintegrowany system, to konieczny jest WZROST OBSZARÓW prawnie chronionych.
122.		Obszar V. kierunki działań str. 34	USUNĄĆ zapis o lobbingu i promocji "poprawy warunków żeglugowych" E70 i E40 oraz "rozwój żeglugi śródlądowej". Proszę poważnie potraktować opinie naukowców z dziedziny ekologii - rozwój żeglugi to po pierwsze degradacja środowiska naturalnego, w tym chronionych siedlisk. Po drugie, drogi wodne nie będą funkcjonować z uwagi na potężną suszę. Proszę poważnie potraktować raport hydrologiczny.
123.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Bydgoszcz w 2030 roku wizja str. 11	Dominacja zieleni w przestrzeni publicznej. "Miasto zatopione w zieleni". Zieleń pochłania zanieczyszczenia z powietrza, tłumi hałas, obniża temperaturę w mieście w czasie upałów.
124.		Obszar IV. str. 31-32	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i ich przebudowa - zamiast koszonych trawników zieleni wysoka (szczególnie gatunki, pochłaniające zanieczyszczenia, w tym zimozielone) oraz łąki kwietne - szczególnie w pasach drogowych. Zwiększenie obszarów prawnie chronionych w celu stworzenia integralnego systemu korytarzy ekologicznych.
125.		Obszar V. str. 34	Sieć szybkiej kolei miejskiej wschód - zachód - południe. Możliwość bezpośredniej podróży pociągiem z Fordonu do Inowrocławia lub Nakła.
126.		Obszar V. str. 34	Odejście i usunięcie zapisu o lobbingu na rzecz rozwoju dróg wodnych E70 i E40. Rozwój żeglugi doprowadziłby do katastrofy ekologicznej. Poza tym, drogi te nie będą funkcjonalne uwagi na fatalną sytuację hydrologiczną w Polsce (pogłębia się susza).

II. Uwagi zebrane w ramach uzasadnień do odpowiedzi negatywnej na pytania zamknięte ankiety.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
Pytanie Czy Pani/Pana zdaniem konstrukcja dokumentu, oparta na sześciu kluczowych obszarach rozwoju miasta jest zrozumiała?		
127.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Mało czytelne i za dużo punktów. Skupić się powinno tylko na kluczowych punktach. Np. Infrastruktura.
128.	Osoba spoza Bydgoszczy	Obszary są ogólne, wizja jest niejasna i życzeniowa; trudno powiedzieć "tak, to jest wizja, którą rozumiem i którą podzielam"; nie różni się niczym od klasycznych wizji w dokumentach strategicznych, nie wyróżnia miasta.
129.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Trudno pojąć dlaczego wybrano te a nie inne obszary i uznano je za kluczowe.
130.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Z konstrukcji i treści dokumentu nie wynika jednoznacznie, że chodzi o Bydgoszcz. Dokument ten tak samo pasowałby do większości większych miast w Polsce. Brakuje lepszego dostosowania dokumentu do miasta, dla którego powstał.
131.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Jest zbyt rozbudowana dla przeciętnego odbiorcy.
132.	Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieśszych w Bydgoszczy	Są to kluczowe obszary miasta – ale każdego, nie są to kluczowe obszary będący wyróżnikiem dla Bydgoszczy.
133.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Niezrozumiałe jest oddzielenie "przyjaznych warunków życia" (obszar III) i "zdrowego i bezpiecznego środowiska" (obszar IV). To nie są odrębne zagadnienia, więc nie powinny być traktowane oddzielnie.
Pytanie Czy Pani/Pana zdaniem układ całego dokumentu jest przejrzysty?		
134.	Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieśszych w Bydgoszczy	Występują zbyt duże zawiłości wewnątrz obszarów, np. cele III.1 – cele operacyjne III.1.1 – a w każdym celu operacyjnym wiele wskaźników, ale obejmujących wąskie wycinki zagadnienia i nie dających pełnego obrazu zakładanych zmian w danym obszarze. Niektóre cele nie pasują do obszarów, np. V.2 E-dostępność nie pasuje do Obszaru V. Nowoczesny transport i komunikacja.
135.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Czcionka w całym dokumencie (z wyjątkiem nagłówka) powinna być jednakowej wielkości.
136.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Czcionka powinna być większa na niektórych stronach.
137.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Zapisy w stylu "cele kierunkowe, operacyjne" nie są raczej możliwe do rozróżnienia dla mieszkańca.
138.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Dokument jest mało czytelny, za dużo jest w nim treści, za mało elementów graficznych, bardziej spójnego wyjaśnienia celów strategii.
139.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Niezrozumiałe jest oddzielenie "przyjaznych warunków życia" (obszar III) i "zdrowego i bezpiecznego środowiska" (obszar IV). To nie są odrębne zagadnienia, więc nie powinny być traktowane oddzielnie.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
Pytanie Czy Pani/Pana zdaniem język dokumentu i użyte sformułowania są komunikatywne i czytelne?		
140.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Nie wszystkie punkty, ale część np. Punkt o opiece zdrowotnej a podpunkt o aktywności.
141.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Język jest zrozumiały, ale przydałoby się więcej elementów graficznych obok tekstu np. tabel, wykresów.
142.	Osoba spoza Bydgoszczy	Język jest zrozumiały jedynie dla osób, które na co dzień posługują się tego typu językiem. Niestety dla średnio wykształconego mieszkańca, którego zainteresowania koncentrują się na rodzinie i ewentualnie najpopularniejszych portalach informacyjnych język strategii jest niedostępny.
143.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Co to właściwie znaczy: Miasto powinno udostępniać mieszkańcom i odbiorcom instytucjonalnym, promowanie wykorzystania otwartych danych i budowania rozwiązań ICT (technologie informacyjno-komunikacyjne)w oparciu o te dane. udostępniać promowanie? - no litości!
144.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Uwaga jedynie do początku dokumentu: 1) wprowadzenie bardzo ciężko się czyta (str.4). 2) na str. 5 jest rysunek - powinien być on w języku polskim 3) powinna nastąpić modyfikacja str. 6 jeśli nastąpi modyfikacja na str. 5 (niepotrzebne tłumaczenie zakresu angielskiego na polski).
145.	Stowarzyszenie Miłośników Starego Fordonu	Wiele sformułowań jest specjalistycznych i niezrozumiałych dla przeciętnego obywatela. Wizja jest tautologiczna i niekonkretna. Nazwa miasta Bydgoszcz może być zastąpiona każdą inną nazwą.
146.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brak informacji o wszystkich skrótach użytych w treści.
147.	Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszych w Bydgoszczy	Występują niezrozumiałe skróty nazw (np. MICE), a większość sformułowań jest na ogólnym poziomie (np. poszczególne obszary, wizja miasta), pasującym do każdego miasta, a nie wyróżniającym Bydgoszczy.
148.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Jest za dużo informacji.
149.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Niektóre pojęcia nie są dokładnie wyjaśnione.
150.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Niektóre hasła nie są wyjaśnione.
151.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Zdania wielokrotnie złożone i urzędowy język w całym dokumencie.
152.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Znajdują się tam skomplikowane terminy wymagające wyjaśnień, a większość sformułowań jest na ogólnym poziomie (np. poszczególne obszary, wizja miasta), pasującym do każdego miasta, a nie wyróżniającym Bydgoszczy.
153.	Członkowie	skomplikowane słownictwo, utrudniające łatwy, zrozumiały i powszechny odbiór

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
	Rady ds. Partycypacji Społecznej	dokumentu przez mieszkańców
154.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Sformułowania w "Wizji Miasta" są bardzo ogólnikowe. Zbyt ogólne.
155.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Niektóre pojęcia w dokumencie podano skrótami i np. SOR, KSRR, MICE. Niewiele osób operuje na co dzień takimi skrótami. Pewnie można gdzieś znaleźć ich wyjaśnienia, ale niewiele osób będzie tak dociekliwych. Dlaczego nie wyjaśnić na miejscu?
156.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Nie wszystkie skrótowce są zrozumiałe.
Pytanie Czy Pani/Pana zdaniem przesłanie wynikające z wizji Bydgoszczy – miasta oferującego każdemu mieszkańcowi najlepsze warunki do życia i rozwoju na wszystkich etapach życia – jest widoczne w całym dokumencie i ma odzwierciedlenie we wskazanych kierunkach rozwojowych?		
157.	Osoba spoza Bydgoszczy	Wizja nieczytelna, niekonkretna, a tym samym nic nieznacząca.
158.	Osoba spoza Bydgoszczy	Pytanie zasadnicze: czy strategia jest tylko dla obecnych mieszkańców? Kim są, jak są definiowani, mieszkańcy Bydgoszczy?
159.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Bydgoszcz jest przyjaznym miastem do mieszkania. Życie to więcej niż dach nad głową: to dostęp do kultury, edukacji i rozwoju gospodarczego na najwyższym poziomie. Bydgoszcz najlepszym miastem do życia, zawężacie Państwo to stwierdzenie do Kujaw. Na tle Inowrocławia, Nakła czy Włocławka łatwo być 1. Już z Toruniem nie jest łatwo się porównywać. Pracuję głównie we Wrocławiu i Trójmieście i pomimo zaklinania rzeczywistości - ruszcie się tam sami i porównajcie trendy. Czy Bydgoszcz jest w trendzie wzrostowym, czy po prostu wierzycie, że tak jest.
160.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Np. str.19 "Wprowadzenie zasady wdrażania nowoczesnych i kompleksowych rozwiązań technologicznych w realizacji inwestycji miejskich". Jeżeli miasto ma zamiar dopiero wprowadzić zasady wdrażania, a nie wdrażać, to znaczy, że najlepsze warunki życia mają szansę osiągnąć chyba moje prawniki.
161.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Dokument zbyt ogólny.
162.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Nie ma przekazy wprost na co mieszkańcy mają, mogą mieć wpływ, a przede wszystkim w jaki sposób. Nie ma przekazu wprost do konkretnych osób, dzielnic - w rozdzielaniu na obszary co kuleje, co będzie poprawione i w jaki sposób, nie widać wprost podziału wiekowego, dzielnicowego.
163.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	Bydgoszcz będzie miastem oferującym każdemu mieszkańcowi najlepsze warunki do życia i rozwoju na wszystkich etapach życia tylko pod warunkiem, gdy będzie w niej czyste powietrze bez smogu. Obecnie z powodu smogu przedwcześnie umiera w Bydgoszczy ponad 400 osób rocznie. Należy uzupełnić wyzwanie rozwojowe na pierwszym miejscu o zapis dotyczący uwzględniania w decyzjach podejmowanym przez Miasto celu w postaci maksymalnego ograniczania smogu poprzez m.in. likwidację niskiej emisji pochodzącej z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych.
164.	Mieszkanka/mieszkaniec Bydgoszczy	We wstępie brak informacji o potrzebie dostosowania się miasta do zmian klimatycznych, a kilka punktów już o tym jest wspomniane. Brak konsekwencji zapisów lub zbyt duża ogólnikowość treści.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
165.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Kierunek jest wskazany, ale nie jest określone w jaki sposób można osiągnąć wyznaczone cele.
166.	Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszych w Bydgoszczy	Wizja jest zbyt ogólna, żeby miała odzwierciedlenie we wskazanych kierunkach rozwoju: ze sformułowania „każdy znajdzie odpowiednie warunki” można zastosować do prawie wszystkich aspektów życia, zaś brak jest konkretnych wskazań, np. że: miasto funkcjonować w myśl zrównoważonego rozwoju, że będzie nacisk na zrównoważony transport (gdzie „zrównoważony” nie oznacza każdemu użytkownikowi „po równo”, np. kierowcom samochodów i pasażerom komunikacji publicznej, ale wybór właśnie takiego transportu, który zapewnia zrównoważenie z punktu widzenia miasta jako całości), że będą wdrażane działania zapobiegające katastrofie klimatycznej, że będzie położony zdecydowany nacisk na edukację w szczególności na poziomie uniwersyteckim itd. – czyli na te obszary, gdzie można odnotować w Bydgoszczy niedostatki i różnice względem innych polskich dużych miast.
167.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Ze względu na dużą ilość informacji. Trzeba dobrze się wczytać i zrozumieć co jest napisane w dokumencie. W nim są podane pomysły rozwiązania na rozwój naszego miasta. Z opisu wynika że pomysły zostały zatwierdzone więc jaki sens mają konsultacje?
168.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Perspektywa dziesięcioletnia jest perspektywą średniookresową i brak w niej odwołań do perspektywy długookresowej. Przesłanie wynikające z dokumentu i wskazywane kierunki rozwojowe są dość silnie zachowawcze, wykazujące brak działań nowatorskich.
169.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	W dokumencie nie jest wyjaśnione w jaki sposób miasto chce je osiągnąć.
170.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Nie jest opisane w jaki sposób miasto chce osiągnąć te cele.
171.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Zapisy w całej strategii są na tyle ogólne, że pasują do wszystkiego.
172.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Cele są zbyt ogólne i niedostosowane do specyfiki miasta, szans i zagrożeń, wpływu otoczenia i wieloletnich zaniedbań, które powinny być realizowane w pierwszej kolejności.
173.	Członkowie Rady ds. Partycypacji Społecznej	W wizji brak jasnych odniesień do cech wyróżniających Bydgoszcz spośród innych miast (nawet bardzo ogólnych, np. miasto wykorzystujące swoje zasoby wodne lub zieleni) - punktem wyjścia wizji powinna być marka miasta, a następnie oparcie wizji na cechach wynikających z marki.
174.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Kierunki działań i proponowane programy wdrożeniowe, to tak ogólne sformułowania, że nie wiadomo na czym konkretnie miały by polegać. W III.1.1 znajduje się kuriozalny postulat: Liczba osób u których stwierdzono choroby przewlekłe (...) -tendencja spadkowa. Czy to znaczy, że nie będzie żadnych badań, żeby przypadkiem nie wykryć żadnych chorób???
Pytanie Czy Pani/Pana zdaniem lista wyzwań rozwojowych zapisanych w projekcie dokumentu jest wyczerpująca?		
175.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Za mało wsparcia dla uczniów zdolnych.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
176.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje ważnego elementu jakim jest walka ze smogiem, zwiększenie zieleni.
177.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Wg mnie należy zabiegać o uruchomienie w mieście sądu apelacyjnego (obecnie Nasze województwo podlega pod Gdańsk), wokół rozbudowanej infrastruktury sądowniczej należy rozwijać jak najszybciej kierunki prawnicze, przyciągnie to młodych ludzi do miasta. Tak samo z kierunkami medycznymi, skoro rozwój CM jest zablokowany przez UMK, to stwórzmy kierunki powiązane z medycznymi na UTP tak jak zrobiono z inżynierią biomedyczną.
178.	Osoba spoza Bydgoszczy	Lista wyzwań jest zbyt długa i ma prawdopodobnie dotyczyć wielu aspektów, niekoniecznie ze sobą powiązanych; wyzwania nie są spójne ani zrównoważone.
179.	Osoba spoza Bydgoszczy	Powinna być większa.
180.	Osoba spoza Bydgoszczy	Uważam, że brakuje większej liczby inicjatyw ze strony Miasta Bydgoszczy w kierunku studentów oraz osób poszukujących miejsca, gdzie mogłyby w przyszłości studiować, a później zacząć pracę i założyć rodzinę.
181.	Osoba spoza Bydgoszczy	Pobudzanie aktywności i świadomości na różnych płaszczyznach nie jest w strategii skanalizowane. Pobudzać - po co? Gdzie ta aktywność może być wykorzystywana - tylko w wyborach raz na 4, 5 lat?
182.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	To jest lista życzeń a nie zadań rozwojowych 😊 Żadna firma z listy dla których pracuję - nie łyknęła by takich ogólników. Ale spoko, rozumiem Was. Kiedyś prowadziłem zajęcia na podyplomówce dla liderów JST. 90% moich słuchaczy potwierdziło, że te strategie co piszą to ściema 😊
183.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje takich podstawowych wyzwań jak: – komunikacja publiczna funkcjonująca zgodnie z rozkładem jazdy i obsługująca całe miasto, w tym górny taras na Miedzyniu, Prądach, a także Smukałę – zapewnienie mieszkańcom czystego powietrza w okresie zimowym – zapewnienie dostępu do zieleni publicznej, choćby przez utrzymanie jej w stanie obecnym, zaprzestanie ciągłego uszczuplania jej powierzchni przez wprowadzanie nowej zabudowy.
184.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Za mało.
185.	Mieszkanca/ mieszkaniec Bydgoszczy	Powinno znaleźć się więcej szczegółów np. w zakresie zwiększenia aktywności seniorów, więcej konkretnych przykładów - jakiego typu działania miałyby wpłynąć na realizację programu. Ludzie, którzy chcieliby włączyć się w realizację programu powinni mieć jaśniejsze instrukcje na temat jak mogą to zrobić.
186.	BIPROMASZ Sp. z o.o. Sp.k. Bydgoszcz	Brak nowoczesnego ciągu komunikacyjnego z Centrum Targowym w Myślęcinku - chodniki, ścieżki rowerowe. Rozwój Centrum Targowego i zmiana roli w całoroczne centrum ekspozycyjne lokalnych producentów.
187.	BIPROMASZ Sp. z o.o. Sp.k. Bydgoszcz	Stworzyć nowoczesne zasady zagospodarowania dróg osiedlowych, szczególnie zadrzewień, zieleni, chodników.
188.	Mieszkanca/ mieszkaniec	Chcemy chronić klimat i dalej produkować CO2 - wymieniając jedynie piece i podłączając do sieci ciepłowniczej... tym samym produkujemy tyle samo CO2.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
	Bydgoszczy	należy wprowadzić źródła bez emisyjne - OZE.
189.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brak zapisanego wyzwania likwidacja smogu.
190.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brak zapisu o rozwiązaniu problemów transportu lokalnego. Zbyt duża ich ogólnikowość. Brak wzmianki o zwalczaniu problemów ekologicznych. Zapisy, które nie wpłyną na jakość życia mieszkanki i mieszkańców miasta (pozycja w UMP).
191.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Lista wyzwań nie jest kompletna - brakuje m. in. zapewnienia mieszkańcom dostępu do opieki lekarskiej w godzinach nocnych i w weekendy. Jeden lekarz przyjmujący na terenie miasta to stanowczo za mało.
192.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	W dokumencie brakuje celu rozwojowego jakim jest włączanie osób niepełnosprawnych, w tym niepełnosprawnych intelektualnie w publiczną przestrzeń, chodzi przede wszystkim o aktywność zawodową oraz aktywność sportową. W tej chwili w Polsce coraz więcej słychać na temat zatrudniania osób niepełnosprawnych, także w urzędach, w teatrach, przy obsłudze imprez sportowych...Coraz więcej pojawia się sportów uprawianych wyczynowo przez osoby niepełnosprawne (w tym także intelektualnie). Są co prawda fundacje, stowarzyszenia które zajmują się tematem ale bez wsparcia miasta jest to bardzo trudne. Jako miasto, w ciągu 10-ciu najbliższych lat bądźmy przykładem miasta "wrażliwego społecznie", które dostrzega te problemy i wspiera w życiu publicznym osoby niepełnosprawne jak i ich rodziny.
193.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Jest parę rzeczy na które nie zwrócono uwagi w dokumencie. Nie wiadomo z jakich przyczyn pomysły są okrojone. Są też pomysły które będzie bardzo trudno zrealizować w naszym mieście np. wsparcie uczelni. Idea jest fajna ale potrzebna jest współpraca. Niestety z życia wiem, że nie każdy chce współpracować.
194.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje chociażby uwzględnienia nauczania ustawicznego nakierowanego na osoby dorosłe i dojrzałe (55+).
195.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje paru fajnych pomysłów które sprawiłyby że w naszym mieście żyłoby się jeszcze lepiej.
196.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	W liście wyzwań rozwojowym pominięto, wg mnie, bardzo ważny fakt usytuowania Bydgoszczy na dwiema rzekami: Brdą i Wisłą. Lista wyzwań rozwojowych powinna zawrzeć wykorzystanie tego faktu, chociażby przez rozwój transportu wodnego, szczególnej ochrony środowiska tych rzek, rekreacji i sportu, powstania w przyszłości kąpielisk miejskich itd.
197.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje dostosowania miasta dla osób niepełnosprawnych.
198.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Jest kilka kierunków, w których miasto mogłoby się rozwijać. np. wyremontować kamienice w śródmieściu i podłączyć je do centralnego ogrzewania co znacząco poprawi jakość powietrza w centrum miasta i poprawi jakość życia mieszkańców.
199.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje poprawy jakości życia mieszkańców Śródmieścia poprzez remont kamienic oraz podłączenie ich do centralnego ogrzewania.
200.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Brakuje konkretnych projektów, które powinny być realizowane. Mieszkańcy chcą zapisania konkretnych wizji i zadań jako zobowiązania do realizacji, bez względu na umocowanie polityczne władzy. Przykłady konkretnych działań: - stworzenie systemu Bydgoskiej Kolei Aglomeracyjnej wraz z rewitalizacją linii 356

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi
		<p>oraz budową kolei przelotowej przez lotnisko i BPPT</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompleksowa rewitalizacja Śródmieścia - rozwój transportu niskoemisyjnego poprzez budowę nowych linii tramwajowych, priorytet dla transportu publicznego, zakup autobusów elektrycznych - budowa i rewitalizacja bulwarów nad Brdą od centrum miasta do Brdyujścia jako priorytet - atrakcyjne plany zagospodarowania pozwalające na lokowanie prestiżowej, wysokiej zabudowy biurowo mieszkaniowej w rejonie centrum miasta i rond: Fordońskiego i Jagiellonów - zwiększenie nakładów na rozwój komunikacji publicznej (zwiększenie liczby taboru i częstotliwości kursowania).
201.	Mieszkanka/ mieszkaniec Bydgoszczy	Bardzo niejasne jest sformułowanie "tendencja spadkowa" przy wartościach docelowych. Należy doprecyzować, jaki konkretnie ma być spadek i podać wartość docelową.
202.		Brak konkretnego programu mającego rozwiązać problem skażenia po ZACHEMIE.

Załącznik 2. Zestawienie uwag do projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju” przesłanych w innej formie niż ankieta.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
1.	Starostwo Powiatowe w Bydgosz- czy	Cały dokument	Starostwo nie wniosło uwag do projektu dokumentu: „Uprzejmie informuję, że nie wnoszę uwag do projektu dokumentu Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”.
2.	Gmina Kcynia	Cały dokument	Gmina wyraziła pozytywną opinię dotyczącą projektu dokumentu: „Z nadzieją i oczekiwaniem przyjmujemy plany i koncepcje wyrażone w wyżej wymienionym dokumencie. Strategia uwzględnia ponadlokalny charakter. Zapisane w dokumencie cele i przedsięwzięcia skupiające się wokół poprawy życia i podniesienia konkurencyjności miasta są ważnym aspektem nie tylko dla mieszkańców miasta Bydgoszcz, ale również dla mieszkańców całego obszaru Metropolii Bydgoszcz. W związku z powyższy przedstawiony dokument opiniuję pozytywnie”.
3.	Gmina Koronowo	Cały dokument	„Gmina nie zgłasza uwag do projektu dokumentu”.
4.	Gmina Sicienko	Cały dokument	<p>Gmina wyraziła pozytywną opinię dotyczącą projektu dokumentu: „Uprzejmie informuję, że aktualizację strategii rozwoju Bydgoszczy wyrażoną w ww. dokumencie opiniujemy pozytywnie.</p> <p>W naszej ocenie, jako najbliższego Bydgoszczy sąsiada, niezwykle istotne jest założenie budowy nowego dokumentu w oparciu o ambicje ponadlokalności z perspektywy pojedynczego mieszkańca, jego potrzeb i wpływu na funkcjonowanie miasta. Tym bardziej, że beneficjentami tych zmian będą również inni użytkownicy miasta, w tym spora część mieszkańców gminy Sicienko, przyjeżdżająca do pracy i szkół, korzystająca z usług, spędzająca w Bydgoszczy czas wolny. Niezwykle cenna jest deklaracja otwartości na innych.</p> <p>Przyjęte w dokumencie kluczowe obszary rozwoju miasta zbudowane na „inteligentnym” połączeniu zasobów i działań dają podstawę do pozytywnego patrzenia w przyszłość, zarówno organom włączonym w proces decyzyjny jak i niezależnym i świadomym mieszkańcom naszych wspólnot samorządowych. Pozytywnie odnosimy się do faktu, że za szczególnie istotne uznajecie Państwo nastawienie na wzmocnienie i rozwijanie współpracy z sąsiednimi gminami w ramach Stowarzyszenia Metropolii Bydgoszcz. Ważnym jest założenie budowania platform współpracy i koordynowanie działań podejmowanych w wielu dziedzinach. Takie pojmowanie sąsiedztwa i współpracy pomiędzy samorządami niewątpliwie przyczyni się do szybszego i uniwersalnego rozwoju naszych wspólnot samorządowych. Jesteśmy przekonani, że przyczyni się również do lep-</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			szego wykorzystania środków zewnętrznych, o które zabiegamy, w tym środków pochodzących z UE w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027”.
5.	Bydgoska Rada Seniorów	Cały dokument	„Bydgoska Rada Seniorów po analizie treści projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”, wyraża pozytywną opinię dotyczącą jego merytorycznej zawartości oraz stopnia realizacji założonych celów kierunkowych i operacyjnych”.
6.	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy	Cały dokument	„Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy nie zgłasza uwag do projektu Strategii Rozwoju „Bydgoszcz 2030”.
7.	Mieszkanka /mieszkaniec Bydgoszczy	OBSZAR IV, wskaźniki celu operacyjnego IV.1.2. str. 31	„Powierzchnia terenów zieleni: lasów, parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz ulicznej na 1 mieszkańca” W jaki sposób został wyliczony ten wskaźnik? Powierzchnia lasów nie ma większego znaczenia dla mieszkańca. Na ogół lasy położone są w dużej odległości od miejsca zamieszkania, nawierzchnia duktów jest nierówna i dla wielu osób niemożliwa do pokonania, w lesie nie ma oświetlenia, więc po zmierzchu nie może on służyć celom rekreacyjnym.
8.	Radny Rady Miasta Bydgoszczy	Cały dokument	Ogólnie w całej strategii brakuje uwzględnienia przez autorów aktualizacji zagadnień dotyczących wykorzystywania przez mieszkańców rowerów jako środka transportu w mieście. Jest to o tyle zadziwiające, że cały dokument skupia się głównie na poprawie jakości życia, przez min. poprawę środowiska naturalnego w mieście. Od samego początku dokumentu nie stawia się roweru jako alternatywy dla samochodu, nie bierze się pod uwagę tego, że rower może wpłynąć w takim samym stopniu jak samochody elektryczne na obniżenie zanieczyszczenia środowiska (szczególnie biorąc pod uwagę, że rower jest tańszym i bardziej dostępnym, a więc powszechniejszym środkiem transportu niż drogi samochód elektryczny).
9.		Wprowadzenie, str. 8	Schemat ze strony 8 przedstawiający konflikty związane z określeniem celów rozwojowych i doboru zadań realizowanych, należy uzupełnić o wpisanie, na przeciw „Indywidualna komunikacja samochodowa”, określenia „Komunikacja rowerowa” na równi z „Komunikacją publiczną”. Zwracam uwagę, że według wszystkich badań i analiz, które zostały już dawno przyjęte i są realizowane przez lepiej rozwijające się miasta zachodniej Europy, najkorzystniejszym dla funkcjonowania komunikacji w mieście jest docelowy podział uczestników ruchu proporcjonalnie, tj. 33% mieszkańców korzysta z indywidualnej komunikacji samochodowej, 33% korzysta z komunikacji publicznej, 33% korzysta z komunikacji rowerowej. Dodatkowo w Kopenhadze stwierdzono, że gdyby osoby ko-

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			rzystające z roweru jako środka komunikacji w mieście przesiadłyby się do komunikacji publicznej, to komunikacja ta nie byłaby w stanie obsłużyć tych mieszkańców. To wskazuje, że komunikacja rowerową powinna być ujęta w strategii rozwoju miasta do 2030 roku jako element wpływający na zrównoważony rozwój miasta.
10.		OBSZAR III Cel III.2.1. Kierunki działań str. 27	W tabeli na stronie 27 pn. „Cel III.2 Przyjazne warunki zamieszkania” wskazano liczbę rannych oraz liczbę ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych w roku 2018 wraz z celem na rok 2030. W kierunkach działania, które znalazły się pod tabelą bardzo ogólnie wprowadzono hasło „poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym”, które uważam za niewystarczające. Należy ująć to zagadnienie jako osobne zdanie w kierunkach działania, rozbudowując je o określenia typu „działania na rzecz obniżenia prędkości w mieście, ograniczenie transportu ciężkiego w mieście, działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, poprawa bezpieczeństwa na przejściach i skrzyżowaniach, budowa dedykowanej infrastruktury rowerowej”.
11.		OBSZAR IV, Wizja obszaru, str. 29	W opisie wizji miasta (strona 29), obszaru IV tj. Zdrowe i bezpieczne środowisko brakuje wzmianki o tym, że „w Bydgoszczy 2030 mieszkańcy miasta korzystają w dużym zakresie z niemisyjnych środków transportu taki jak rower, wpływając na obniżenie zanieczyszczenia powietrza”. Takie określenie wpisuje się w punkt IV.1.4 celu IV.1, pt. „Wysoki poziom prośrodowiskowych zachowań społeczności bydgoskiej”.
12.		OBSZAR V, Wizja obszaru, str. 33	Na stronie 33 proszę o rozgraniczenie ruchu rowerowego od ruchu pieszego. Zapisując, że „Ważnym elementem systemu transportowego jest dobrze rozwinięty ruch rowerowy.” Dopiero jako osobne zdanie należy wspomnieć ruch pieszy. To rozgraniczenie związane jest faktem, że rower jest pojazdem i jego miejsce jest na ulicy, a nie pieszym, gdzie rowerzysta ma zakaz poruszania się po chodniku. Proszę nie stawiać rowerzystów na równi z pieszymi.
13.		OBSZAR V, Cel V.1. Kierunki działań str. 34-35	W kierunkach działań obszaru V. „Nowoczesny transport i komunikacja” znajdujących się na stronie 34/35 należy rozdzielić w zdaniu „Budowa infrastruktury transportu rowerowego (integracja w układzie miejskim i aglomeracyjnym) i pieszego” budowę infrastruktury transportu rowerowego od transportu pieszego.
14.		OBSZAR V, wskaźniki celu operacyjnego V.1.1. str. 34	W tabeli „Cel V.1. Zrównoważony i spójny system transportowy” należy rozdzielić „Udział podróży wewnętrznych niesamochodowych (komunikacja publiczna, rower pieszo)” na poszczególne formy transportu, tj. komunikację publiczną, rower, pieszo, podając obecną wartość bazową dla poszczególnych środków komunikacji wraz z wartością docelową na rok 2030. Obecne określenie łączące wszystkie trzy środki transportu nie są miarodajne i przejryste. Równocześnie proszę o wskazanie w tej tabeli wartości bazo-

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			wej dla roku 2018 a nie jak to ma miejsce obecnie dla roku 2010.
15.		OBSZAR IV, Programy wdrożeniowe, str. 30	W propozycjach programów wdrożeniowych (strona 30, w programach ochrony środowiska) brakuje pozycji „Strategia rozwoju ruchu rowerowego dla Miasta Bydgoszczy (planowany)”, który podobnie jak „Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy (planowany)” powinien zostać wyszczególniony.
16.		OBSZAR IV, Cel IV.1. Kierunki działań str. 32	Na stronie 32 w ramach kierunków działań, do pozycji „Wdrożenie przedsięwzięć związanych z ograniczeniami niskiej emisji” w „sferze transportowej”, po „rozwoju komunikacji tramwajowej” i „wymianie taboru autobusowego”, należy dodać „rozwój ruchu rowerowego” a dopiero dalej pisać o ograniczaniu ruchu samochodowego.
17.		OBSZAR V, Programy wdrożeniowe, str. 33	W propozycjach programów wdrożeniowych dla obszaru V. „Nowoczesny transport i komunikacja”, na stronie 33 proszę o rozdzielanie „Programu rozwoju infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego” na dwa programy tj. „Program rozwoju infrastruktury rowerowej” oraz „Program rozwoju ruchu pieszego”.
18.	Zespół do spraw polityki rowerowej Miasta Bydgoszczy	OBSZAR V, str. 8	Brak wyszczególnienia komunikacji rowerowej (określono jedynie komunikację samochodową i publiczną),
19.		OBSZAR V, str. 34	Brak sparametryzowania komunikacji rowerowej – określenia wielkości udziału podróży rowerowych i długości infrastruktury rowerowej,
20.		OBSZAR III, str. 24	Ująć w Programie rozwoju terenów zielonych, rekreacji i wypoczynku ze szczególnym uwzględnieniem terenów nadrzecznych Bydgoskiego Węzła Wodnego również infrastrukturę rowerową,
21.		OBSZAR IV, str. 29	Brak określenia strategii rozwoju ruchu rowerowego w obszarze IV Zdrowe i bezpieczne środowisko
22.		OBSZAR V, str. 33	Rozdzielenie Programu rozwoju infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego na dwa, tj. dla ruchu rowerowego i pieszego.
23.	Członek Zespołu do spraw polityki rowerowej miasta Bydgoszczy	OBSZAR III, wskaźniki celu operacyjnego III.1.2. str. 25	"Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców" - proponuję dopisać wskaźnik: „Długość (w km) infrastruktury rowerowej w granicach miasta” z wartością bazową w 2018: 85 km(*) i docelową w 2030: co najmniej 200 km (ewentualnie wskaźnik ten umieścić w celu V.1 "Zrównoważony i spójny system transportowy") (* wg: https://www.morizon.pl/blog/rowerowy-ranking-miast-2018-bydgoszcz/ ; publicznie dostępne dane ZDMiKP kończą się na... 2011 roku i wartości 81 km: http://www.zdmikp.bydgoszcz.pl/pl/drogi-miejskie/infrastruktura-rowerowa/drogi-rowerowe).
24.		OBSZAR III, Programy wdrożeniowe s. 24	„Program rozwoju terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nadrzecznych Bydgoskiego Węzła Wodnego” - proponuję uzupełnić program o infrastrukturę rowerową, szczególnie w kontekście obecnych i planowanych tras biegnących przez Bydgoszcz (krajowych – Wiśłana Trasa Rowerowa, międzynarodowych – Eurovelo9), tj.

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			do postaci: „Program rozwoju terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nadrzecznych Bydgoskiego Węzła Wodnego oraz infrastruktury rowerowej”.
25.	Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy	Cały dokument	<p>„Informuję, że nie wnoszę uwag do przedstawionego konceptu.</p> <p>Kwestia bezpieczeństwa mieszkańców została ujęta w Celu III.2.1., która będzie szerzej omówiona w „Miejskim programie zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” oraz w planowanym „Programie bezpieczeństwa ruchu drogowego”.</p> <p>W całości popieram kierunki działań, czyli:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja szeregu programów oraz działań prewencyjnych i profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania przestępczości i zachowaniom aspołecznym, przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. ✓ Usprawnienie, integracja i koordynacja działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zarządzania kryzysowego. ✓ Realizacja działań związanych z zagospodarowaniem i podniesieniem standardu w sąsiedztwie zamieszkania- programy utwardzenia ulic gruntowych, remontów chodników oraz doświetlenia ulic, zagospodarowanie placów i skwerów.”
26.	Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy	OBSZAR II, wskaźniki celu operacyjnego II.1.2. str. 21	<p><i>Liczba uczestników stałych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia na 1.000 dzieci i młodzieży w placówkach prowadzonych przez Miasto</i></p> <p>– zajęcia pozalekcyjne (w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych)</p> <p>– zajęcia pozaszkolne (dzieci i młodzież w wieku 3-21 lat).</p> <p>Liczba uczestnictw - jedna osoba może uczestniczyć w wielu formach w różnych placówkach jednocześnie.</p>
27.	Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy	Uwarunkowania rozwojowe, str. 12	<p>Nasze atuty:</p> <p>„Wieloprofilowy ośrodek akademicki – oferta edukacyjna, dydaktyczna, doradcza, badawcza, potencjał związany z budowaniem kapitału społecznego”.</p> <p>Proponujemy zmianę zapisu na”</p> <p>„Wieloprofilowy ośrodek akademicki – oferta edukacyjna, dydaktyczna, doradcza, badawcza, potencjał związany z budowaniem kapitału społecznego i kulturowego”.</p>
28.		OBSZAR II, wskaźniki celu operacyjnego II.1.1.	<p><i>Liczba słuchaczy studiów doktoranckich (w tym w szkołach doktorskich).</i></p> <p>Uwaga na studia doktoranckie po 2023 r.; jeśli są limity przyjąć</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		str. 21	do szkół doktorskich, to miernik może nie być adekwatny - proponuję usunąć.
29.		Wprowadzenie, str. 6	Dodać może tytuł strony: KLUCZOWE OBSZARY ROZWOJU MIASTA.
30.		Wprowadzenie, str. 9	W projekcie dokumentu istnieje zapis: „Zaktualizowana strategia rozwoju Bydgoszczy jest dokumentem definiującym politykę rozwoju miasta w perspektywie 2030 roku, poprzez określenie wizji miasta oraz celów rozwojowych”, to jest powtórzenie tego, co już w tekście było wcześniej.
31.		Wprowadzenie, str. 10	W projekcie dokumentu istnieje zapis: „Inicjatorami i odbiorcami zmian zapisanych w strategii są przede wszystkim obywatele Bydgoszczy”. Propozycja wykreślenia słowa „obywatele” i wpisania „mieszkańcy”, ponieważ 'obywatele' dotyczą relacji do 'państwowości' obowiązków i praw.
32.		Wprowadzenie, str. 10	W projekcie dokumentu istnieje zapis: „Nasze ambicje ponadlokalności i metropolitalności, to otwartość na innych”. Proponujemy zmianę zapisu na: Nasze ambicje ponadlokalności i metropolitalności obejmują także otwartość na innych.
33.		Wyzwania rozwojowe, str. 11	Wyzwania rozwojowe, którym chcemy sprostać: • Dostosowanie i przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom zmian klimatu. Brak sprecyzowania zapisu (dostosowanie czego do czego?).
34.		OBSZAR III, Wizja obszaru, str. 23	„Bydgoską wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społeczeństwem ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu”. Propozycja zamiany powyższego zdania na: „Bydgoską wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społecznością ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu.
35.		OBSZAR III, Cele operacyjne III.3.1. i III.3.2. str. 23	Brak odstępu po numeracji III.3.1.Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym III.3.2.Wspieranie aktywizacji zawodowej
36.		OBSZAR III, wskaźniki celu operacyjnego III.1.1. str. 25	<i>Liczba zgonów osób w wieku powyżej 65 lat 1.000 ludności w tej grupie wiekowej.</i> W zapisie wskaźnika brakuje „na” 1000 ludności.
37.		OBSZAR IV, Programy wdrożeniowe	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii – Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy (enter)

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
		str. 30	
38.		Wprowadzenie str. 4	W projekcie dokumentu istnieje następująca definicja kapitału społecznego” „Sprostać temu zadaniu można przede wszystkim poprzez inwestycje w jakość kapitału społecznego, definiowanego jako aktywność, otwartość, umiejętności organizacyjne, ale przede wszystkim wola współpracy”. To nie jest poprawna (akceptowania i spotykana) definicja kapitału społecznego. K.S. obejmuje sieci społeczne, sieci społecznej współpracy i zaufania społecznego. Elementy wymienione w tekście to w zasadzie elementy składowe kapitału kulturowego.
39.		OBSZAR II, wskaźniki celu operacyjnego II.1.1. str. 21	<i>Liczba studentów na 1.000 mieszkańców.</i> Liczba studentów nie jest miernikiem wysokiego poziomu edukacji; proponuję miernik - odsetek kierunków z oceną wyróżniającą (PKA).
40.		OBSZAR II, wskaźniki celu operacyjnego II.1.2. str. 21	<i>Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1.000 mieszkańców.</i> Propozycja zamiana wskaźnika na: Liczba osób dorosłych zaangażowanych w różnych formach kształcenia ustawicznego (np. Uniwersytety Trzeciego Wieku).
41.		Wyzwania rozwojowe, str. 11	Wyzwania rozwojowe, którym chcemy sprostać: • Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej bydgoszczan. Aktywność zawodowa i pozazawodowa=każda aktywność.
42.		Kierunki działań celu II.2. str. 22	„Organizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych zachęcających mieszkańców w każdym wieku, do działalności społecznej, pozazawodowej, wolontariackiej itp., realizowanej w grupach formalnych i nieformalnych”. Propozycja zamiany powyższego zdania na: „Organizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych zachęcających mieszkańców do działalności społecznej, pozazawodowej, wolontariackiej itp., realizowanej w grupach formalnych i nieformalnych”.
43.		OBSZAR III, wskaźniki celu operacyjnego III.1.1. str. 25	<i>Liczba zgonów:</i> — osób w wieku powyżej 65 lat 1.000 ludności w tej grupie wiekowej. Ta grupa powinna być wiekowo 'zamknięta' od góry, bo inaczej zakładamy nieśmiertelność niektórych mieszkańców.
44.		OBSZAR III, wskaźniki celu operacyjnego III.1.2. str. 25	Propozycja zmiany zapisu wartości bazowej wskaźnika: <i>Liczba uczestników ogólnodostępnych zawodów sportowych z kalendarza marki „Aktywna Bydgoszcz”</i> - 20, 1 tys. na zapis 20.100.
45.	Marszałek WK-P	Cały dokument	Z punktu widzenia polityki regionalnej, najważniejszym aspektem rozwoju Bydgoszczy jest kształtowanie miasta oraz wzmacnianie jego znaczenia jako silnego ośrodka metropolitalnego, będącego głównym punktem rozwoju województwa

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>kujawsko-pomorskiego. Zauważa się, że w przedstawionym projekcie Strategii dużo uwagi poświęcono zagadnieniom lokalnym, niewątpliwie ważnym dla prawidłowego funkcjonowania miasta i wpływającym na jakość życia jego mieszkańców, natomiast słabszy nacisk położono na zagadnienia o charakterze regionalnym, w mniejszym stopniu odnosząc się do zwiększenia znaczenia Bydgoszczy wśród pozostałych ośrodków wojewódzkich. Już w założeniach budowy dokumentu zapisano, że „Strategia uwzględnia ponadlokalny charakter funkcji pełnionych przez Miasto – Metropolia Bydgoszcz”, ograniczając tym samym zasięg funkcji pełnionych przez Bydgoszcz do najbliższego otoczenia, pomijając oddziaływanie i pozycję miasta w sieci osadniczej całego regionu, zwłaszcza, że miasto aspiruje do pozycji ośrodka nie tylko o charakterze ponadlokalnym, ale również krajowym, a nawet europejskim (taka pozycja wynika także z KPZK 2030). Jednakże niezamieszczenie w projekcie Strategii szerszej diagnozy uwarunkowań nie pozwala jednoznacznie ocenić skali przewidywanych zmian w tym zakresie, ze względu na brak odniesienia do stanu obecnego. Potwierdzeniem zaprezentowanego w projekcie Strategii podejścia jest wizja rozwoju, która niewystarczająco pozycjonuje Bydgoszcz jako ośrodek metropolitalny.</p>
46.	Marszałek WK-P	Cały dokument	<p>Projekt Strategii nie nawiązuje do założeń polityki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie funkcjonowania Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego, opartego o współdziałanie i rozwój obydwu stolic województwa. W projekcie dokumentu nie odniesiono do współpracy i powiązań Bydgoszczy z Toruniem, jednocześnie akcentując konieczność wzmocnienia i rozwijania współpracy w ramach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. Według obowiązującego stanu prawnego nie jest wymagane zachowanie zgodności strategii lokalnych z dokumentami formułującymi założenia polityki regionalnej województwa, niemniej jednak negatywnie należy ocenić fakt, że strategia rozwoju największego ośrodka miejskiego naszego województwa nie będzie w tak ważnych aspektach zgodna z tymi dokumentami. Pamiętać należy, że zgodność taka może być wymagana przy ubieganiu się przez Miasto o środki na finansowanie rozwoju.</p>
47.	Marszałek WK-P	Analiza SWOT str. 13	<p>Na stronie 13 projektu Strategii, w wyszczególnionych „zagrożeniach w otoczeniu Bydgoszczy”, pojawił się zapis „Pomniejszenie roli i znaczenia Bydgoszczy jako centrum regionu na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa) oraz na szczeblu krajowym (deprecjonowanie roli dużych miast w rozwoju kraju – SOR, KSRR)”, który jest niezgodny z faktycznie prowadzoną polityką regionalną przez Samorząd Województwa. W ten sposób sformułowane „zagrożenie” jest oczywistą nieprawdą i oczekuję sprostowania/usunięcia tego zapisu. Zwraca się uwagę, że zarówno Strategia Rozwoju Województwa, jak i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Wojewódz-</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>ta nie umniejszają roli jaką pełni w regionie Bydgoszcz. Jest ona pozycjonowana na najwyższym szczeblu hierarchii sieci osadniczej województwa, a oba dokumenty podkreślają znaczenie tego miasta w rozwoju społecznymi gospodarczym regionu. W polityce regionalnej zwraca się szczególną uwagę na fakt, że od stanu rozwoju funkcji metropolitalnych pełnionych przez Bydgoszcz oraz jej potencjału, w bardzo dużej mierze zależy rozwój całego województwa, a także pozycja regionu w kraju.</p>
48.	Regionalne Centrum Innowacyjności - Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy	OBSZAR VI, wskaźniki celu operacyjnego VI.2.2. str. 39	<p>Regionalne Centrum Innowacyjności - Centrum Transferu Technologii sugerowało, aby zweryfikować wskaźnik celu VI.2.2. (wartość bazową oraz definicję):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Liczba wdrożeń wyników badań naukowych lub prac rozwojowych jednostek naukowych przez podmioty z siedzibą w Bydgoszczy.</i> <p>Brakuje zdefiniowania „wdrożeń”. Nie jest jasne czy jest to komercjalizacja, podpisanie umowy z firmą, czy fakt rozpoczęcia produkcji produktu opracowanego na uczelni. Propozycja, aby za wartość wskaźnika współpracy uczelni z gospodarką przyjąć wartość: wartości zleceń zewnętrznych wykonywanych dla firm (pytanie czy konieczne jest zawężenie tego do firm zarejestrowanych w Bydgoszczy - miarą aktywności bydgoskich uczelni powinno wg mnie być cała działalność usługowa dla przemysłu niezależnie od pochodzenia – np. firma jest regionie a nie w Bydgoszczy tego typu zestawienia finansowe uczelnie prowadzą w swoich kwesturach - każdy ctt to robi (to wskaźnik parametryzacji dyscyplin uczelni wyższych wg nowej ustawy). Aby nie zaniedbywać bezpośrednich korzyści wynikających ze wskaźnika "wdrożeń" do przemysłu proponuję wartość liczby/wartości podpisywanych umów pomiędzy uczelnią a przemysłem dotyczących komercjalizacji bezpośrednio (umowy licencyjne, umowy sprzedaży patentu, umowy wykonania badań w których nastąpiło przekazanie praw własności IP dla zlecającej firmy (tutaj również nie jest konieczne wg mnie zawężenie tego do firm zarejestrowanych w Bydgoszczy). Każda uczelnia ma rejestr umów o współpracy, a tym bardziej rejestr umów finansowych.</p>
49.	Regionalne Centrum Innowacyjności - Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadec-	Cały dokument	<p>W projekcie dokumentu pominięto w ogóle kwestię przedsiębiorczości akademickiej. Brakuje zapisów dotyczących wspierania rozwoju przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out.</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
	kich w Bydgoszczy		
50.	Regionalne Centrum Innowacyjności - Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeczkich w Bydgoszczy	OBSZAR VI, wskaźniki celu operacyjnego VI.2.2. str. 39	<p>Regionalne Centrum Innowacyjności - Centrum Transferu Technologii sugerowało aby zweryfikować wskaźnik celu VI.2.2. (wartość bazowa oraz definicja):</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Liczba patentów i praw ochrony otrzymanych przez bydgoskie instytucje naukowe</i> <p>System Polon zalicza tylko wynalazki i wzory użytkowe - pomija wzory przemysłowe oraz prawa do upraw roślin (jeśli tak przyjęto należało wstawić uwagę "uwzględnione w systemie Polon").</p> <p>Propozycja dodania wskaźnika: <i>Liczba zgłoszeń patentowych</i>, jako miara aktywności uczelni na rzecz innowacji (tym samym rozróżnienie liczby patentów i zgłoszeń patentowych).</p>
51.	Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	OBSZAR III, wskaźniki celu operacyjnego III.1.3. str. 25	<ul style="list-style-type: none"> <i>Liczba widzów w teatrach, słuchaczy w filharmonii, zwiedzających muzea, galerie i salony sztuki.</i> <i>Liczba uczestników imprez w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach.</i> <i>Liczba podmiotów sekcji PKD „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”.</i> <p>Brak wskaźników odnoszących się do użytkowników bibliotek w ogóle, a biblioteki (np. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy) realizują ogrom zadań kulturalnych (o czytelnictwie nie ma nic!) i mają znacznie więcej uczestników niż np. galerie.</p> <p>Biblioteka UKW wykazuje w sprawozdaniach do BBK: liczbę uczestników oraz wydarzeń kulturalnych.</p>
52.	Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	Uwarunkowania rozwojowe, str. 12	<p>Słabości: Mały udział bydgoskich uczelni w życiu miasta</p> <p>Trudno zgodzić się z tym stwierdzeniem. W sprawozdaniach UKW do BBK od 2017 r. Biblioteka UKW podaje liczbę uczestników oraz wydarzeń kulturalnych. W 2018 roku było to 90 wydarzeń kulturalnych (koncerty, wykłady, projekcje filmowe, spotkania literackie, konkursy, wystawy czasowe - 30 w ciągu roku o charakterze kulturalnym i/lub edukacyjnym). Liczba uczestników imprez/wydarzeń kulturalnych: 5630.</p> <p>Problemem jest pewnie promocja, ale imprezy w ogromnej większości są finansowane i promowane z budżetu UKW. Może we współpracy z Miastem i dostęp do dodatkowych środków finansowych i metod promocji wśród mieszkańców upowszechnione zostaną wartościowe, utrzymane na wysokim poziomie merytorycznym imprezy. Obecnie UKW nie ma możliwości samodzielnego starania się o środki w ramach konkursów, np. Otwartego konkursu ofert nr 1 na realizację w roku 2020 zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy. UKW może być partnerem, ale nie może wносить wkładu finansowego, osobowego i rzeczowego.</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>CEL II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców</p> <p><i>Działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Przedsięwzięcia na rzecz zwiększania roli środowiska akademickiego w życiu miasta.</i> • <i>Poszerzanie bazy edukacji pozalekcyjnej oraz edukacji pozaszkolnej.</i> • <i>Współpraca środowisk szkolnych, akademickich i biznesowych, w tym partnerstwa międzynarodowe.</i> • <i>Tworzenie warunków w przestrzeni publicznej do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży: intelektualnego, fizycznego, rozwijającego talenty i zainteresowania</i> <p>Czy tu nie powinny być uwzględniane działania np. UKW na rzecz edukacji mieszkańców? A co za tym idzie współfinansowanie? Nie zbierałam tego typu danych, ale z pewnością takich akcji edukacyjnych jest wiele (duża część z nich jest realizowana w gmachu Biblioteki UKW).</p> <p>CEL III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Liczba widzów w teatrach, słuchaczy w filharmonii, zwiedzających muzea, galerie i salony sztuki</i> • <i>Liczba uczestników imprez w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach</i> • <i>Liczba podmiotów sekcji PKD „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”</i> <p><i>Działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz uzupełnienie infrastruktury osiedlowych ośrodków kultury.</i> • <i>Wspieranie organizacji prestiżowych wydarzeń kulturalnych oraz ich promocja.</i> • <i>Ochrona dziedzictwa kulturowego.</i> <p>Wiele z tych zadań realizuje UKW. Brak wskaźników odnoszących się do użytkowników bibliotek w ogóle, a biblioteki (np. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy) realizują ogrom zadań kulturalnych (o czytelnictwie nie ma nic!) i mają znacznie więcej uczestników niż np. galerie. Biblioteka UKW wykazuje w sprawozdaniach do BBK: liczbę uczestników oraz wydarzeń kulturalnych.</p> <p>w 2018 roku.</p> <p>Liczba zorganizowanych/współorganizowanych wydarzeń kulturalnych: 90 Liczba uczestników imprez/wydarzeń kulturalnych: 5630</p> <p>A. Festiwale 1 50 B. Koncerty 8 580 Ł. Spektakle 1 24 D. Projekcje filmowe 4 264 N. Wystawy czasowe 30 2010</p>

Lp.	Zgłaszający uwagę	Element dokumentu, str.	Treść uwagi
			<p>F. Warsztaty 16 640 S. Kluby seniora 7 645 W. Inne/pozostałe 23 1417</p> <p>Uwagi. Inne to: spotkania literackie, wykłady o tematyce kulturalnej, konkursy, kluby dyskusyjne, nie uwzględnialiśmy konferencji poświęconych tematyce kultury Nie są w statystykach uwzględniane działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działalność Pracowni „Pamięć Bydgoszczan” (http://pamiecbydgoszczan.ukw.edu.pl/) w Bibliotece UKW - ponad 1000 relacji dot. Bydgoszczy, a ponadto zdjęcia, fotografie, dokumenty. Początkowo działalność była prowadzona dzięki współpracy z Fundacją UKW i wsparciu Miasta Bydgoszczy, jednak od kilku lat ze względu na trudności w pozyskaniu partnera • Publikacja bydgoskich druków w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej – do dziś UKW zdigitalizowało i opublikowało 23968 jednostek w większości bydgoszczanów, także dla WiMBP (bez pobierania z jakichkolwiek opłat). <p>Konserwacja obiektów znajdujących się w zbiorach UKW – obraz Olgi Boznańskiej (stypendium Miasta Bydgoszczy dla konserwatora) i obraz Leopolda Gottlieba (we współpracy z UMK).</p>

Załącznik 3. Zestawienie uwag zgłoszonych podczas spotkań, które odbyły się w siedzibach Rad Osiedli oraz w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.

Bartodzieje

Spotkanie w dniu 11.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 10.

Poruszane zagadnienia:

- lepsze zagospodarowanie środków finansowych (niedopuszczalne jest, aby po zakończeniu inwestycji okazało się, że zapomniano np. o wybudowaniu zjazdu dla osób niepełnosprawnych),
- brak współpracy pomiędzy Miastem, a spółdzielnią mieszkaniową (członkowie spółdzielni nie są traktowani jako pełnoprawni bydgoszczanie),
- w regulaminie BBO należałoby wprowadzić zmiany dot. projektów społecznych np. organizacje pozarządowe znajdujące się na danym osiedlu powinny obsługiwać to osiedle, bo dobrze znają jego potrzeby,
- w Bydgoszczy działa 5 MDK – najwięcej w całej Polsce, w których zatrudnionych jest zbyt duża liczba pracowników na podstawie zapisów w karcie nauczyciela. Rodzi to dość duże koszty dla Miasta.
RO sugeruje, że zadania tych MDK powinny przejąć ośrodki prowadzone na każdym osiedlu przez lokalne organizacje pozarządowe (społeczne),
- opracowanie spójnej polityki miejskiej ds. imigrantów,
- potrzeba uruchomienia domu dziennego pobytu dla seniorów np. w budynku dawnej Bursy Zespołu Szkół Budowlanych (ZSB) przy ul. Pestalozzkiego (za przedszkolem). RO sugeruje, że remont budynku w ramach praktyk mogłoby przeprowadzić uczniowie ZSB, a RO deklaruje gotowość poszukania sponsorów,
- na parkingu przy targowisku (ul. Curie-Skłodowskiej) znajduje się niewłaściwie usytuowane miejsce dla osoby niepełnosprawnej, która musi pokonać 4-5 przeszkód, a wystarczy miejsce to wyznaczyć bliżej targowiska,
- trudności z wykupem terenu w bezpośrednim sąsiedztwie bloków mieszkalnych przy ul. Połczyńskiej 2 oraz 4.

Bielawy

Spotkanie w dniu 09.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 8.

Poruszane zagadnienia:

- brak miejskich koszy na śmieci dla przechodniów, zwłaszcza dla właścicieli psów, którzy pozostawiają śmieci na chodnikach i pod płotami posesji,
- problemy z porzuconymi elektrycznymi hulajnogami i skuterami, które źle odstawione powodują utrudnienia dla pieszych oraz dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zwłaszcza w godzinach wieczornych. Sugerowano, aby osoba, która ostatnio użytkowała ten sprzęt, była odpowiedzialna za prawidłowe jej odstawienie poprzez np. monitorowanie aplikacją, zrobienie zdjęcia itp.,
- zdyscyplinowanie rowerzystów, którzy ze względu na brak ścieżki rowerowej, poruszają się po chodniku nie ustępując miejsca pieszym,
- problemy mieszkańców z logowaniem się na stronie BBO w trakcie głosowania nad projektami,
- konieczność usunięcia stojaków na rowery, które są niewykorzystane (nikt nie przypina rowerów, ponieważ są kradzione),
- problemy dla pieszych w wyniku powstawania dużych kałuż na chodnikach, jezdniach,
- brak domu dziennego pobytu dla seniora na osiedlu Bielawy,
- ze względu na olbrzymie utrudnienia z parkowaniem (zwłaszcza dojazd rodziców z chorymi dziećmi do Szpitala Dziecięcego, a także dojazd do KP i UKW) niezbędne jest zbudowanie parkingu wielopoziomowego np. naprzeciwko Komendy Policji i na niewykorzystanym terenie przy Stadionie

- Polonii (na miejscu dawnego domku Brda). Mieszkańcy gotowi są nawet na wprowadzenie na osiedlu Bielawy strefy płatnego parkowania – podstrefa C,
- brak szaleatów publicznych przy Stadionie Polonii,
  - brak ławek m.in. wzdłuż ul. Kamiennej i ul. Powstańców Wielkopolskich, co utrudnia poruszanie się osobom starszym oraz kobietom w ciąży,
  - brak jakiegokolwiek dojazdu komunikacją publiczną do niektórych punktów osiedla tzw. „ślepe punkty dla MZK”,
  - remonty chodników m.in. ul. Lelewela, Powstańców Wielkopolskich, Litewska. Dodatkowo mieszkańcy mają pretensje do dyrekcji ZDMiKP, która obiecuje szybką naprawę „jako uszkodzenie chodnika przy ul. Lelewela zagrażające życiu mieszkańców”, a mijają miesiące i do napraw nie doszło,
  - nagle kończące się ścieżki rowerowe np. przy Komendzie Policji,
  - uporządkowanie źle parkowanych, bez logiki samochodów, co utrudnia przejazd dla karetki pogotowia zwłaszcza na ul. Lelewela, która jest ulicą bez przejazdu,
  - propozycja, aby ul. Wawrzyniaka była ulicą 1-kierunkową ze względu na problemy z wyminięciem się pojazdów, ponieważ zastawione są bramy posesji,
  - brak kontroli studzienek kanalizacji deszczowej, które stwarzają niebezpieczeństwo dla dzieci i pieszych np. odsunięta/uszkodzona studzienka przy ul. Powstańców Wielkopolskich 22 oraz przy ul. Jastrzębiej/Powstańców Wielkopolskich 11,
  - niesystematycznie sprzątany jest teren miejski przy ul. Powstańców Wielkopolskich 22-24.

Błonie

Spotkanie w dniu 09.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 15.

Poruszane zagadnienia:

- większe środki dla Rady Osiedla w ramach BBO,
- wniosek o wykluczenie z zadań BBO naprawy chodników, obowiązek naprawy infrastruktury drogowej powinien spoczywać głównie na ZDMiKP,
- fundusze BBO tylko na cele służące wszystkim mieszkańcom danej dzielnicy,
- sugestia, aby Urząd Miasta był zwartą jednostką, bez rozproszenia w różnych punktach Bydgoszczy,
- rozszerzenie zakresu e-usług świadczonych przez Urząd Miasta,
- zacieśnianie więzów z ościennymi gminami dzięki budowie dobrych dróg wylotowych,
- brak ścieżek rowerowych,
- MDK nr 2 powinien być rozbudowany, gdyż nie jest w stanie realizować społecznego zapotrzebowania.

Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto

Spotkanie w dniu 07.01.2020 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 8.

Poruszane zagadnienia:

- problem z wandalizmem graficiarzy, którzy niszczą wyremontowane elewacje budynków (zgłoszono propozycję zorganizowania konkursów graffiti lub udostępnienie ogólnomiejskich ścian),
- w kamienicach, którymi zarządza ADM Sp. z o.o. znajduje się dużo pustostanów (zgłoszono propozycję, aby takie pustostany przeznaczyć dla osób oczekujących na mieszkanie socjalne),
- problem z gołębiami, które zanieczyszczają balkony i są głośne (zgłoszono propozycję zatrudnienia sokolnika),
- problem z właścicielami psów, którzy nie sprzątaj odchodów po swoich pupilach, zwłaszcza po świętach,
- lepiej funkcjonował Program 5/6 niż obecny Program BBO. Rada Osiedla więcej wiedziała o planowanych inwestycjach,

- brak klubu seniora lub domu dziennego pobytu dla seniora w Śródmieściu,
- brak nadzoru Miasta nad firmami wykonującymi różnego rodzaju prace remontowe, które przy okazji niszczą, zaśmiecają tereny przyległe (często dopiero co zrewitalizowane). Generalnie brak dbałości o szczegóły i porządek np.:
  - przy Teatrze Polskim firma wykonywała doświetlenie, ale zanieczyściła łachami piasku dopiero co zrewitalizowany trawnik w Parku Kochanowskiego,
  - przy Amfiteatrze przy Spichrzach malowano ławki nie zabezpieczając płyt znajdujących się pod nimi, przez co farba je zabrudziła,
  - w wyniku rewitalizacji przy ul. Dworcowej 14-16 wykonano nowe wyjazdy z drobnej kostki, które po 2 miesiącach zachlapano brudnym cementem,
  - w trakcie prac przy fontannie „Potop” samochody ciężarowe dowoziły materiały budowlane, przez co popękały płytki chodnikowe. Dokonano ich wymiany, ale zrobiono to niefachowo, bo wyjmując płytki popękane uszkodzono płytki znajdujące się obok i ich już nie wymieniono,
  - wykonując buspas przy ul. Wały Jagiellońskie pozostawiono zaniedbany trawnik, zabrudzone smołą płytki chodnikowe,
- skargi na opieszałość ZDMiKP mimo zgłoszeń pisemnych i telefonicznych mieszkańców o różnego rodzaju usterkach np.:
  - przy ul. Zamoyskiego znajdują się ruchome płytki chodnikowe,
  - przy al. Mickiewicza w jezdni za wysoko osadzono wlot do kratki, przez co woda go omija – problem zgłaszany co najmniej od 4 lat, także pismami do Prezydenta Miasta,
  - przy ul. Artyleryjskiej do ul. Gdańskiej – problem z zapadniętymi studzienkami. Może należy osadzić je w jednej linii na środku pasa jezdni, przez co łatwiej można by je ominąć,
- skargi na opieszałość ADM Sp. z o.o., które nie reaguje na skargi mieszkańców odnośnie porządków, zanieczyszczeń. Przykładem może być mieszkaniec kamienicy przy ul. Gdańskiej 79, który przebywa w więzieniu, ale w swojej piwnicy zbierał różne śmieci, papiery, zaległy się robaki, szczury. Mimo wielokrotnych interwencji mieszkańców o posprzątanie tego schowka brak od 3 lat reakcji ADM,
- miasto jest brudne w samym Centrum, nie sprzątane są np.:
  - wiaty przy przejściu podziemnym przy rondzie Jagiellonów w stronę Klarysek, brud po bokach wiat, graffiti,
  - idąc od Dworca PKS w przejściu podziemnym przy rondzie Jagiellonów witają turystów zardzewiałe drzwi, które można jakoś przysłonić nawet plakatem,
  - po lewej stronie ul. Piotra Skargi, a róg ul. Gimnazjalnej przy magnoliach znajduje się duża ilość niedopałków papierosów ok. 200,
- 100-letnia zabytkowa kamienica przy ul. Gdańskiej 79 wymaga remontu elewacji,
- problem inwazji szczurów w Śródmieściu (propozycja mieszkańców, aby zatrudnić szczurołapa lub aby miasto płaciło 5 zł za każdego szczura i wtedy zostaną one zniszczone),
- brak czynnych toalet w centrum miasta w godzinach wieczornych tzn. po 18, zwłaszcza w trakcie organizacji imprez miejskich np. jarmarku bożonarodzeniowego, Młyńskie Koło na Placu Teatralnym,
- mieszkańcy nie mają informacji dotyczącej rewitalizacji skweru Leszka Białego, który zgłaszany był w BBO.

Brdujście

Spotkanie w dniu 10.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 14.

Poruszane zagadnienia:

- brak wizji rozwoju terenów nadbrzeżnych, a tereny rekreacji ulegają dewastacji (brak gospodarza terenów miejskich, nadzoru),

- zła organizacja Steru na Bydgoszcz (reklamy ważniejsze od uczestników),
- kryterium podziału środków w ramach BBO, poza liczbą ludności, powinna być również powierzchnia zajmowana przez osiedle,
- służby ADM-u nie reagują na zgłaszane problemy użytkowników mieszkań komunalnych,
- osiedle ma małą liczbę mieszkańców, przez co posiada niewielki budżet w programie BBO (mała siła w dyskusji o środkach, bardziej kosztowne zadania są realizowane w dużych osiedlach),
- należy stworzyć możliwości budowy większej liczby budynków/bloków mieszkalnych,
- konieczność utwardzenia niektórych uliczek, brak chodników, brak oświetlenia,
- tereny leśne na osiedlu są zaniedbane, zaśmiecone, a służby miejskie nie kwapią się aby posprzątać i uporządkować te tereny (brak koszy na śmieci, brak patroli straży miejskiej),
- dewastacji ulegają tereny nadbrzeżne, skarpy są nielegalnie wyrównywane i zasypywane, zmieniając ukształtowanie terenu (brak reakcji miasta),
- mieszkańcom osiedla doskwiera brak miejsca spotkań, ośrodka kultury, w którym mogliby spędzić wolny czas,
- słaba oferta dodatkowych zajęć dla dzieci (praktycznie jej brak),
- funkcjonujące pomosty nadbrzeżne nie mają legalizacji. Środki na pomosty z budżetu ponadosiedlowego BBO zostały przez miasto odrzucone, aby wygrał Fordon (niesprawiedliwy podział środków w BBO),
- ulica Witebska powinna zostać wyłączona z ruchu tranzytowego (konieczność nowego planu organizacji ruchu w mieście),
- brak apteki (najbliższa jest w markecie Auchan),
- konieczność likwidacji zrujnowanego budynku przy ul. Łowickiej 54.

Bydgoszcz Wschód – Siernieczek

Spotkanie w dniu 03.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 4.

Poruszane zagadnienia:

- wiele osób, zwłaszcza starszych obawia się podawać swój numer PESEL podczas głosowania w ramach BBO przez co rezygnują z oddania głosu,
- zwracano uwagę, że nie wszystkie głosy mimo prawidłowo podanego numeru PESEL zostają uwzględnione w ostatecznym wyniku. W związku z powyższym zasugerowano inny przelicznik głosów (np. w małych projektach społecznych głosy mieszkańców tego osiedla stanowią małą część bo to jest osiedle z małą liczbą mieszkańców na rozległym terenie). Ponadto na projekty osiedlowe powinni głosować tylko mieszkańcy tego osiedla,
- mieszkańcy stwierdzili, że władze Miasta nie interesują się ich osiedlem i na pisma kierowane do Prezydenta Miasta nie otrzymują odpowiedzi,
- poruszono temat wód opadowych/deszczówki – od ul. Fordońskiej do ul. Sochaczewskiej woda stoi i wlewa do piwnic, a odpływy są zamurowane,
- utwardzenie ul. Kaplicznej – miała być zakończona w 2019 roku, co z tą inwestycją?
- bezpieczne poruszanie się dzieci – uczniów Szkoły Podstawowej nr 32 przy ul. Bałtyckiej,
- brak przejścia dla pieszych przy ul. Przemysłowej,
- zabezpieczenie chodnika przed parkującymi samochodami od ul. Szajnochy do ul. Fabrycznej w celu umożliwienia przejazdu osobom niepełnosprawnym na wózkach inwalidzkich oraz dla wózków dziecięcych, tym bardziej że po drugiej stronie nie ma wcale chodnika,
- oświetlenie ul. Żyrardowskiej znajdującej się obok Szkoły Podstawowej nr 9,
- wyłączanie w nocy w okresie zimowym oświetlenia ulicznego na ul. Fordońskiej od wiaduktu do ul. Wiślanej,
- brak utwardzenia drogi w okolicach starej magistrali węglowej „Kolej Francuska” (do mieszkańców nie dojeżdża karetka, policja).

Czyżkówko

Spotkanie w dniu 07.01.2020 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 10.

Poruszane zagadnienia:

- zwiększenie dbałości o ład przestrzenny, wprowadzanie nowej zabudowy nie powinno zakłócać jednolitości osiedli,
- zwiększenie pomocy społecznej i opieki nad osobami starszymi,
- potrzeba tworzenia, budowy osiedlowych miejsc spotkań mieszkańców w różnym wieku, organizacja zajęć, wspieranie aktywności bydgoszczan,
- budowa domu dziennego dla seniorów z propozycją zajęć,
- zwiększenie liczby miejsc postojowych i parkingowych na osiedlu, m.in. propozycja, aby w miejsce ogródków działkowych przy ul. Koronowskiej 12 zbudować parking dla samochodów,
- organizacja miejsc postojowych przed przedszkolami i szkołą,
- wymagać od developerów i przedsiębiorców zapewnienia miejsc parkingowych,
- propozycja budowy mostu łączącego Czyżkówko z Jachcicami,
- zagospodarować most na Kanale Bydgoskim w rejonie ul. Rotmistrza Pileckiego,
- położyć chodniki przy ul. Filtrowej,
- budowa zachodniej wewnętrznej obwodnicy miasta (Czyżkówko-Miedzyń),
- wprowadzić i kontrolować ład przestrzenny na osiedlu, nie wydawać zezwoleń na budowę dużych budynków (wielorodzinnych) na małych działkach w otoczeniu niewysokich domków jednorodzinnych, zaburzając tym samym charakter zabudowy osiedla,
- należy uporządkować i zagospodarować nabrzeże Brdy,
- brak dostępnych miejsc rekreacji, zieleni,
- duża liczba nieutwardzonych ulic,
- problem zagospodarowania terenu po byłej papierni,
- w związku z rozbudową ul. Grunwaldzkiej i wykupem części działek pod inwestycje pozostały „zapleczka” dawnej zabudowy mieszkaniowej, obszar ten powinien być na nowo zagospodarowany,
- liczba śmietników na osiedlu jest niewystarczająca.

Flisy

Spotkanie w dniu 11.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 4.

Poruszane zagadnienia:

- potrzeba wprowadzenia dodatkowego kryterium podziału środków w BBO, kryterium powierzchni osiedla,
- rozwój i promocja oferty turystycznej miasta: muzea/wystawy, gastronomia (turystyka kulinarna), tworzenie tematycznych tras/szlaków turystycznych np. bydgoska secesja,
- prośba o pomoc w możliwości skorzystania z programu rządowego „czyste powietrze” (przekazano mailowo informację o ww. programie oraz podano adres mailowy i numer telefonu kierownika przedmiotowego referatu),
- niewykorzystany potencjał Kanału Bydgoskiego (propozycja budowy tężni solankowej w Parku nad Kanałem),
- potrzeba stworzenia miejsca spotkań, wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców oraz organizacji zajęć dla dzieci,
- konieczność budowy połączenia drogowego, mostu lub kładki pieszo-rowerowej nad Kanałem Bydgoskim łączącej Flisy z Miedzyniem,
- zmiana organizacji trasy autobusowej linii 77 – część kursów powinna odbywać się przez ul. Bronikowskiego,
- egzekwowanie dozwolonej prędkości pojazdów jeżdżących po osiedlu.

Glinki – Rupienica

Spotkanie w dniu 09.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 1.

Poruszane zagadnienia:

- zbyt duża liczba nieutwardzonych dróg na osiedlu, czego konsekwencją jest powstawanie wielkich kałuż podczas opadów i niemożliwość przejścia do domu bez przemoczenia butów (np. ulica Dąbrowa),
- zbyt mała liczba linii komunikacji publicznej na osiedlu,
- duże odległości między przystankami autobusowymi,
- niewykorzystane tereny i obiekty, np. teren za kościołem przy ul. Glinki 40 oraz stadion „Chemik”,
- giełda przy „Chemiku” – chodniki i ulice zastawione samochodami, korki, śmieci,
- nieestetyczny wygląd targowiska przy ul. Modrakowej,
- nieodśnieżany notorycznie pas zieleni przy ul. Dąbrowa,
- w porównaniu z miastami niemieckimi, a nawet obszarami wiejskimi w Polsce, warunki życia na osiedlu Glinki-Rupienica nie poprawiają się wystarczająco szybko.

Górzskowo

Spotkanie w dniu 27.11.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 6.

Poruszane zagadnienia:

- inwestycje drogowe mające wpływ na płynność ruchu pojazdów:
  - rezygnacja z przystanków wiedeńskich utrudniających ruch samochodowy,
  - bezkolizyjne skrzyżowanie Szubińska/Żwirki i Wigury + rondo turbinowe,
  - dwupoziomowe rondo Kujawskie oraz Fordońskie,
  - „Nowoinowrocławska” jako alternatywa dla ul. Żwirki i Wigury,
  - skrzyżowanie Brzozowa/Bielicka z nową zatoką autobusową (w pobliżu parkingu),
  - alternatywne rondo turbinowe zamiast skrzyżowania Brzozowa/Bielicka,
  - ograniczenie nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie skrzyżowań, tak aby pozostawić możliwość realizacji nowych rozwiązań drogowych,
  - bezkolizyjne skrzyżowanie Trasa Uniwersytecka/Wojska Polskiego,
  - zabudowa uniemożliwia poszerzenie ul. Glinki na odcinku od ul. Szpitalnej do ul. Jana Pawła II,
  - skrzyżowanie Magnuszewska/Glinki w formie ronda turbinowego + 2 pasy ruchu,
  - likwidacja sygnalizacji skrzyżowanie Glinki/Boya-Żeleńskiego + rondo turbinowe,
  - rondo zlokalizowane u zbiegu Glinki/Jana Pawła II;
- działania o charakterze proekologicznym:
  - skuteczniejsze kontrole czystości terenów zieleni miejskiej,
  - częstsze akcje sprzątania terenów zielonych,
  - wprowadzenie zieleni (zakrzewienia) wzdłuż torowisk tramwajowych dla obniżenia poziomu hałasu,
  - ogólnodostępne kontenery na śmieci w miejscach uczęszczanych publicznie,
  - większa liczba koszy przy ulicach (m.in. dla właścicieli spacerujących z psami),
  - wprowadzenie automatów na butelki i do zgniatania puszek aluminiowych,
  - za utylizowane puszki mieszkańcy otrzymują bilety na imprezy/obiekty miejskie,
  - likwidacja dzikich wysypisk, pojawiających się wzdłuż dróg gruntowych,
  - edukacja ekologiczna,
- drogi wewnątrz osiedlowe – ułatwienia dojazdu do posesji przy ul. Fałata.

Jachcice

Spotkanie w dniu 02.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 12.

Poruszane zagadnienia:

- zmiana systemu działania rad osiedli,
- propozycja utworzenia budżetów inwestycyjnych dla osiedli,
- BBO zbyt niskie budżety dla osiedli o niskiej liczbie ludności, uniemożliwiające nawet zakup latarni, a tym bardziej utwardzenie drogi,
- przygotowanie programów i szkoleń dotyczących sposobów retencji wody w poszczególnych dzielnicach. Konieczność wprowadzenia programu deszczówkowego dla gospodarstw indywidualnych, np. dopłaty czy upusty za ustawianie beczek na wodę opadową w mieście,
- uruchomienie Funduszy Europejskich w celu dopłat dla mieszkańców np. do Internetu szerokopasmowego,
- informacja dla mieszkańców o lokalizacji zbiorników retencyjnych,
- sugestia wyłączenia oświetlenia dekoracyjnego budynków użyteczności publicznej, kościołów – ograniczanie zużycia energii, korzyści dla ptaków, możliwość obserwacji gwiazd,
- postulat przyłączenia Jachcic do EC,
- jakość powietrza – filtry w odlewni Pesy,
- efektywne konsultacje społeczne w kluczowych sprawach dla osiedla,
- przywrócenie pierwotnej trasy autobusu linii 54,
- brak współpracy Urzędu Miasta z Radą Osiedla,
- ze względu na duże utrudnienia dla mieszkańców spowodowane opóźnieniem remontu ulicy Saperów, pieniądze z odszkodowania od realizatora remontu miały zostać przekazane na inwestycje na osiedlu, jednak do tej pory do tego nie doszło.

Kapuściska

Spotkanie w dniu 09.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 3.

Poruszane zagadnienia:

- zgłoszono postulat, aby wybory do wszystkich rad osiedli odbywały się w jednym dniu,
- przedstawiono propozycje dotyczące zmian funkcjonowania rad osiedli:
  - utworzenie budżetu inwestycyjnego (funduszu osiedlowego) do dyspozycji rad osiedli,
  - wprowadzenie diet dla członków rad,
  - opracowanie aktów prawnych (statutów) rad osiedli regulujących powyższe. W tym celu zaproponowano powołanie zespołu roboczego składającego się m.in. z reprezentantów/ekspertów miast (np. Wrocławia, Krakowa, Poznania), w których przeprowadzono reformę ustroju rad. Zgłoszono również propozycję rozdzielenia funkcji przewodniczącego rady i przewodniczącego zarządu.
- problemy dotyczące podatku od gruntów należących do miasta zlokalizowanych w obrębie ogródków działkowych przy ul. Sandomierskiej.

Leśne

Spotkanie w dniu 16.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 10.

Poruszane zagadnienia:

- należy usunąć aktywną tablicę ITS, która znajduje się przy nieczynnym przystanku MZK przy ul. Modrzewiowej 16. Z tego przystanku nigdy nie odjeżdża żaden autobus, a przy nim zamontowano aktywną tablicę ITS. Takie tablice powinny być zamontowane na przystanku przy ul. Sułkowskiego 19 i ul. Sułkowskiego 13, gdzie wsiada dużo pasażerów,
- niebezpieczne przejścia dla pieszych na całym osiedlu Leśnym. Pilna potrzeba zamontowania sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. Sułkowskiego 13 z ul. Czerkaską (przy Poczcie Polskiej),

- brak parkingów na osiedlu. Można zbudować parking przy ul. Grabowej, na terenie po byłych garażach,
- wyczekiwana wciąż rozbudowa ul. Kamiennej do Węzła Zachodniego w standardzie drogi dwujezdniowej,
- należy wprowadzić zakaz wjazdu dla samochodów na teren ścieżek w Myślęcinku, a zwłaszcza w sąsiedztwie Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej. Tam powinna być „strefa cisy”,
- od pętli przy ul. Rycerskiej jak najszybciej powinien zostać uruchomiony tramwaj starym ciągiem kolejowym do osiedla Leśnego.

Łęgnowo

Spotkanie w dniu 03.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 13.

Poruszane zagadnienia:

- krytyczna ocena organizacji obchodzonych rocznic i świąt,
- niezrealizowane zadanie w ramach BBO (przebudowa schodów prowadząca do świetlicy osiedlowej),
- brak realizacji ulicy Żółwińskiej i innych dróg o nawierzchni nieutwardzonej.

Łęgnowo Wieś

Spotkanie w dniu 04.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 15.

Poruszane zagadnienia:

- problemy z załatwianiem spraw urzędowych (szczególnie związanych z prowadzeniem działalności rolniczej) – zbyt duża specjalizacja, różne lokalizacje. Sąsiedzi obsługiwani przez Urząd Miejski w Solcu Kujawskim są dużo bardziej zadowoleni, wszystko załatwiają w jednym miejscu,
- sugestia aby przeprowadzić analizę środków budżetowych przeznaczanych na każde z osiedli i podać ją do publicznej wiadomości,
- kwestionowanie zasad podziału środków BBO – podział pieniędzy według nieaktualnej liczby ludności – mieszkańców przybywa, a udział w środkach nie zwiększa się. Preferowane są osiedla śródmiejskie lub duże liczebnie, które w ramach BBO chcą budować np. wybiegi dla psów, a osiedle Łęgnowo Wieś nie ma szans na realizację inwestycji zaliczanych do podstawowych standardów życia i bezpieczeństwa: brak chodnika i oświetlenia przy ruchliwej ul. Toruńskiej, nieutwardzone uliczki osiedlowe, wiecznie „zasmrodzone” przez oczyszczalnię ścieków powietrze,
- niesprawiedliwy podział pieniędzy w mieście: wielkie inwestycje drogowe, czwarty krąg opery, a brak chodników wzdłuż jednej z głównych ulic tranzytowych, tj. ul. Toruńskiej i brak oświetlenia. W niektórych porach komunikacja kursuje co 40 minut i mieszkańcy są zmuszeni chodzić ciemną ulicą wzdłuż rowu,
- podważanie jakości danych i kryteriów dostępu do programów rozwojowych:
  - niezaliczenie Szkoły Podstawowej nr 22, obsługującej dzieci mieszkańców, do osiedla Łęgnowo Wieś przy wyznaczaniu obszarów rewitalizacji dla Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR), co przyczyniło się do nieuwzględnienia osiedla wśród obszarów rewitalizacji,
  - kryteria dostępu do programów oparte na gęstości zaludnienia powodują pomijanie osiedla Łęgnowo Wieś ze względu na duży udział terenów po przedsiębiorstwie Zachem oraz terenów rolnych,
- najważniejsze potrzeby inwestycyjne: ul. Toruńska – chodnik + oświetlenie + ścieżka rowerowa, ul. Przyłubska – utwardzenie nawierzchni,
- brak rozwiązań i planów dla rolników w dokumentach strategicznych, np. wybudowanie drogi wzdłuż wału przeciwpowodziowego dla dużych maszyn rolniczych, poprawiająca bezpieczeństwo i przepustowość na ul. Toruńskiej. Mieszkańcy deklarowali pomoc w czynie społecznym przy budowie,

- dostęp do niskoemisyjnej energii:
  - mieszkańcy chcą mieć możliwość przyłączenia się do sieci gazowej po możliwych do sfinansowania kosztach,
  - podkreślają zbyt niski poziom dotacji na wymianę pieców,
- problemy związane z bliskością oczyszczalni ścieków – smród powodowany przez niewystarczające hermetyzowanie zlewni – otwarte włazy, z których wydostają się trujące opary ściekowe,
- ścieżka rowerowa od ul. Spornej do granicy z Solcem Kujawskim – z sugestią aby budowę rozpocząć od granic miasta,
- zagospodarowanie nabrzeży wzdłuż Wisły dla celów rekreacyjnych.

Miedzyń – Prądy

Spotkanie w dniu 02.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 4.

Poruszane zagadnienia:

- zbyt mała rola rad osiedli w kształtowaniu miejskich zadań inwestycyjnych,
- marginalizowanie roli rad osiedli – nikły wpływ na kształtowanie budżetu miasta,
- brak zrównoważonego rozwoju miasta, na niektórych osiedlach brak jest inwestycji,
- nieuwzięcie w projekcie budżetu miasta na rok 2020, dwóch kluczowych inwestycji:
  - przebudowy ul. Nakielskiej oraz budowy basenu przyszkolnego, który posiada już przygotowaną dokumentację projektową,
  - modernizacja ul. Nakielskiej – termin ponownego ujęcia w budżecie miasta,
- realizacja wcześniejszych obietnic w zakresie inwestycji planowanych na osiedlu Miedzyń-Prądy.

Nowy Fordon

Spotkanie w dniu 03.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 5.

Poruszane zagadnienia:

- nieuwzięcie w projekcie budżetu miasta na rok 2020, kluczowej dla osiedla inwestycji, jaką jest dokończenie budowy ul. Rydygiera – na odcinku od mini ronda Twardzickiego/Korfantego do ul. Matki Teresy z Kalkuty (długość: 750 m),
- możliwość modyfikacji trasowania linii autobusowej nr 82. Miałaby ona polegać na przedłużeniu przebiegu tej linii z pętli końcowej Pod Skarpą do pętli końcowej Myślęcinek. Dzięki temu, np. w okresie letnim (od IV do X), co trzeci kurs linii nr 82 byłby kierowany do Myślęcinka, co znakomicie ułatwiłoby dostęp mieszkańcom Fordonu do imprez masowych organizowanych na terenie LPKiW Myślęcinek, bez konieczności długiej (42 min.) podróży tramwajem linii nr 10 przez całe miasto.

Okole

Spotkanie w dniu 17.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 5.

Poruszane zagadnienia:

- wystawianie przez mieszkańców kontenerów na śmieci przy przejściach dla pieszych, które znacznie ograniczają widoczność i możliwość bezpiecznego poruszania się,
- zaproponowano utworzenie budżetu inwestycyjnego (funduszu osiedlowego) do dyspozycji rad osiedli,
- zbyt duża liczba młodych zdolnych osób, które wyjeżdżają z Bydgoszczy w celu kształcenia się oraz poszukiwania pracy,
- problemy dotyczące dużego ruchu samochodowego m.in. na ul. Granicznej oraz Śląskiej i związanym z tym niebezpieczeństwem dla pieszych, szczególnie dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 10 im. Jana Kochanowskiego z Oddziałami Sportowymi.

Osowa Góra

Spotkanie w dniu 28.11.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 17.

Poruszane zagadnienia:

- status i umocowanie prawne Rady Osiedla, powodujące faktyczny brak możliwości działania przedstawicieli osiedla,
- jakość powietrza – wdrożenie programów pomocowych dla mieszkańców + możliwość podłączenia się pod sieć KPEC,
- Kanał Bydgoski – zagospodarowanie odcinka kanału przebiegającego przez osiedle,
- przedłużenie linii komunikacji publicznej na terenie Osowej Góry na części osiedla oddalone od ulicy Kolbego,
- rozwój infrastruktury opieki medycznej na osiedlu z nastawieniem na osoby starsze i niepełnosprawne,
- dostosowanie basenu na ul. Sardynkowej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także zorganizowanie wodnych zajęć rehabilitacyjnych,
- rondo u zbiegu ul. Kolbego i Grunwaldzkiej – brak korków w czasie funkcjonowania czasowego ronda w tym miejscu,
- most na Miedzyń – połączenie samochodowe i piesze,
- alternatywne połączenie drogowe Osowej Góry z resztą miasta,
- opieszałość w trakcie realizacji inwestycji drogowej w ramach BBO, skutkująca rozłożeniem inwestycji na kolejny rok i drastycznym podwyższeniem kosztów przedsięwzięcia,
- zagospodarowanie opuszczonej kaplicy na ul. Sielawowej na rzecz lokalnej społeczności,
- otoczenie opieką strugi FLIS.

Piaski

Spotkanie w dniu 07.01.2020 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 2.

Poruszane zagadnienia:

- nieutwardzone drogi. Mieszkańcy ulic m.in.: Ks. Augusta Szamarzewskiego, Błotnej i Obozowej od wielu lat zabiegają o utwardzenie nawierzchni. Nawiezenie tłuczni nie przyniosło dobrych efektów, ponieważ po opadach woda z ulicy zaczęła spływać na posesje,
- obniżyło się poczucie bezpieczeństwa na osiedlu. Zwiększyła się liczba włamań i kradzieży. Spokój zakłócają też grupy młodzieży, spożywające alkohol i dewastujące ławki i przystanki. Z tych względów mieszkańcy wystąpili do Miasta o założenie monitoringu. Jednak brak możliwości podłączenia kamer do sieci miejskiej, zdecydował o odmowie sfinansowania zakupu kamer ze środków budżetu miasta. Natomiast samo osiedle nie dysponuje wystarczającymi środkami na taką inwestycję.

Smukała – Opławiec – Janowo

Spotkanie w dniu 02.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 2.

Poruszane zagadnienia:

- poruszono temat przyszłorocznych podwyżek opłat za wywóz śmieci dla mieszkańców Bydgoszczy. Nie ma konieczności podnoszenia stawek opłat w maksymalnym możliwym pułapie. Można te nowe stawki zmniejszyć o pięć złotych, gdyby Miasto nie brało pod uwagę sztucznie generowanych kosztów przez pustostany i markety handlowe.

Stary Fordon

Spotkanie w dniu 17.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 2.

Poruszane zagadnienia:

- brak instytucji kultury w Fordonie. Jakimś rozwiązaniem mogłoby być organizowanie przez Miejskie Centrum Kultury pewnej części imprez także w Fordonie,
- zbyt mało informacji o tym, co dzieje się na osiedlu Stary Fordon, zwłaszcza w kontekście rewitalizacji na stronie miejskiej www.bydgoszcz.pl. Powinny one mieć formę ogólnodostępnych informacji dla każdego mieszkańca.

Szwederowo

Spotkanie w dniu 10.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 3.

Poruszane zagadnienia:

- zbyt częste bez wyraźnej potrzeby (w ciągu dnia kilkakrotne) opróżnianie kontenerów na śmieci przez firmę ProNatura przy ul. Ugory 23.

Tatrzańskie

Spotkanie w dniu 10.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 11.

Poruszane zagadnienia:

- miasto powinno przygotować dla Rad Osiedli mapę własnościową danego osiedla z zaznaczonymi terenami miejskimi,
- ścieżki rowerowe kończą się na granicach Miasta i nie ma dalszej kontynuacji w Bydgoszczy np. droga powiatowa w kierunku Jarużyna i Strzelec Górnych,
- budowa dodatkowego mostu w kierunku Solca Kujawskiego,
- w związku z brakiem osiedlowych miejsc postojowych Miasto powinno wdrożyć odpowiedni program wraz z dofinansowaniem. Mieszkańcy pytali czy są wytyczne odnośnie wielkości miejsc parkingowych oraz ile miejsc postojowych musi zapewnić deweloper mieszkańcom,
- słaba promocja Miasta, przez co Bydgoszcz jest słabo rozpoznawalna w Polsce. Mimo, że Bydgoszcz pod względem liczby mieszkańców zajmuje 8. miejsce, nie przekłada się to na jej rozpoznawalność,
- miasto zbyt mało promuje Bydgoszcz jako tzw. „drugi Amsterdam”,
- tabliczki informacyjne dla turystów opisane są w j. angielskim i j. niemieckim. Należałoby przygotować je także w j. hiszpańskim, który jest drugim najpowszechniej używanym językiem na świecie,
- wymiana pieców na paliwa stałe – zbyt małe dofinansowanie,
- należy doświetlić przejścia dla pieszych np. przy ALDI ul. Pelpińska,
- brak skomunikowania Osiedla Tatrzańskiego z linią tramwajową – brak infrastruktury, chodników ułatwiających dotarcie i skorzystanie z tramwaju z przystanku Łoskoń. Jest to kłopotliwe w szczególności dla osób starszych, dzieci, matek z dziećmi w wózkach oraz osób niepełnosprawnych,
- brak pętli tramwajowej w sąsiedztwie Galerii Fordon,
- brak stacji roweru aglomeracyjnego (BRA) na przystanku Łoskoń. Inwestycja ta umożliwiłaby dojazd rowerem do stacji Łoskoń i przesiadkę mieszkańców na tramwaj do centrum Miasta,
- remont ul. Sudeckiej oraz uzupełnienie brakującego odcinka ścieżki rowerowej,
- kiedy i gdzie będą budowane Park&Ride oraz Park&Go? Mieszkańcy sugerowali, aby były one bezpłatne na pętli Łoskoń oraz na pętli Przylesie, aby zachęcić mieszkańców do poruszania się komunikacją publiczną,
- poszerzenie ul. Lewińskiego,
- brak bezkolizyjnych rozwiązań transportowych w obrębie osiedla,
- problemy z usuwaniem awarii latarni np. przy markecie „Stokrotka”,
- zaniedbane miejskie klomby,
- brak toalet oraz oświetlenia przy nowych placach zabaw.

Tereny Nadwiślańskie

Spotkanie w dniu 10.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 7.

Poruszane zagadnienia:

- potrzeba oświetlenia większości przejść dla pieszych, w celu poprawienia bezpieczeństwa pieszych,
- ułożenie progów zwalniających ruch samochodowy,
- zainstalowanie sygnalizacji na skrzyżowaniu ulic Gieryna i Andersa,
- położenie chodników na ul. Andersa, Gieryna i Bora-Komorowskiego 6,
- zainstalowanie oświetlenia w rejonie ul. Hallera 6,
- wydłużenie linii tramwajowych 7 i 10 oraz autobusowej nr 65 do pętli Łoskoń,
- budowa basenu przy Szkole Podstawowej nr 9,
- objęcie monitoringiem miejskim Osiedla Tereny Nadwiślańskie,
- wybudowanie parkingu między ul. Bora-Komorowskiego 6 a ul. Kiedrowskiego 2,
- ustawienie ławek wzdłuż ul. Bora-Komorowskiego.

Wilczak – Jary

Spotkanie w dniu 27.11.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 10.

Poruszane zagadnienia:

- poruszono temat wód opadowych/deszczówki (zapobieganie skutkom nadmiernych opadów i wykorzystanie wtórne wody opadowej). W odpowiedzi została przekazana informacja dotycząca wdrażanego projektu Miejskich Wodociągów i Kanalizacji pn. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej - dostosowanie do zmian klimatycznych”,
- remont ulicy Nakielskiej,
- budowa tramwaju do Łochowa w ciągu ulicy Nakielskiej,
- zacieśnienie kontaktów i współpracy między Bydgoszczą a gminami ościennymi, w ramach obszaru metropolitalnego,
- mieszkańcy osiedla podkreślali, że często dokucza im smog, zwłaszcza w okresie grzewczym. Wskazywali, że dopłaty do wymiany pieców są zbyt niskie, a wnioski do wypełnienia zbyt skomplikowane.

Wyżyny

Spotkanie w dniu 16.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 5.

Poruszane zagadnienia:

- zakwestionowano formę w jakiej istnieje obecnie BBO. Rady osiedli powinny mieć większe uprawnienia w BBO, tak jak to miało miejsce w pierwszej edycji w 2013 r.,
- rady osiedli powinny mieć większe kompetencje – realizowanie decyzji rad,
- poruszono kwestię rozwoju monitoringu na osiedlu.

Wzgórze Wolności

Spotkanie w dniu 27.11.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 4.

Poruszane zagadnienia:

- utrudnione kontakty na linii Rada Osiedla – Urząd Miasta,
- niewydolny system działania rad osiedli.

Zimne Wody – Czersko Polskie

Spotkanie w dniu 17.12.2019 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 6.

Poruszane zagadnienia:

- niezadowolenie z funkcjonowania ADM:
  - brak wsparcia, nie tylko finansowego przy prowadzeniu remontów, wymianie okien, a szczególnie przy przyłączaniu do sieci,
  - nieproporcjonalnie wysokie czynsze - ok. 470 zł/miesiąc, przy jednoczesnym braku ciepłej wody,
  - opieszałość przy sprzedaży nowych mieszkań - są gotowe, nowo wyremontowane mieszkania, które stoją puste, a zainteresowanym każą czekać 3 lata w kolejce;
- komunikacja publiczna:
  - zbyt mała częstotliwość kursowania komunikacji publicznej,
  - ITS:
    - a. błędy - nie podaje rzeczywistych czasów odjazdu, autobusy znikają z tablicy, ale w rzeczywistości nie przyjeżdżają,
    - b. nieefektywne wykorzystanie systemu – brak informacji o awariach pojazdów komunikacji publicznej oraz wypadkach;
  - nadanie priorytetu tramwajom, skutkujące tamowaniem całego ruchu na długi czas przez awarię 1 tramwaju,
- problemy z komunikacją z urzędnikami – brak odpowiedzi lub nieracjonalne wyjaśnienia,
- modernizacja ulic: Buskiej, Olkuskiej, Chęcińskiej i Miechowskiej. Ich nawierzchnia jest nieutwardzona co powoduje przy tak dużym ruchu samochodów, że unosi się niesamowity kurz, który jest bardzo uciążliwy,
- poprawa skrzyżowania ulic Kieleckiej i Smoleńskiej. Przejeżdżający tamtędy autobus oraz zestawy ciężarowe podczas skręcania wstrzymują ruch,
- wąska ulica Smoleńska uniemożliwia również wjazd samochodom ciężarowym do znajdującej się tam firmy Cytrus. By wjechać na teren przedsiębiorstwa, kierowcy muszą wjechać na pas zieleni i krawężnik, co doprowadziło do ich zniszczenia,
- ułożenie chodnika wzdłuż ulicy Smoleńskiej na odcinku od ulicy Kieleckiej do ulicy Objazdowej. Znajduje się tam sporo zakładów produkcyjnych, do których przyjeżdżają samochody ciężarowe. Stanowi to zagrożenie dla poruszających się poboczem pieszych i rowerzystów (bruk na ul. Smoleńskiej, niemożliwy do wymiany ze względu na jego wartość zabytkową - nierówne traktowanie ponieważ bruk na Starym Rynku jednak został wymieniony),
- wykonanie ścieżki rowerowej oraz chodnika wzdłuż ulicy Kieleckiej. Z powodu dużego natężenia ruchu jest ona bardzo niebezpieczna dla cyklistów,
- brak chodnika przy Toruńskiej – mieszkańcy udający się do Powiatowego Urzędu Pracy muszą chodzić jezdnią,
- konieczna jest modernizacja chodnika wzdłuż ulicy Równej. Jest on już bardzo zniszczony, również przez korzenie rosnących na poboczu drzew. Nawierzchnia chodnika jest nierówna, co bardzo utrudnia poruszanie się, zwłaszcza osobom starszym, niepełnosprawnym oraz matkom jadącym z wózkiem,
- brak możliwości przyłączenia do budynku wody, gazu,
- zagospodarowanie przestrzeni w dwóch pustostanach znajdujących się na ul. Smoleńskiej 156. Mieszkają w nich bezdomni, a w naszej opinii jest to budynek nowy i szkoda go dewastować,
- mało jest mieszkańców na osiedlu ale znajduje się w jego obrębie bardzo dużo zakładów pracy, które płacą podatki do miasta, a tym samym dużo pracowników dojeżdżających do tych zakładów. A to powoduje zwiększenie ruchu pieszego i kołowego na osiedlu,
- nieumiejętne planowanie inwestycji – zbyt wąskie ulice - nowa droga z nowym chodnikiem, a TIR rozjeżdża nowy chodnik żeby skrócić,
- niemożność wycięcia drzew i krzewów rozsadzających chodniki,
- odpady:
  - zaśmiecone chodniki - brak koszu na śmieci przy chodnikach dla przechodzących ulicami, przede wszystkim pracujących w różnych firmach zlokalizowanych na osiedlu,
  - brak pojemników na odpady zielone.

Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

Spotkanie w dniu 02.01.2020 r.

Liczba osób uczestniczących w spotkaniu: 1.

Poruszane zagadnienia:

- rozwój współpracy z miastami zagranicznymi np. Berlinem jako wzorcowym miastem i czerpanie z ich dobrych praktyk. W Bydgoszczy brakuje inwestycji, które byłyby innowacyjne/wyróżniające na skalę ogólnopolską,
- położenie nacisku na promocję miasta (rozwiązania turystyczne np. rozwój tramwaju wodnego, flisacy, rejsy Bydgoszcz-Toruń). Więcej działań promujących np. Mariana Rejewskiego,
- brakuje miejsca, w którym znajdowałyby się informacje o udokumentowanych odkryciach archeologicznych, które miały miejsce w trakcie robót inwestycyjnych (dobrym miejscem byłaby ulica Długa),
- uatrakcyjnienie Starego Rynku, np. poprzez umieszczenie tablicy informacyjnej,
- rozwój roweru aglomeracyjnego dla osób niepełnosprawnych (np. rowery trójkołowe),
- nieprzystosowanie przejścia pod rondem Jagiellonów dla osób niepełnosprawnych oraz poruszających się z wózkami (również kładek dla pieszych),
- nasilenie ruchu na ulicy Nakielskiej (wąskie gardło),
- weryfikacje tras autobusów i tramwajów (czasochłonna przesiadka z tramwaju na autobus osób mieszkających w Fordonie). Ważne informacje dotyczące komunikacji miejskiej powinny być również odczytywane w autobusach i tramwajach,
- zastrzeżenie co do prawidłowego działania ITS dla kierowców,
- współpraca z PKP – dodatkowy dworzec (postój, węzeł przesiadkowy) w Myśliczynie,
- zbyt niskie dofinansowanie do wymiany pieców oraz skomplikowana procedura otrzymywania dotacji,
- dobrą praktyką jest wprowadzanie przez miasto paneli fotowoltaicznych,
- zanieczyszczenie wód na terenie byłych zakładów Zachem – działania związane z pozyskaniem środków na dofinansowanie oczyszczania terenu oraz lobbowanie w Parlamencie Europejskim,
- edukacja społeczeństwa poprzez m.in. przeprowadzanie szkoleń z zakresu pozyskiwania sponsorów/partnerów (np. zagranicznych), którzy dofinansują imprezy masowe.

Załącznik 4. Zestawienie uwag zgłoszonych podczas spotkań ze środowiskiem akademickim oraz dyżurów konsultacyjnych w bydgoskich uczelniach wyższych.

Spotkanie ze środowiskiem akademickim w siedzibie Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszcy

Spotkanie w dniu 11.12.2019 r.

Poruszane zagadnienia:

- być może w samym projekcie strategii jest za mało „akademickości”, ale samo miasto jest dobrym miejscem dla młodych ludzi, chcących się dalej kształcić,
- trudno będzie osiągnąć docelowy wskaźnik liczby studentów, który ma wynieść 36 000 osób. Przyjmując liczbę 13 studentów na 1 pracownika naukowego, bydgoskie uczelnie musiałyby dysponować zaskakująco wysoką liczbą 3 000 pracowników naukowych – sytuacja taka wydaje się być bardzo mało prawdopodobną,
- wpływ Miasta na akademickość Bydgoszczy (wg projektu strategii wynosi on tylko 1/4), władze Miasta winny angażować się znacznie mocniej we wspieranie bydgoskich uczelni,
- sugerowano, aby zweryfikować wskaźniki dotyczące m.in. liczby zgłoszeń patentowych (lub różnic liczbę patentów i zgłoszeń patentowych) oraz wskaźnik wdrożeń (bazujący na liczbie komercjalizacji) oraz prace badawczo-rozwojowe. Wspomniano o 200-300 komercjalizacjach rocznie (o łącznej wartości 10 mln zł), o voucherach badawczych dla przedsiębiorców.
- zasugerowano rozszerzenie liczby wskaźników obrazujących działania innowacyjne uczelni (otwartą kwestią pozostaje dostępność danych),
- popieranie rozwijania inicjatyw dot. umiędzynarodowienia uczelni bydgoskich, ze szczególnym uwzględnieniem I i II obszaru strategii rozwoju,
- zaproponowanie, aby wziąć pod uwagę nieco inną formułę jednego ze wskaźników. Zaproponowano wskaźnik: środki pozyskane przeliczone na 1 studenta danej uczelni (odzwierciedlają środki na inwestycje uczelniane). Niektóre uczelnie uzyskują nawet 4x więcej środków finansowych. Niestety w tej kategorii wskaźnika Bydgoszcz zajmuje ostatnie, 16. miejsce w kraju. Ponadto podkreślono także wagę błędnej decyzji jaką było swego czasu oddanie UMK Collegium Medicum.

Spotkanie ze środowiskiem akademickim w siedzibie Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy

Spotkanie w dniu 09.01.2020 r.

Poruszane zagadnienia:

- w dokumencie istnieją dość ogólne stwierdzenia, które można przypisać do każdego miasta (strategia nie może być zbyt ogólna, musi definiować cele),
- brakuje wyraźnego kierunku rozwoju w perspektywie 10 lat. Dobra strategia jest konfliktogenna, a konsultacje mają przekonywać do pewnych rozwiązań,
- marginalne umiejscowienie w dokumencie ośrodków akademickich. Uczelnie nie są wskazane jako te, które powinny ukierunkować politykę rozwoju z urzędnikami. Obecność uczelni w dokumencie jest marginalna; uczelnie nie są w strategii priorytetową sprawą,
- brakuje wizji komunikacji miejskiej np. linii tramwajowej,
- problem warunków dzieci w rodzinach ubogich – mieści się on w obszarze II. Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele, Obszarze III. Przyjazne warunki życia i dotyczy również spójności społecznej i rynku pracy. Powinniśmy szukać rozwiązania, które zwiększałoby szanse rozwoju dzieci o niskim statusie socjoekonomicznym od urodzenia (żłobki, przedszkola, szkoła podstawowa). Są to obszary, które wymagają modyfikacji organizacji i metodyki pracy,
- w obszarze VI strategii brakuje określenia potencjału generycznego, tj. luki inwestycyjnej wynoszącej 30% do średniej krajowej (13/14. miejsce wśród regionów),

- istnieje luka w potencjale specyficznym, który decyduje o innowacyjności – 16. miejsce; *nakłady na B+R na 1 pracownika w tym sektorze są najniższe od wielu lat w naszym województwie,*
- trzeba wspierać kulturę wyższą (Filharmonia i Opera), niższa kultura sama się obroni. Jakie jest kalendarium związane z przebudową Filharmonii oraz Opery?
- co się dzieje z Puszcą Bydgoską – jest dewastowana. Słaba koordynacja ścieżek rowerowych, brakuje ich przy drogach dojazdowych,
- brakuje progów zwalniających przy szkołach, ograniczeń prędkości,
- wspólnota miejska to nie tylko obywatel. W dokumencie nie jest wyszczególniony brak patriotyzmu lokalnego (brak tożsamości mieszkańców, brakuje przywiązania do Bydgoszczy),
- mało mówimy jak Bydgoszcz ma wyglądać jako miejsce pracy, jako miasto rozwijające się w centrum Polski. W jaki sposób chcemy żeby młodzi ludzie rozwijali swój potencjał,
- ustawa o szkolnictwie wyższym nie przewiduje związku uczelni (zapis w strategii w kierunkach działań „działania na rzecz konsolidacji”). Na jakim polu? Jedynie połączenie byłoby możliwe,
- wskaźnik „Liczba słuchaczy studiów doktoranckich” i wartość docelowa „tendencja wzrostowa” – jest to wartość nieosiągalna ze względu na środki finansowe przeznaczane przez uczelnie na stypendia dla doktorantów, chyba że miasto powiększy środki na ten cel,
- wskaźnik „Liczba dyscyplin naukowych lub artystycznych z kategorią naukową A+, A i B+ (wartość bazowa: 4). To nie są dyscypliny tylko wydziały. Obecnie samo UKW posiada 7 dyscyplin z kategorią A,
- niekorzystny ranking „Perspektywy” dla uczelni mniejszych. Nie ma on nic wspólnego z siłą naukową (UKW ma 7 dyscyplin z kategorią A, natomiast niektóre uczelnie nie mają tyle a są wyżej w rankingu). Wskaźniki Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki są bardziej miarodajne,
- w projekcie dokumentu w Uwarunkowaniach rozwojowych i słabościach miasta – *mały udział bydgoskich uczelni w życiu miasta. Z punktu wnętrza uczelni nie jest tak źle,*
- w strategii istnieje zapis dotyczący „słabego udziału bydgoskich uczelni w życiu miasta”, natomiast nie ma słowa o bibliotekach. Udział w życiu kulturalnym miasta jest duży. W sprawozdaniu które przekazujemy do BKB za 2018 r. było 90 imprez kulturalnych i ponad 5 tys. uczestników,
- obecnie UKW nie ma możliwości samodzielnego starania się o środki w ramach konkursów (UKW może być partnerem, ale nie może wносить wkładu finansowego, osobowego, rzeczowego).

Dyżury konsultacyjne w bydgoskich uczelniach wyższych:

Poruszane zagadnienia:

- wskaźnik dotyczący liczby obcokrajowców zameldowanych na pobyt stały w Bydgoszczy jest nieadekwatny do rzeczywistej liczby mieszkających w Bydgoszczy osób przybyłych z zagranicy,
- konieczność zwiększenia nakładów na rozwój i unowocześnienie terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku,
- inne/nowe wykorzystanie podupadającego Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Myślęcinku,
- zasadność lokalizacji placów zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży w parkach lub na terenie osiedli, skonstruowanych z drewna bądź metalu (odejście od urządzeń w plastiku),
- została podkreślona korzystna dla Bydgoszczy rosnąca liczba studentów z zagranicy, zarówno z Ukrainy (największa grupa), jak i krajów azjatyckich i afrykańskich,
- istnieje zapotrzebowanie mieszkańców na budowę parkingów osiedlowych.